

**NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

S t a n o v i s k o

**Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
k Návrhu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky
na rok 2013**

Bratislava, november 2012

Zoznam skratiek

a. s. – akciová spoločnosť,

b. c. – bežné ceny,

ECB KEY RATE – hlavná úroková sadzba Európskej centrálnej banky,

EONIA – Euro Over Night Index Average, t. j. referenčná sadzba pre skutočne realizované jednotlivé obchody v euro,

ES – Európske spoločenstvo,

ESA 95 – metodológia národných účtov Štatistického úradu Európskeho spoločenstva,

EÚ – Európska únia,

EÚ 27 – 27 členských štátov Európskej únie,

Eurostat – Štatistický úrad Európskeho spoločenstva,

HDP – hrubý domáci produkt,

HICP – harmonizovaný index spotrebiteľských cien,

IFP MF SR - Inštitút finančnej politiky Ministerstva financií SR,

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky,

MMF – Medzinárodný menový fond,

mil. – milión,

mld. – miliarda,

NBS – Národná banka Slovenska,

NKÚ SR – Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky,

OP – operačný program,

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj,

p. b. – percentuálny bod,

projekt PPP – projekt verejno-súkromného partnerstva,

RVS – rozpočet verejnej správy,

s. c. – stále ceny,

s. r. o. – spoločnosť s ručením obmedzeným,

SR – Slovenská republika,

ŠR – štátny rozpočet,

ŠZÚ – štátny záverečný účet,

tis. – tisíc,

VÚC – vyšší územný celok,

VZPS – výberové zisťovanie pracovných síl,

Z. z. – Zbierka zákonov.

Obsah

Úvod	4
1. Stanovisko k makroekonomickým rámcom návrhu RVS na rok 2013	8
1.1. Stanovisko k ukazovateľom ekonomického rastu	9
1.2. Stanovisko k ukazovateľom trhu práce	12
1.3. Stanovisko k ukazovateľom cenového vývoja a platobnej bilancie	17
2. Stanovisko k východiskovému rámcu návrhu RVS na rok 2013	21
2.1. Stanovisko k pozícii verejných financií na rok 2013	23
2.2. Stanovisko k finančným vzťahom súvisiacim s rozpočtom EÚ	26
2.3. Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov návrhu RVS na rok 2013	32
2.4. Stanovisko k východiskovému rámcu návrhu RVS na rok 2013	40
2.5. Stanovisko k hrubému dlhu verejnej správy	46
3. Stanovisko k návrhu ŠR na rok 2013	51
3.1. Stanovisko k rámcu na zostavenie návrhu ŠR na rok 2013	51
3.2. Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov návrhu ŠR na rok 2013	53
3.2.1. Stanovisko k rozpočtovaniu daňových príjmov ŠR na rok 2013	54
3.2.2. Stanovisko k rozpočtovaniu nedaňových príjmov ŠR na rok 2013	58
3.2.3. Stanovisko k rozpočtovaniu grantov a transferov ŠR na rok 2013	60
3.2.4. Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov podľa kapitol ŠR na rok 2013	61
3.3. Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov návrhu ŠR na rok 2013	67
3.3.1. Stanovisko k rozpočtovaniu bežných výdavkov ŠR na rok 2013	68
3.3.2. Stanovisko k rozpočtovaniu kapitálových výdavkov ŠR na rok 2013	69
3.3.3. Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov ŠR podľa funkčnej klasifikácie na rok 2013	69
3.3.4. Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov podľa kapitol ŠR na rok 2013	70
4. Stanovisko k súhrnnému rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013	87
4.1. Stanovisko k rozpočtovaniu výsledkov hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013	88
4.2. Stanovisko k návrhom rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013	91

Úvod

Stanovisko NKÚ SR k návrhu ŠR na rok 2013, v ktorom je hodnotený aj návrh RVS na roky 2013 až 2015, je vypracované v súlade s § 5 ods. 1 zákona č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov.

Účelom vypracovania tohto stanoviska je na základe hodnotiacich kritérií:

- preveriť rozpočtovanie verejnej správy z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov a záväzkov, ktorými sú SR a vláda SR viazané,
- porovnať správnosť, pravdivosť a objektivnosť rozpočtovaných údajov,
- zistiť a vyhodnotiť mieru hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti rozpočtovania.

Predmet vypracovania tohto stanoviska je rozdelený do štyroch okruhov:

1. makroekonomické rámce návrhu RVS na roky 2013 až 2015, t. j. stanovisko k vybraným makroekonomickým ukazovateľom a odhadu ich vývoja,
2. východiskový rámec zostavenia návrhu RVS na roky 2013 až 2015, t. j. stanovisko k pozícii verejných financií, rozpočtovým vzťahom SR a EÚ, odhadu štruktúry daňových príjmov a poistných odvodov, východiskovému rámcu návrhu RVS a hrubého dlhu verejnej správy,
3. návrh ŠR na rok 2013, t. j. stanovisko k rámcu návrhu ŠR, rozpočtovaniu príjmov a výdavkov ŠR vrátane ich rozpočtovania vo vybraných kapitolách ŠR z hľadiska dodržiavania rozpočtových pravidiel, efektívnosti a účinnosti pri plnení úloh štátnej správy, súladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi a so základnými dokumentmi riadenia verejných financií SR a EÚ,
4. návrh súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013, t. j. stanovisko k rozpočtovaniu výsledkov hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy, súhrnnému rozpočtu územnej samosprávy a k rozpočtom vybraných ostatných subjektov verejnej správy z hľadiska súladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi a dodržiavania rozpočtových pravidiel, efektívnosti a účinnosti pri plnení ich úloh.

Zhrnutie výsledkov hodnotenia predmetu vypracovania tohto stanoviska:

1. Makroekonomické rámce návrhu RVS na rok 2013

NKÚ SR dospel k viacerým rizikám makroekonomických rámcov návrhu RVS na rok 2013, ktoré súvisia s vývojom nielen vonkajších, ale aj vnútorných faktorov.

Vo vývoji svetového hospodárstva a exportných trhov SR prevládajú riziká z prípadného poklesu ekonomického rastu v dôsledku zníženia výkonnosti rýchlo sa rozvíjajúcich ekonomík, zosilnenia inflačných tlakov v súvislosti s očakávaným rastom cien potravín a ropy na svetových trhoch a prehĺbenia recesie v EÚ v prípade zhoršenia dlhovej krízy eurozóny.

V hospodárskej politike vlády SR najväčšie riziko predstavuje nevyhnutná fiškálna konsolidácia, ktorá je zameraná na zníženie schodku RVS na úroveň 2,9 % z HDP v rámci procedúry

nadmerného deficitu v súlade so záväzkami SR z Paktu stability a rastu. Pozitívom reštriktívnej politiky vlády SR je snaha o eliminovanie negatívnych dopadov na ekonomický rast a domácnosti s nízkymi príjmami.

2. Východiskový rámec zostavenia návrhu RVS na rok 2013 a hrubý dlh verejnej správy

NKÚ SR hodnotí východiskový rámec návrhu RVS na rok 2013 ako realistický, pričom upozorňuje na riziká, ktoré súvisia nielen s vývojom vonkajšieho prostredia, ale aj so skúsenosťami z fiškálnej konsolidácie minulých rokov.

V prípade iného ako odhadovaného vývoja vonkajšieho prostredia je možné očakávať negatívne dopady na rast malej a príliš otvorenej ekonomiky SR a následne na vývoj verejných financií.

Reálnosť plnenia základného cieľa fiškálnej politiky predchádzajúcej vlády SR, t. j. znižovanie deficitu v súlade so záväzkami SR z Paktu stability a rastu, znemožnilo nenaplnenie konsolidačných opatrení v príjmovej časti ŠR. Dôvodom bol najmä neúspech v reforme daňovo – odvodového systému v rámci realizácie programu UNITAS.

Súčasná vláda SR v rámci svojej reštriktívnej fiškálnej konsolidácie prijala opatrenia zamerané viac na systémové zmeny. Pozitívom je, že pri týchto zásadných zmenách najmä v daňovej oblasti kladie dôraz na zníženie administratívnej záťaže súvisiacej s platbou daní a na zvýšenie efektívnosti výberu daní prostredníctvom konkrétnych a účinných nástrojov zameraných na znižovanie daňových únikov. Pritom sa snaží eliminovať negatívny vplyv týchto konsolidačných opatrení na ekonomický rast a nízkopríjmové domácnosti.

Plnenie cieľov vlády SR pri zabezpečovaní zodpovedného vývoja verejných financií by malo prispieť nielen k makroekonomickej stabilite a k udržaniu dlhodobu udržateľnému stavu verejných financií, ale predovšetkým sa pozitívne prejaví vo vývoji hrubého dlhu verejnej správy, t. j. podporiť pri zohľadnení faktora starnutia populácie neprenášanie bremena zodpovednosti za verejné financie na ďalšie generácie.

Návrh RVS na rok 2013 je nastavený tak, aby schodok verejnej správy dosiahol úroveň 2,9 % z HDP, primárne saldo verejnej správy 1,0 % a hrubý dlh verejnej správy 54,9 % z HDP.

Podľa NKÚ SR takto nastavené základné fiškálne ukazovatele sú reálne dosiahnuteľné a vytvárajú podmienky pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Vláda SR na dosiahnutie týchto základných fiškálnych ukazovateľov prijala balík konsolidačných opatrení s celkovým vplyvom na úrovni 3,0 % HDP, t. j. na úrovni 2 204 mil. eur.

Na strane príjmov návrhu RVS na rok 2013 ide predovšetkým o zmeny v zákone o sociálnom poistení, zmeny v zákone o dani z príjmov, rozšírenie osobitného odvodu v bankovom sektore a zavedenie dočasného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach. V rámci nedaňových príjmov sa očakáva najmä jednorazový príjem z digitálnej dividendy a príjmy z nového systému financovania núdzových zásob ropy.

Na strane výdavkov návrhu RVS na rok 2013 ide predovšetkým o úspory osobných a prevádzkových výdavkov ŠR a o úspory výdavkov územnej samosprávy. **Významné z hľadiska vývoja financií je podľa NKÚ SR vytvorenie dvoch rezerv**, z ktorých prvá má slúžiť na krytie prípadných výpadkov spojených s otvorením II. piliera dôchodkového systému, čo súvisí s neistotou ohľadom počtu ľudí, ktorí sa rozhodnú prestúpiť výlučne do priebežného

dôchodkového piliera a jeho rozloženia medzi rokmi 2012 a 2013. Druhá rezerva má slúžiť na pokrytie prípadných rizík zo zhoršenia makroekonomického vývoja, čím vláda SR získava dôležitý nástroj na dosiahnutie základného fiškálneho cieľa.

3. Návrh ŠR na rok 2013

NKÚ SR hodnotí návrh ŠR na rok 2013 a rozpočtovanie jeho schodku ako realistické, čo zodpovedá makroekonomickým rámcom a východiskovému rámcu návrhu RVS na roky 2013 až 2015.

Vláda SR sústreďuje pozornosť na pokračovanie v konsolidácii verejných financií orientovanej na ekonomický rast a konkurencieschopnosť, pričom nezabúda na riešenie nezamestnanosti a sociálnych dôsledkov globálnej krízy. Tomu zodpovedajú aj prioritné výdavkové oblasti, t. j. dopravná infraštruktúra a vzdelávanie.

NKÚ SR pri nevyhnutných škrtoch vo výdavkovej časti ŠR podporuje snahu vlády SR sústreďovať pozornosť na tie oblasti, kde existuje reálny priestor na šetrenie, ako napr. v súvislosti s pripravovanou modernizáciou verejnej správy. Pozitívne by sa mala prejavovať aj snaha o obnovenie normálneho úverovania ekonomiky.

Z návrhu zákona o ŠR na rok 2013 vyplýva, že hotovostný deficit má dosiahnuť 3 058 731 262 eur pri celkových príjmoch vo výške 14 176 483 302 eur a výdavkoch 17 235 214 564 eur.

Základným predpokladom pre dodržanie rozpočtovaného deficitu ŠR na rok 2013 bude predovšetkým plnenie daňových príjmov, ktoré **sú podľa NKÚ SR odhadnuté reálne.**

Odhadu daňových príjmov na rok 2013 zodpovedá aj rozpočtovanie výdavkov, ktoré napriek úsporným opatreniam vlády SR primerane pokrývajú zabezpečenie chodu štátu súvisiace predovšetkým s výdavkami na platenie úrokov za štátny dlh, úhradu odvodu SR do rozpočtu EÚ, spolufinancovanie spoločných programov SR a EÚ a na financovanie iných finančných nástrojov.

4. Hodnotenie návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013

NKÚ SR hodnotí návrh súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013 v rovnakých súvislostiach ako návrh ŠR na rok 2013.

Z hľadiska vývoja hospodárenia územnej samosprávy v roku 2013 **NKÚ SR pozitívne hodnotí** prijatie spoločného Memoranda o spolupráci medzi vládou SR na jednej strane a na strane druhej Združením miest a obcí Slovenska a Združením samosprávnych krajov SK8.

Výsledkom tohto memoranda by malo byť naplnenie spoločných cieľov v oblasti stabilizácie a konsolidácie verejných financií, čo v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi predstavuje významnú zmenu v eliminácii rizík pre vývoj deficitu a následne hrubého dlhu verejnej správy.

Ani u ostatných subjektov verejnej správy nie sú známe skutočnosti, že by ich rozpočty na roky 2013 významným spôsobom ovplyvnili plnenie ich úloh alebo vývoj verejných financií.

Rozpočtovanie prebytkového hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy pri naplnení indikatívneho súhrnného rozpočtu obcí a VÚC **podľa NKÚ SR vychádza z reálnych predpokladov.**

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že do prípravy konsolidačných opatrení vlády SR ako aj do zostavovania návrhu RVS na roky 2013 až 2015 boli aktívne zapojení zástupcovia hospodárskych, sociálnych a regionálnych partnerov.

Na druhej strane však NKÚ SR pripomína, že podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 podiel hrubého dlhu verejnej správy na HDP k 31. 12. 2013 má dosiahnuť úroveň 40 794 mil. eur, čo bude predstavovať pri naplnení makroekonomických predpokladov úroveň 54,9 %.

V takomto prípade, keď výška dlhu dosiahne 53 % podielu na HDP a zároveň nedosiahne 55 % podielu na HDP, v súlade s článkom 12 odsek 4 zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti vláda SR bude povinná:

1. predložiť na rokovanie NR SR návrh opatrení, ktorými navrhne zabezpečiť zníženie hrubého dlhu verejnej správy,
2. znížiť platy členom vlády SR na úroveň ich platov v roku 2012, ak ich platy v roku 2012 boli nižšie, čo však nebude uplatnené, nakoľko rozpočtovanie platov členov vlády SR na rok 2013 je na úrovni roka 2012.

NKÚ SR po zohľadnení makroekonomických rámcov a východiskového rámca návrhu RVS na roky 2013 až 2015, vrátane konsolidačných opatrení vlády SR prijatých na znižovanie podielu schodku verejnej správy na HDP v rámci procedúry nadmerného deficitu,

nemá zásadné pripomienky k návrhu zákona o ŠR na rok 2013.

NKÚ SR konštatuje, že návrh zákona o ŠR na rok 2013 je v súlade s Ústavou SR, ústavnými zákonmi a ďalšími zákonmi platnými v SR, právom ES a EÚ ako aj s medzinárodnými zmluvami a inými dokumentmi, ktorým sú SR a vláda SR viazané.

Z rozpočtového hľadiska konsolidačné úsilie a fiškálne ciele vlády SR sú v súlade s rozpočtovými pravidlami a so štrukturálnymi reformami a politikami.

V návrhu ŠR na rok 2013 sú adekvátne prepojené fiškálne a prioritné ciele s cieľmi Programového vyhlásenia vlády SR a dokumentov, ktorými sú SR a vláda SR viazané.

Podľa názoru NKÚ SR zvyšovanie efektívnosti a účinnosti verejných financií, vrátane aktívnejšieho zapojenia zdrojov zo všeobecného rozpočtu EÚ, vytvára predpoklady k potenciálnemu rastu ekonomiky Slovenska a jej stability v budúcnosti a tým aj k zlepšeniu sociálneho štandardu a kvality života občanov Slovenska.

NKÚ SR vo svojej nezávislej kontrolnej činnosti bude klásť dôraz na efektívne, hospodárne a účinné vynakladanie verejných zdrojov a prostriedkov zo všeobecného rozpočtu EÚ a na súlad s právnym poriadkom SR a EÚ. Tým je pripravený napomáhať správne hospodáreniu s verejnými finančnými zdrojmi a majetkom a riešeniu celospoločensky významných problémov, preverením ktorých budú príslušným kontrolovaným subjektom poskytnuté potrebné informácie pre prijatie účinných opatrení na ich riešenie a na skvalitnenie úrovne ich riadenia a financovania.

V tejto súvislosti **NKÚ SR bude i naďalej poskytovať objektívne informácie** o zistených skutočnostiach v tejto oblasti tak NR SR, ako aj verejnosti.

1 Stanovisko k makroekonomickým rámcom návrhu RVS na rok 2013

Vývoj vybraných makroekonomických ukazovateľov za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Odhad		Zmena
			2012	2013	2013 – 2012
Tvorba HDP v b. c.	mld. eur	69,1	71,6	74,4	2,8
Rast HDP v s. c.	%	3,2	2,5	2,1	- 0,4
Priemerný rast zamestnanosti podľa VZPS	%	1,5	0,5	0,1	- 0,4
Priemerná miera nezamestnanosti podľa VZPS	%	13,5	13,9	13,9	0,0
Nominálny rast priemernej mesačnej mzdy	%	2,2	2,4	3,4	1,0
Reálny rast priemernej mesačnej mzdy	%	-1,7	-1,2	0,4	1,6
Index spotrebiteľských cien	%	3,9	3,7	3,1	- 0,6
Podiel bežného účtu platobnej bilancie na HDP	%	0,1	0,9	1,2	0,3

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR na základe dostupných analýz vnútroštátnych a medzinárodných inštitúcií **dospel k viacerým rizikám** makroekonomických rámcov návrhu RVS na rok 2013, ktoré súvisia s vývojom nielen vonkajších, ale aj vnútorných faktorov.

Pôsobenie vonkajších faktorov nie je podľa NKÚ SR ovplyvniteľné hospodárskou politikou vlády SR.

Vývoj rastu svetového hospodárstva a rastu exportných trhov Slovenska za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: NBS

V odhade vývoja rastu svetového hospodárstva a exportných trhov SR na rok 2013 **podľa NKÚ SR prevládajú predovšetkým riziká** z prípadného poklesu v dôsledku zníženia výkonnosti rýchlo sa rozvíjajúcich ekonomík, zosilnenia inflačných tlakov v súvislosti s rastom cien potravín a ropy na svetových trhoch a prehĺbenia recesie v EÚ v prípade zhoršenia dlhovej krízy.

Vo vnútorných faktoroch, ktoré súvisia s hospodárskou politikou vlády SR, **je podľa NKÚ SR najväčšie riziko** spojené s nevyhnutnou fiškálnou konsolidáciou zameranou na zníženie deficitu verejnej správy pod úroveň 3,0 % z HDP, ktorá však na druhej strane predstavuje záruku udržania kredibility Slovenska na finančných trhoch a zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti

verejných financií. Na základe odhadu IPF MF SR negatívny príspevok konsolidačných opatrení vlády SR k medziročnej zmene rastu HDP v s. c. dosiahne úroveň mínus 0,5 p. b.

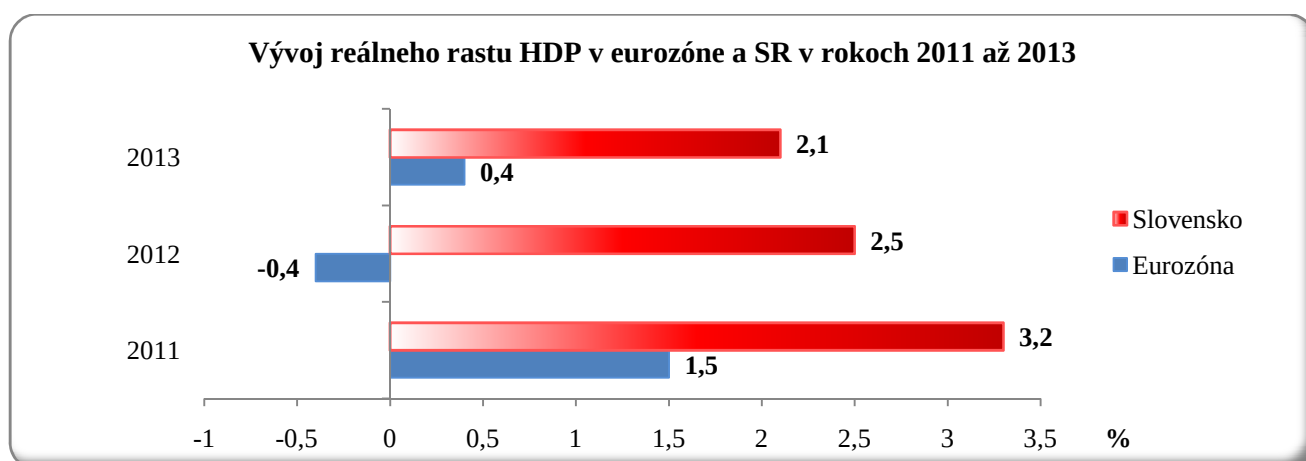
1.1 Stanovisko k ukazovateľom ekonomického rastu

HDP v b. c. na Slovensku na rok 2013 sa v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 odhaduje na úrovni 74,4 mld. eur, čo v trhových cenách predstavuje tvorbu konečného výsledku činnosti rezidentských jednotiek v roku 2013. V porovnaní s odhadom na rok 2012 má dynamika rastu HDP v s. c. v roku 2013 poklesnúť o 0,4 p. b. na 2,1 %.

HDP sa podľa metodiky Štatistického úradu SR kvantifikuje výrobnu, výdavkovou a dôchodkovou metódou. Podľa výdavkovej metódy je HDP kvantifikovaný súčtom konečnej spotreby, tvorby hrubého kapitálu a vývozu tovarov a služieb mínus dovoz tovarov a služieb.

Podľa odhadov IFP MF SR na rok 2013 tempo ekonomického rastu na Slovensku má byť o 1,7 p. b. rýchlejšie ako v eurozóne, ktoré má dosiahnuť úroveň 0,4 %.

Vývoj reálneho rastu HDP v eurozóne a SR za rok 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: IFP MF SR

Podľa NKÚ SR očakávanie nižšej ekonomickej výkonnosti eurozóny v roku 2013 súvisí predovšetkým s nepriaznivou finančnou situáciou viacerých jej členských štátov.

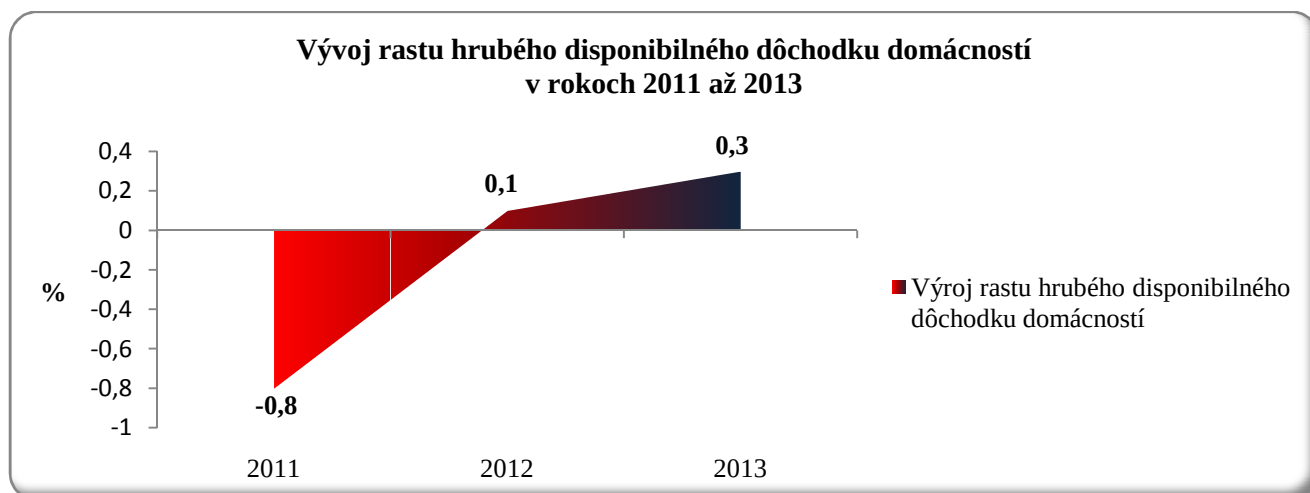
Vývoj reálneho rastu HDP a jeho zložiek na základe výdavkovej metódy za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Odhad		Zmena
			2012	2013	2013 – 2012
Rast HDP v s. c.	%	3,2	2,5	2,1	- 0,4
z toho:					
• konečná spotreba domácností	%	- 0,4	- 0,1	0,7	0,8
• konečná spotreba verejnej správy	%	- 3,5	- 0,6	0,1	0,7
• tvorba hrubého fixného kapitálu	%	5,7	- 2,1	6,6	8,7
• vývoz tovarov a služieb	%	10,8	7,5	4,6	- 2,9
• dovoz tovarov a služieb	%	4,5	5,1	4,1	- 1,0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V odhade rastu konečnej spotreby domácností na úrovni 0,7 % v roku 2013 bude mať **podľa NKÚ SR** okrem priameho dopadu fiškálnej konsolidácie, ktorý IFP MF SR kvantifikuje na úrovni mínus 0,8 p. b., významný vplyv budúci rast hrubého disponibilného dôchodku domácností.

Vývoj reálneho rastu hrubého disponibilného dôchodku domácností za rok 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

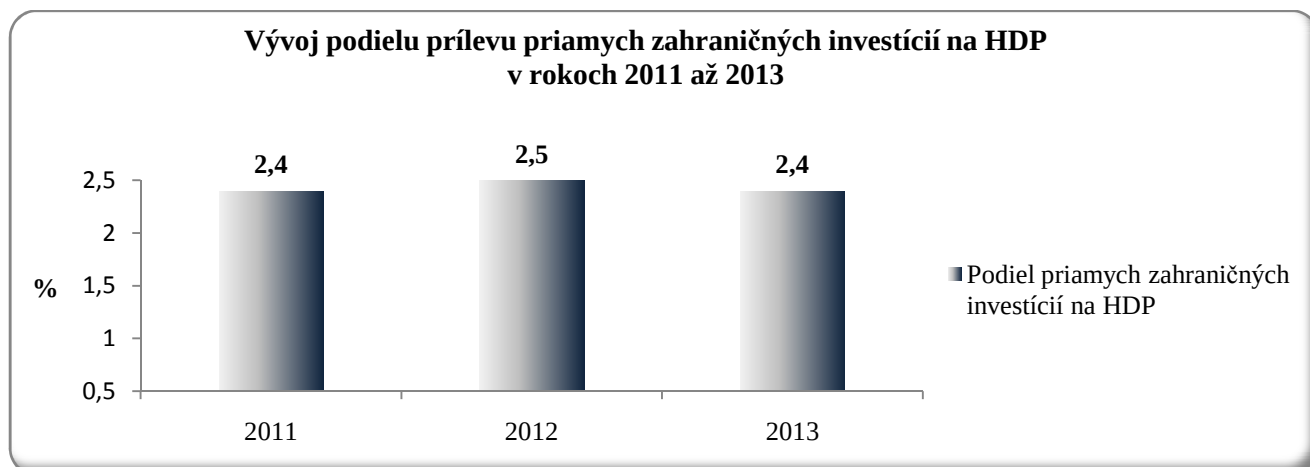

Zdroj: NBS

V odhade rastu hrubého disponibilného dôchodku domácností na úrovni 0,3 % v roku 2013 sa negatívne premietajú predovšetkým konsolidačné opatrenia vlády SR zamerané na zvýšenie odvodového zaťaženia a zmeny v rámci zdanenia príjmov fyzických osôb. **NKÚ SR však zastáva názor**, že časť domácností nemusí znížiť svoju spotrebu v plnej miere, nakoľko siahne na svoje úspory.

V odhade rastu tvorby hrubého fixného kapitálu na úrovni 6,6 % v roku 2013 sa **podľa NKÚ SR** prejaví rast investícií, ktorý však bude výrazne pozitívne ovplyvnený účtovnou operáciou spojenou s kolaudáciou úsekov rýchlostnej cesty R1, ktorá sa po kolaudácii presunie do zásob medzi fixný kapitál s neutrálnym vplyvom na HDP.

Vývoj podielu prílevu priamych zahraničných investícií na HDP do SR za rok 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf.

Zdroj: IFP MF SR

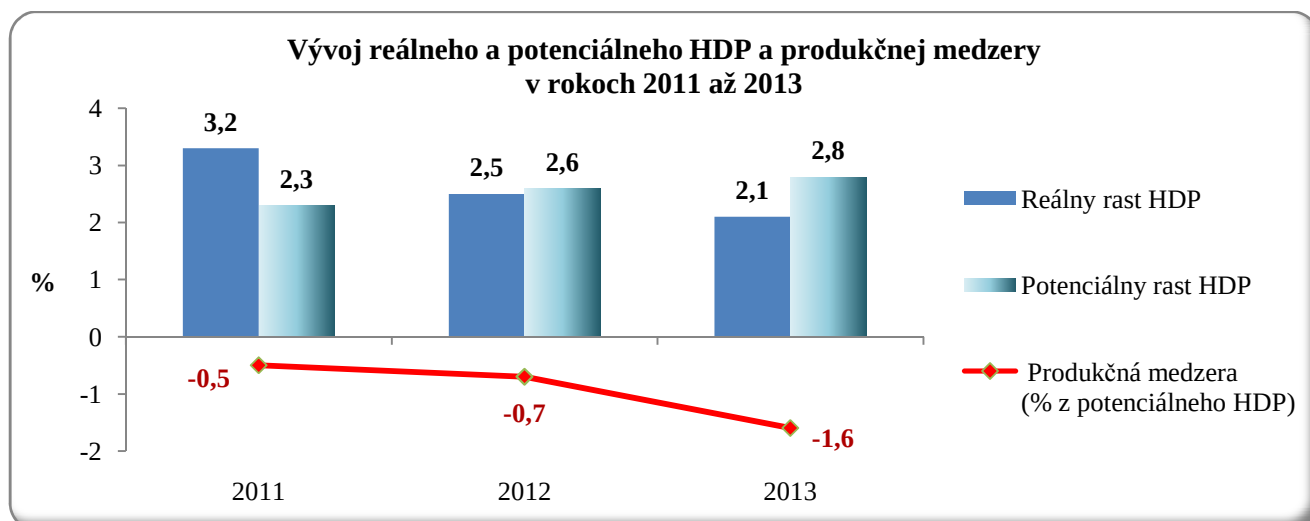
Na mierny pokles dynamiky rastu priamych zahraničných investícií v roku 2013 budú negatívne vplývať aj konsolidačné opatrenia vlády SR. Ich priamy dopad na rast investícií IFP MF SR odhaduje na úrovni mínus 2,2 p. b., a to najmä v súvislosti so zvyšovaním odvodového zaťaženia, zavedením osobitných odvodov vybraných subjektov a s nárastom sadzby dane z príjmov právnických osôb. **Podľa NKÚ SR negatívne sa môže prejavíť** aj očakávané sprísnenie úverových podmienok. Tvorba hrubého fixného kapitálu v roku 2013 však bude pozitívne ovplyvnená investíciami v automobilovom priemysle, čo sa premietne aj vo vývoji zahraničného obchodu.

V odhade vývoja vývozu tovaru a služieb na úrovni 4,6 % v roku 2013 sa **podľa NKÚ SR** na jednej strane premietne mierne zhoršenie zahraničného dopytu a na druhej udržanie vysokej úrovne výkonnosti exportných kapacít automobilového priemyslu, ktorá znamená nižšiu dynamiku rastu produkcie a tým aj negatívny príspevok k rastu exportov. Očakávaný rýchlejší rast cien exportov pred cenami dovozov, ktorý je odrazom pozitívneho vývoja slovenskej ekonomiky v predchádzajúcich rokoch, môže znížiť cenovú konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky. Pozitívom je očakávané ďalšie zvyšovanie podielu iných ako európskych trhov v rámci geografickej diverzifikácie vývozu tovarov a služieb.

V odhade vývoja dovozu tovarov a služieb na úrovni 4,1 % sa prejaví nielen medzioročný pokles ich vývozu, ale aj spomalenie domáceho dopytu vplyvom fiškálnej konsolidácie, ktorej priamy dopad v roku 2013 IFP MF SR odhaduje na úrovni mínus 0,4 p. b.

Na základe odhadu vývoja zahraničného obchodu na rok 2013 sa predpokladá medzioročné zníženie pozitívneho príspevku čistého zahraničného obchodu na reálnom raste HDP o 1,7 p. b. na 0,9 p. b., a to predovšetkým v dôsledku poklesu exportnej výkonnosti.

Vývoj reálneho rastu HDP, potenciálneho HDP a produkčnej medzery vyjadrenej percentom z potenciálneho HDP za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 vyjadruje nasledujúci graf:

Zdroj: IFP MF SR

Produkčná medzera sa počíta ako rozdiel medzi potenciálnym a reálnym HDP v s. c. a vyjadruje sa v percente vo vzťahu k potenciálnemu produktu. Na úrovni národného hospodárstva predstavuje mieru využitia výrobných faktorov. IFP MF SR odhaduje na rok 2013 medzioročné otvorenie produkčnej medzery o 0,9 p. b. na úroveň mínus 1,6 %. **Podľa NKÚ SR** prehĺbenie zápornej produkčnej medzery v roku 2013 súvisí predovšetkým s očakávaným spomalením rastu slovenskej ekonomiky.

Aj preto sa NKÚ SR domnieva, že najväčším rizikom odhadu vývoja ukazovateľov ekonomického rastu v návrhu RVS na rok 2013 je prípadné zhoršenie dopytovej alebo ponukovej stránky ekonomiky, napr. v dôsledku nedostatočného riešenia dlhovej krízy v eurozóne, zhoršenia vývoja zahraničného dopytu a pod. Rizikom však môžu byť aj iné ako odhadované dopady konsolidačných opatrení vlády SR na výkonnosť ekonomiky. V takom prípade bude zrejme nevyhnutné prijať ďalšie opatrenia na zabezpečenie plnenia záväzku z procedúry nadmerného deficitu, t. j. na zníženie úrovne schodku RVS pod hranicu 3 % z HDP.

1.2 Stanovisko k ukazovateľom trhu práce

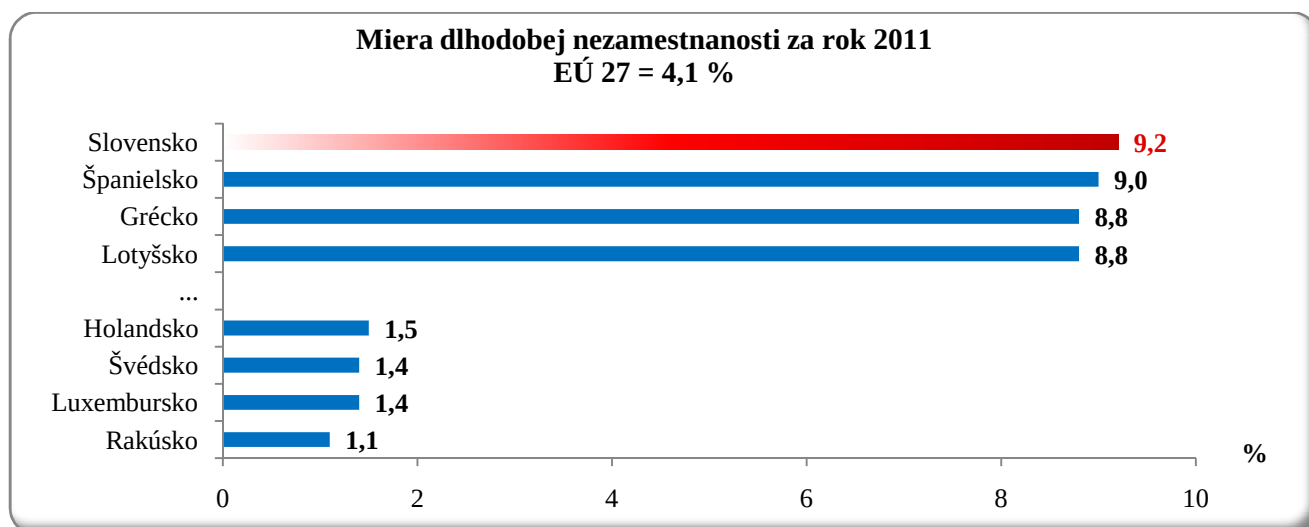
Priemerná miera nezamestnanosti na Slovensku v roku 2013 sa v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 odhaduje na úrovni 13,9 %, čo vyjadruje v percentách podiel počtu nezamestnaných z ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Podľa metodiky Štatistického úradu SR nezamestnaní sú všetky osoby evidované alebo neevidované na úradoch práce, ktoré v sledovanom týždni nemajú žiadnu platenú prácu, v posledných štyroch týždňoch si aktívne hľadali prácu alebo si prácu už našli a do zamestnania nastúpia v priebehu troch mesiacov a ktorí sú schopní nastúpiť do práce najneskôr do dvoch týždňov. Tieto osoby môžu, ale nemusia byť evidované na úradoch práce ako uchádzači o zamestnanie. Za ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa považujú všetky osoby vo veku od 15 rokov, ktoré patria medzi zamestnaných alebo nezamestnaných.

Na udržanie priemernej miery nezamestnanosti na úrovni 13,9 % v roku 2013 **bude podľa NKÚ SR negatívne vplývať** popri odhadovanom poklese rastu HDP aj očakávaný rýchlejší rast počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva pred rastom zamestnanosti. Pozitívne by sa mali prejaviť opatrenia vlády SR zamerané najmä na postupné znižovanie podielu nezamestnaných viac ako 1 rok na celkovej nezamestnanosti.

Podľa údajov Eurostatu za rok 2011 miera dlhodobej miery nezamestnanosti na Slovensku dosiahla úroveň 9,2 %, čo bolo o 5,1 p. b. viac ako priemer štátov EÚ 27 na úrovni 4,1 %. Svojou úrovňou bola vôbec najvyššia medzi týmito štátmi.

Prehľad štátov EÚ 27 s najvyššou a najnižšou mierou dlhodobej nezamestnanosti za rok 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

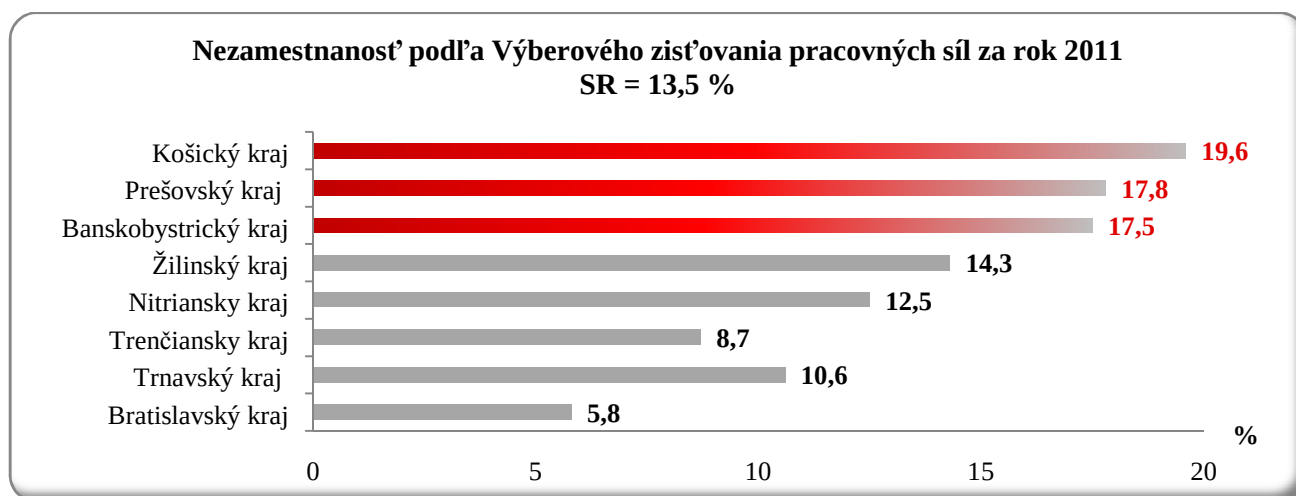
Vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku v roku 2011 **podľa NKÚ SR súvisela** okrem iného aj s nelichotivou situáciou rómskej menšiny a s neprijateľnou nezamestnanosťou mladých ľudí.

Aj preto **NKÚ SR zastáva názor, že by sa mali prijať nové a účinnejšie opatrenia** najmä v prvých fázach vzdelávania marginalizovaných rómskych komunít, čím by sa u nich vytvorili aspoň základné predpoklady pre postupnú elimináciu nízkej úrovne vzdelávania a chudoby, ktorá v mnohých komunitách akoby prechádzala z generácie na generáciu.

V prípade nezamestnanosti mladých ľudí podľa NKÚ SR jednou z priorít vlády SR na dosiahnutie požadovaného stavu v tejto oblasti by malo byť zosúladenie ich vzdelávania s potrebami trhu práce. Napr. pre absolventov škôl by sa mala zabezpečiť taká prax, ktorá by im vytvárala lepšie podmienky pre získanie primeraných odborných zručností a praktických skúseností, pre ich prechod na trh práce a pod.

Podľa NKÚ SR pre celkovú situáciu v nezamestnanosti v roku 2013 budú aj naďalej pretrvávať charakteristické výrazné regionálne rozdiely. V tejto súvislosti by vláda SR mala zvýšenú pozornosť venovať najmä Košickému, Prešovskému a Banskobystrickému kraju, ktoré dlhodobo vykazujú nadpriemernú nezamestnanosť.

Priemernú mieru nezamestnanosti za rok 2011 podľa výberového zisťovania pracovných síl v jednotlivých krajoch Slovenska dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: ŠÚ SR

NKÚ SR upozorňuje na skutočnosť, že regionálne rozdiely v nezamestnanosti a jej nepriaznivý vývoj u niektorých cieľových skupín uchádzačov o zamestnanie odrážajú nižšiu efektívnosť a účinnosť implementácie príliš rozsiahlych, neprehľadných a administratívne náročných nástrojov aktívnych politík trhu práce. Napr. výsledky doterajších hodnotení programov absolventskej praxe preukazujú relatívne nízku efektívnosť príspevkov na aktivačné práce a následne aj nižšiu účinnosť týchto programov, nakoľko výrazne nezlepšujú pre účastníkov v týchto programoch šancu zamestnať sa na trhu práce.

Východiskom z danej situácie by malo byť zlepšenie riadenia v oblasti aktívnych politík trhu práce, a to aj na základe výsledkov ich pravidelného hodnotenia s využitím primeraných ukazovateľov. Napr. je potrebné prehodnotiť rozsah a kvalitu sledovaných údajov v širokej škále programov, integrovať rôzne databázy a následne vo vyššej miere porovnávať výsledky účastníkov

v týchto programoch na trhu práce s tými uchádzačmi o zamestnanie, ktorí sa týchto programov nezúčastňujú.

Podľa NKÚ SR to je jeden zo spôsobov, ako sa dá dospieť k pozitívnym zmenám v implementácii nástrojov aktívnych politík trhu práce a následne k zvýšeniu ich efektívnosti a účinnosti.

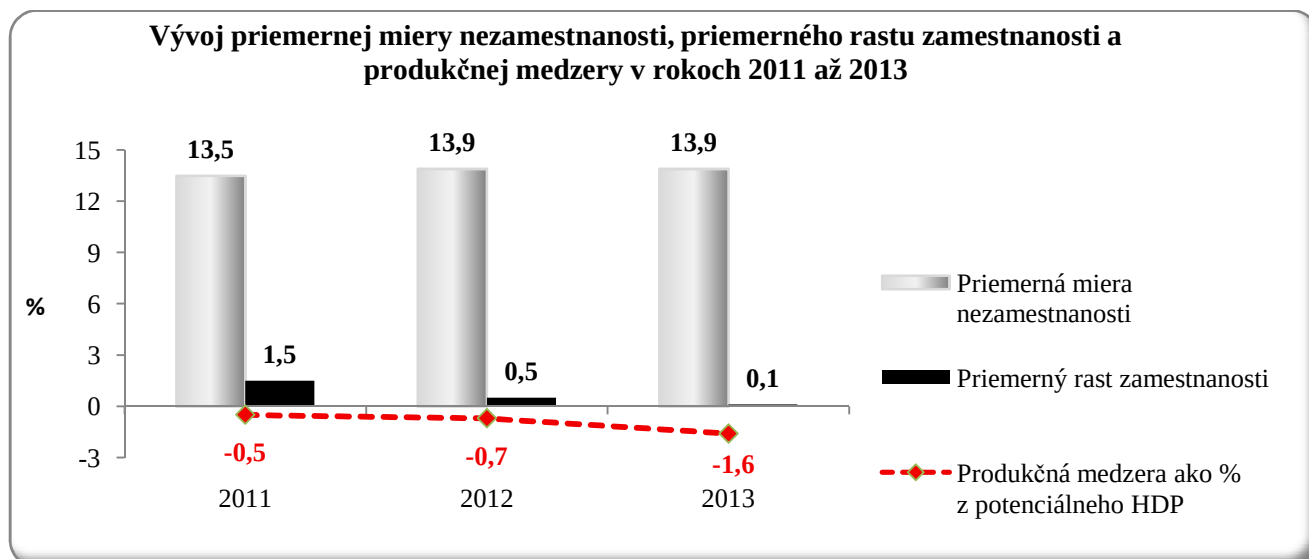
Znižovanie priemernej miery nezamestnanosti má skôr sociálny rozmer. Na výkonnosť ekonomiky má vplyv predovšetkým rast zamestnanosti, a to cez zvyšovanie účasti pracovnej sily a jej produktivity práce.

Priemerný rast zamestnanosti na Slovensku v roku 2013 sa v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 odhaduje na úrovni 0,1 %, čo vyjadruje v percentách medziročný rast počtu pracujúcich.

Podľa metodiky Štatistického úradu SR medzi pracujúcich sa zahŕňajú všetky osoby vo veku od 15 rokov, ktoré vykonávajú najmenej jednu hodinu práce za mzdu, plat alebo prácu za účelom dosiahnutia zisku, vrátane osôb pracujúcich v zahraničí. Môže ísť o prácu na plný alebo kratší pracovný čas, dočasnú, príležitostnú alebo sezónnu prácu. Za pracujúcich sa nepovažujú osoby na dlhodobom neplatenom voľne a osoby na rodičovskej dovolenke.

NKÚ SR vzhľadom na odhadované mierne zníženie tempa rastu ekonomiky v roku 2013 neočakáva výraznejšie zvýšenie dopytu po pracovnej sile na trhu práce. Jedným z dôvodov tohto očakávania je aj odhadované oslabenie zahraničného dopytu a s ním spojené výraznejšie otvorenie produkčnej medzery.

Vývoj priemernej miery nezamestnanosti a priemerného rastu zamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl vo vzťahu k produkčnej medzere za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledovný graf:

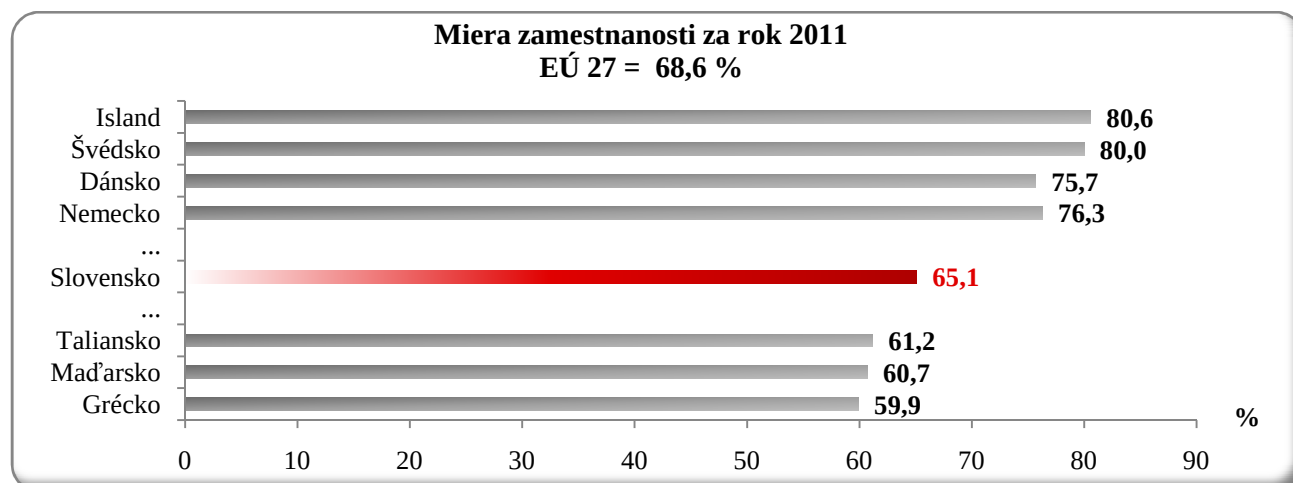

Zdroj: IFP MF SR

Odhad otvorenia produkčnej medzery v roku 2013 s dopadom na rast zamestnanosti **podľa NKÚ SR súvisí** predovšetkým s prognózou rýchlejšieho rastu potenciálneho HDP (2,8 %) pred jeho reálnym rastom (2,1 %), a to predovšetkým vplyvom oživenia všetkých výrobných faktorov, t. j. celkovej produktivity výrobných faktorov, zásob kapitálu a rovnovážnej zamestnanosti.

Odhad medziročného zmiernenia priemerného rastu zamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl v roku 2013 o 0,4 p. b. na 0,1 % zodpovedá odhadu poklesu výkonnosti slovenskej ekonomiky a konsolidačnému úsiliu vlády SR, ktorého priamy dopad na vývoj zamestnanosti odhaduje IFP MF SR na úrovni mínus 0,2 p. b. Podľa NKÚ SR pri takomto vývoji nie je možné v roku 2013 očakávať výraznejšiu zmenu v zaostávaní Slovenska v miere zamestnanosti za priemerom štátov EÚ 27.

Prehľad štátov EÚ 27 s najvyššou a najnižšou mierou zamestnanosti za rok 2011 podľa metodiky ESA 95 dokumentuje nasledujúci graf:

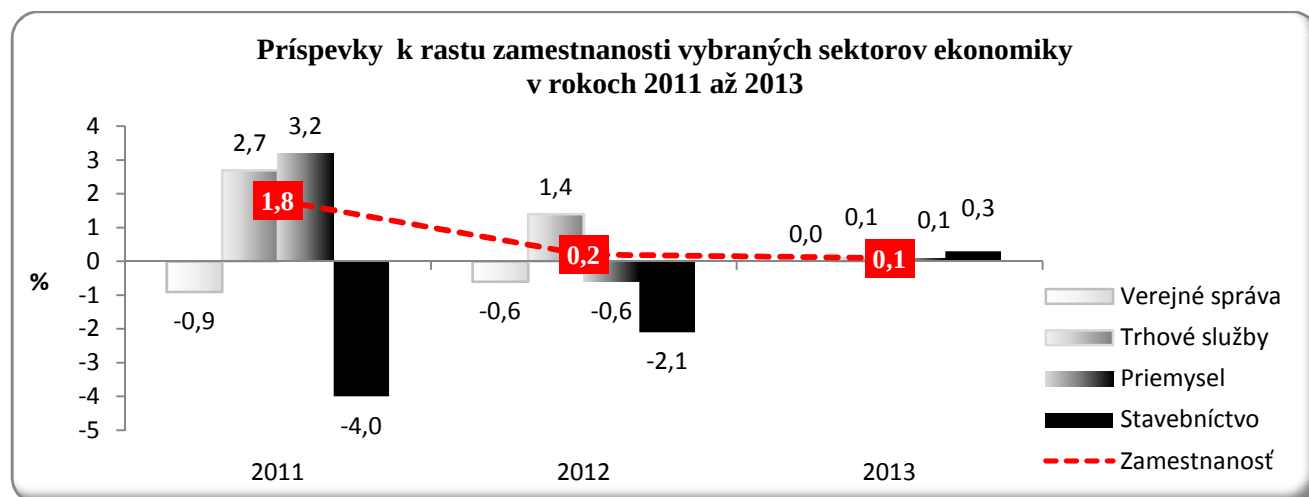

Zdroj: Eurostat

Podľa údajov Eurostatu za rok 2011 miera zamestnanosti na Slovensku dosiahla úroveň 65,1 %, čo bolo o 3,5 p. b. menej ako priemer štátov EÚ 27 na úrovni 68,6 %.

Vývoj miery zamestnanosti na Slovensku v roku 2011 bol z vybraných sektorov ekonomiky pozitívne ovplyvnený príspevkami k rastu zamestnanosti v priemysle a trhovách službách. V roku 2012 však budú pozitívne prispievať len trhovú službu, nakoľko v priemysle dochádza k výraznému znižovaniu zamestnanosti v dôsledku poklesu rastu HDP.

Príspevky vybraných sektorov ekonomiky k priemernému rastu zamestnanosti za rok 2011 podľa metodiky ESA 95 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: IFP MF SR

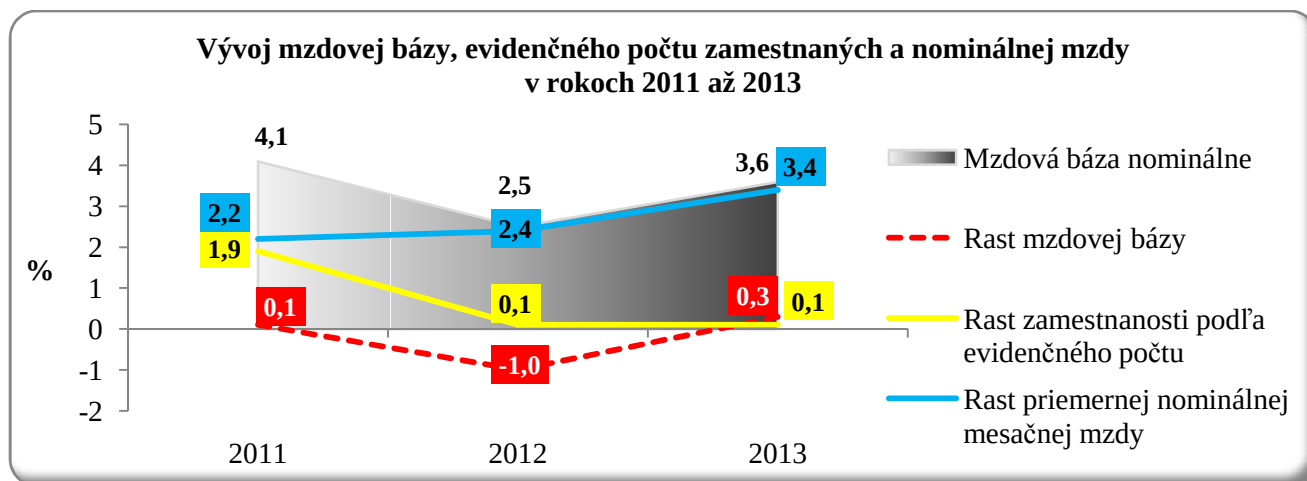
S odhadom vývoja zamestnanosti na Slovensku v roku 2013 na úrovni 0,1 % sú podľa NKÚ SR spojené viaceré riziká. Na jednej strane je to citlivosť malej a otvorenej ekonomiky Slovenska na budúci vývoj zahraničných trhov, vrátane pretrvávajúcej neistoty okolo dlhovej krízy v eurozóne a na druhej strane fiškálna konsolidácia. Pozitívne by k rastu zamestnanosti mala prispieť napr. plánovaná výstavba diaľnic v sektore stavebníctva. Negatívne bude pôsobiť trend skôr zvyšovania produktivity práce ako zamestnávania nových pracovníkov.

NKÚ SR neočakáva výraznejšie zhoršenie situácie na trhu práce v dôsledku legislatívnych zmien Zákonníka práce a následne súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré majú okrem iného presadiť aj uplatňovanie práv a povinností medzi zamestnávateľom a zamestnancami pri vytváraní dôstojných pracovných podmienok s cieľom zlepšenia kvality života zamestnancov a ich rodín. Avšak niektoré z týchto legislatívnych zmien, ako napr. súbeh odstupného a výpovednej lehoty, úpravy mzdového zvýhodnenia za nočnú prácu a pod. sa nepochybne negatívne premietnu nielen v sektore verejnej správy, ale najmä v regulačnom zaťažení podnikateľského prostredia.

V tejto súvislosti **NKÚ SR pozitívne hodnotí** snahu vlády SR odstrániť v legislatívnych procesoch nejednoznačnosť výkladu tých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré v minulosti neopodstatnene dodatočne zaťažovali podnikateľské prostredie. Rovnako aj jej priklonenie sa k systémovým riešeniam a nástrojom upravujúcim trh práce.

Na základe týchto predpokladov NKÚ SR očakáva, že priemerný rast zamestnanosti v roku 2013 sa pozitívne prejaví v plnení dane z príjmov fyzických osôb, k výnosom ktorej by mal prispieť aj odhadovaný nárast mzdovej bázy.

Vývoj mzdovej bázy, evidenčného počtu zamestnaných a priemernej hodnoty nominálnej mzdy za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: IFP MF SR

Podľa NKÚ SR vývoj mzdovej bázy v roku 2013, ktorá medziročne reálne vzrastie o 1,3 p. b. na 0,3 p. b., sa pozitívne premietne vo vývoji dane z príjmov fyzických osôb.

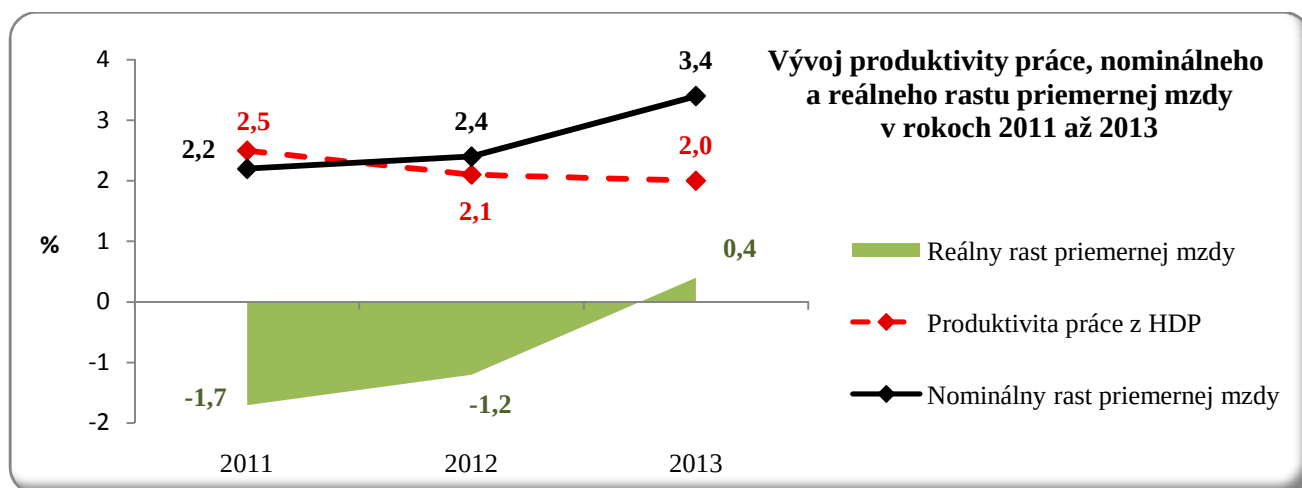
Rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve na rok 2013 sa v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 odhaduje na úrovni 3,4 %, čo podľa metodiky Štatistického úradu SR vyjadruje medziročný rast hrubej mzdy, ktorá zahŕňa mzdové náklady vyplácané vlastným zamestnancom ako odmenu za prácu alebo jej náhradu na základe právneho vzťahu

k zamestnávateľovi. Je to hrubá mzda prepočítaná na zamestnancov bez podnikateľských príjmov, ktorá nie je znížená o zákonne alebo so zamestnancami dohodnuté zrážky.

Medziročné zvýšenie odhadovaného rastu priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve o 1,0 p. b. na 3,4 % v roku 2013 bude podľa NKÚ SR súvisieť predovšetkým s jej rastom v súkromnom sektore, v ktorom by sa mal pozitívne prejavíť rast produktivity práce. Vo verejnom sektore a osobitne v štátnej správe sa očakáva skôr tlmenie tohto rastu v dôsledku konsolidácie verejných financií na úrovni mínus 0,6 p. b. Priemerná hodnota nominálnej mzdy v roku 2013 sa má medziročne zvýšiť o 27,6 eur na 832,4 eur.

Rast priemernej mesačnej reálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve na rok 2013 v návrhu RVS na roky 2013 až 2015, po zohľadnení odhadovaného vývoja indexu spotrebiteľských cien (3,1 %), sa odhaduje na úrovni 0,4 %, čo by v porovnaní s rokom 2012 malo predstavovať medziročný nárast o 1,6 p. b. **Rizikom odhadu tohto vývoja bude podľa NKÚ SR** vývoj priemernej ročnej miery inflácie, meranej indexom spotrebiteľských cien.

Vývoj produktivity práce z HDP, priemernej nominálnej a reálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: IFP MF SR

V odhade mierneho poklesu medziročného rastu produktivity práce o 0,1 p. b. na 2,0 % na rok 2013 sa podľa NKÚ SR prejaví predovšetkým zníženie tempa rastu ekonomiky a zamestnanosti. Tento rast však bude dostatočne rýchlejší oproti rastu priemernej mesačnej reálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve na úrovni 0,4 %, čím by podľa NKÚ SR nemali vznikáť dodatočných inflačných tlakov v roku 2013.

Z hľadiska zabezpečenia rýchlejšieho rastu produktivity práce v podmienkach hospodárskej krízy pri zohľadnení negatívneho vplyvu starnutia populácie na potenciálny HDP a udržateľnosť verejných financií bude podľa NKÚ SR dôležité venovať vyššiu pozornosť inováciám, vede a výskumu ako doteraz.

1.3 Stanovisko k ukazovateľom cenového vývoja a platobnej bilancie

Priemerná ročná miera inflácie na Slovensku na rok 2013 sa v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 odhaduje na úrovni 3,1 %, čo vyjadruje priemerný ročný rast indexu spotrebiteľských cien.

Podľa metodiky Štatistického úradu SR schéma indexov spotrebiteľských cien obsahuje 711 reprezentantov, ktorých váhy boli vypočítané na základe údajov z rôznych štatistických podkladov, národných účtov a administratívnych zdrojov, použitých na spresnenie štruktúry spotreby obyvateľstva. Indexy spotrebiteľských cien sú členené do 12 odborov v zmysle Klasifikácie individuálnej spotreby podľa účelu a od januára 2005 sa počítajú reťazením k základnému obdobiu, ktorým je december 2000.

V odhade medziročného zníženia indexu spotrebiteľských cien na rok 2013 o 0,6 p. b. na úroveň 3,1 % je zohľadnený negatívny príspevok konsolidačných opatrení vlády SR, ktorý IFP MF SR kvantifikoval na úrovni 0,3 p. b.

Podľa NKÚ SR vo vývoji priemernej ročnej miery inflácie v roku 2013 sa negatívne prejaví predovšetkým očakávané zvyšovanie cien pšenice, kukurice a iných potravinových komodít a zachovanie vysokej úrovne cien ropy na svetových trhoch, čo by malo byť tlmené miernym otvorením produkčnej medzery a predovšetkým pôsobením netrhových faktorov, z ktorých najvýznamnejší vplyv bude mať nižší rast regulovaných cien energií, vody, stočného a odpadu.

Vývoj regulovaných cien k 1. januáru 2011 a ich predikcie k 1. januáru 2012 a 2013 pri zohľadnení odhadov ceny ropy vyjadrenej americkými dolármi za barel a výmenného kurzu amerického dolára a eura dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Odhad 2012	2013	Zmena 2013 – 2012
Plyn	%	5,4	5,5	3,7	- 1,8
Teplo	%	7,6	9,5	1,9	- 7,6
Elektrina	%	9,2	1,6	1,0	- 0,6
Voda a stočné	%	3,0	6,2	4,7	- 1,5
Odpad	%	0,5	6,6	4,4	- 2,2
Cena ropy	americký dolár/barel	115,3	126,7	115,8	- 10,9
Výmenný kurz	americký dolár/euro	1,27	1,30	1,25	- 0,05

Zdroj: IFP MF SR

V odhade vývoja regulovaných cien k 1. januáru 2013 predpokladá IFP MF SR všetky známe skutočnosti, ktoré súvisia s oprávnenosťou ich výšky, vrátane poplatkov v prenosných a distribučných sústavách a v prepravných a distribučných sieťach. **Podľa NKÚ SR** však okrem naplnenia týchto skutočností bude rovnako dôležité ako sa Úradu pre reguláciu sieťových odvetví v jeho rozhodnutiach o nových cenách bude dariť zohľadňovať náklady v regulovaných segmentoch a tlmiť riziká prípadných strát.

NKÚ SR vo vývoji priemernej ročnej miery inflácie v roku 2013 neočakáva významnejšie riziká z prípadnej vyššej ako očakávanej výkonnosti ekonomík kľúčových obchodných partnerov Slovenska, zo zvýšenia úrokovvej prirážky na dlhodobých úrokových sadzbách nad prognózovanú úroveň alebo z rýchlejšej dynamiky odhadovaného rastu zahraničných cien a pod.

Harmonizovaný index spotrebiteľských cien, ktorým sa zabezpečuje porovnateľnosť indexov spotrebiteľských cien jednotlivých krajín v rámci EÚ, sa má podľa odhadov IFP MF SR na rok 2013 medziročne znížiť o 0,8 p. b. na úroveň 3,1 %.

Vývoj štruktúry harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien a príspevku vplyvu nepriamych daní za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 podľa odhadov IFP MF SR dokumentuje nasledujúca tabuľka:

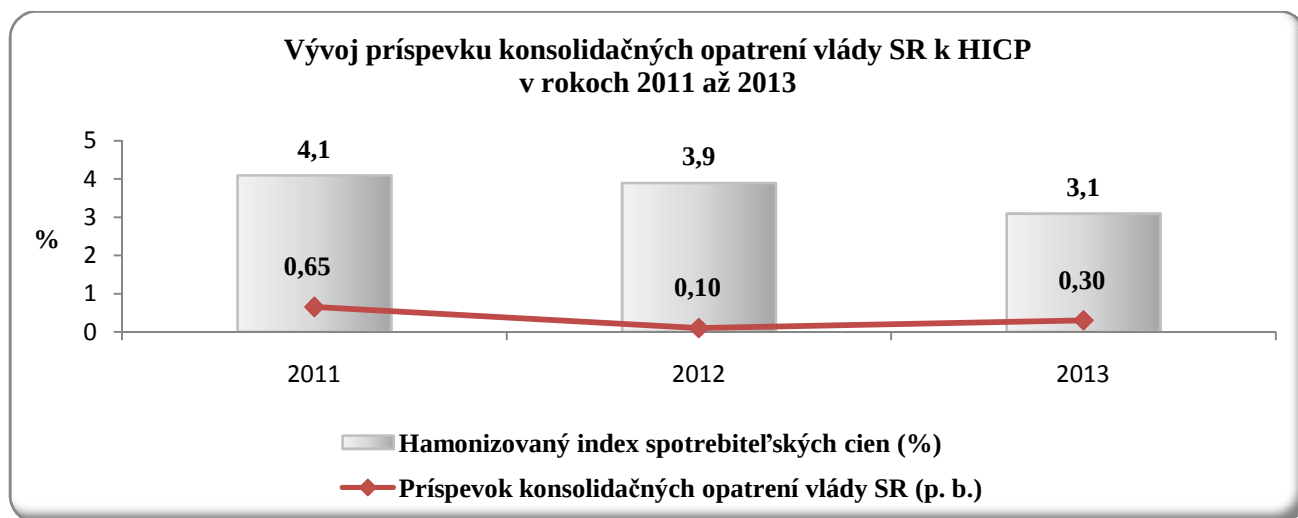
Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Odhad		Zmena
			2012	2013	2013 – 2012
Harmonizovaný ICP	%	4,1	3,9	3,1	- 0,8
Regulované ceny	%	7,1	7,2	2,2	- 5,0
Jadrová inflácia	%	2,3	3,0	2,9	- 0,1
z toho:					
• potraviny	%	5,3	4,6	4,5	- 0,1
• čistá inflácia	%	1,5	2,7	2,5	- 0,2
v tom:					
o pohonné hmoty	%	12,5	9,2	5,6	- 3,6
o trhové služby	%	2,8	2,6	2,7	0,1
o obchodovateľné tovary	%	0,6	2,3	2,2	- 0,1

Zdroj: MF SR

V poklese dynamiky rastu harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien v roku 2013 o 0,8 p. b. na 3,1 % sa má podľa odhadov IFP MF SR výraznejšie premietnuť najmä zníženie rastu regulovaných cien o 5,0 p. b. na 2,2 % a pohonných hmôt o 3,6 p. b. na 5,6 %.

Podľa NKÚ SR pozitívne sa v tomto vývoji v roku 2013 prejaví očakávaný pokles ceny plynu v dôsledku nového kontraktu medzi Slovenským plynárenským priemyslom, a. s. a Gazpromom z roku 2012. Negatívne budú pôsobiť opatrenia fiškálnej konsolidácie vlády SR, ktorých vplyv IFP MF SR odhaduje na úrovni 0,3 p. b.

Vývoj príspevku konsolidačných opatrení vlády SR bez sekundárnych efektov k harmonizovanému indexu spotrebiteľských cien v roku 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: IFP MF SR

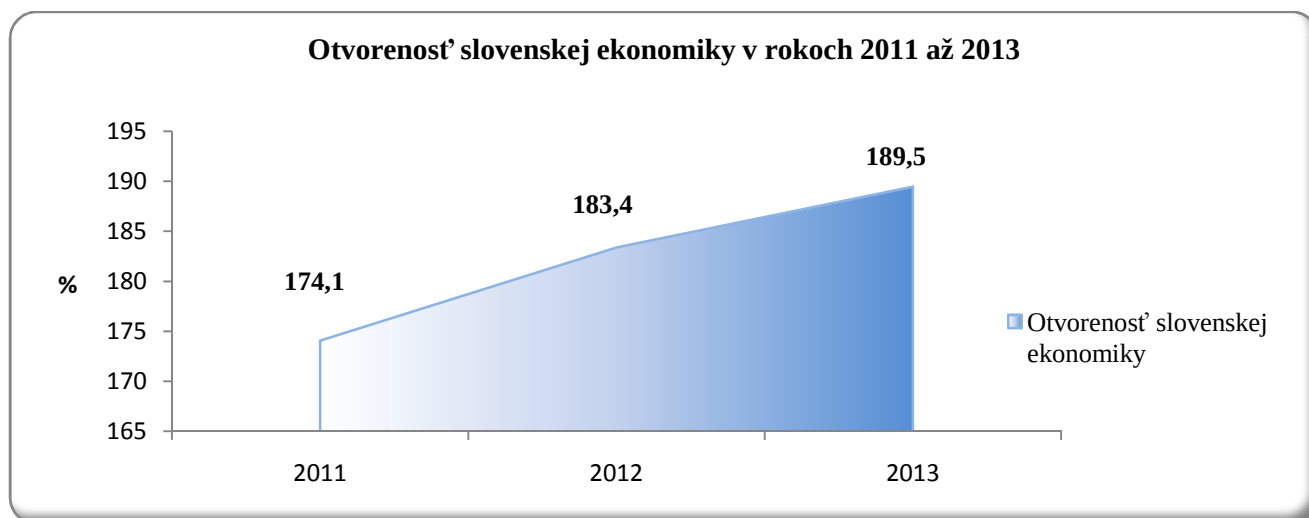
Mierne medziročné zvýšenie negatívneho príspevku konsolidačných opatrení vlády SR k harmonizovanému indexu spotrebiteľských cien v roku 2013 o 0,2 p. b. na 0,3 % **bude podľa NKÚ SR** tlmené očakávaným poklesom rastu spotrebiteľského dopytu predovšetkým v dôsledku zníženia rastu domáceho dopytu, vysokej miery nezamestnanosti a relatívne nízkeho rastu priemerných nominálnych a reálnych mesačných miezd zamestnancov v hospodárstve.

Na druhej strane konsolidačné opatrenia vlády SR v oblasti odpočítateľných položiek nízkopríjmových domácností sa podľa NKÚ SR vplyvom priemernej ročnej miery inflácie v roku 2013 pozitívne premietnu v dani z príjmov fyzických osôb.

Podiel bilancie bežného účtu platobnej bilancie na HDP na rok 2013 sa v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 odhaduje s medziročným zvýšením o 0,3 p. b. na 1,2 %, t. j. o 0,23 mld. eur na 0,89 mld. eur, čo vyjadruje dobrú pozíciu slovenskej ekonomiky voči zahraničiu.

Tento odhad vychádza z predpokladaného pozitívneho vývoja nielen obchodnej bilancie, ale aj bilancie služieb pri miernom zlepšení bilancie bežných transferov v súvislosti s očakávaným vyššími príjmami z rozpočtu EÚ. **Naplnenie takéhoto vývoja podľa NKÚ SR nevytvára priestor pre vznik väčších problémov v oblasti konkurencieschopnosti.**

Vývoj ukazovateľa otvorenosti slovenskej ekonomiky za rok 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: NBS

V ukazovateli otvorenosti slovenskej ekonomiky, ktorý sa počíta ako pomer súčtu vývozu a dovozu výrobkov a služieb k HDP v b. c., sa má v roku 2013 výraznejšie premietnuť rýchlejší rast dovozu tovarov a služieb na úrovni 5,1 % pred ich vývozom na úrovni 4,6 %. V odhade dovozu sa očakávajú predovšetkým investície v automobilovom priemysle.

Ďalšie otváranie malej slovenskej ekonomiky však podľa NKÚ SR zvyšuje riziká z poklesu ekonomického rastu vo vonkajšom prostredí. Pretrvávajúcim rizikom ostáva tiež jeden z potenciálnych negatívnych efektov, ktorý súvisí s transfermi ziskov do zahraničia.

Podľa prognózy MF SR na rok 2013 výmenný kurz eura a amerického dolára medziročne poklesne o 0,041 na úroveň 1,232 a priemerné úrokové sadzby trojmesačných operácií EURIBOR 3M o 0,1 p. b. na 0,5 %. Priemerné výnosy desaťročných dlhopisov majú medziročne vzrásť o 0,3 p. b. na 4,1 %.

NKÚ SR neočakáva v roku 2013 výraznejšiu zmenu vo vývoji bankového sektora, v ktorom vklady domácností v júni 2012 podľa údajov NBS dosiahli podiel takmer 43 % na celkových pasívach bankového sektora, čo by sa významnejšie nemalo premietnuť v plnení dane z príjmu vyberanej zrážkou. Naopak na výnosy tejto dane by mali mať pozitívny vplyv konsolidačné opatrenia vlády SR spojené s rozšírením základne pre výpočet osobitného odvodu a zavedenie mimoriadneho odvodu pre vybrané finančné inštitúcie v zmysle novely zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode finančných inštitúcií.

2 Stanovisko k východiskovému rámcu zostavenia návrhu RVS na rok 2013

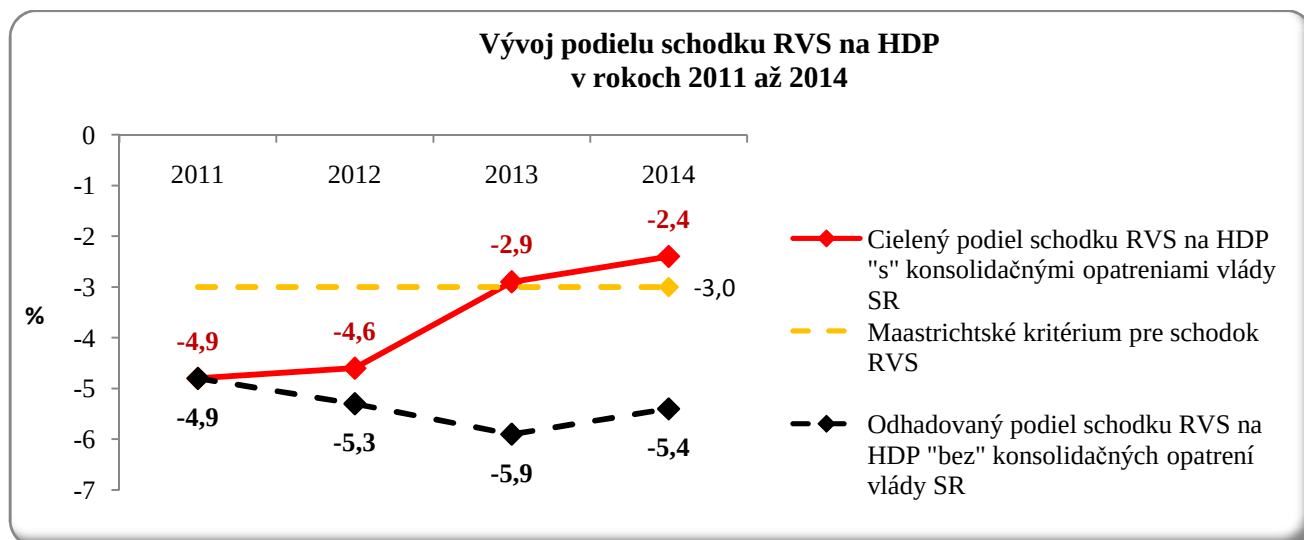
Kľúčovým cieľom návrhu RVS na roky 2013 až 2015 je znížiť podiel schodku RVS na HDP na úroveň 2,9 % a vytvoriť tak predpoklady pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

Tento cieľ vychádza z Rozhodnutia Rady EÚ z 2. decembra 2009, na základe ktorého bola SR z dôvodu neplnenia maastrichtského kritéria pre schodok RVS v súlade s Paktom stability a rastu zaradená do procedúry nadmerného deficitu.

Týmto rozhodnutím bolo vláde SR uložené:

- odstrániť nadmerný schodok hospodárenia verejnej správy do roku 2013,
- znížiť schodok RVS pod úroveň 3 % z HDP kredibilným a udržateľným spôsobom prostredníctvom zmien v strednodobom rozpočtovom rámci, a to:
 - o uskutočniť ozdravné opatrenia na zníženie schodku RVS v súlade s RVS na roky 2010 až 2012,
 - o zabezpečiť, aby priemerné ročné konsolidačné úsilie vlády SR dosiahlo 1 % z HDP v období rokov 2010 až 2013,
 - o špecifikovať opatrenia potrebné na odstránenie nadmerného schodku RVS do roku 2013 a v prípade lepšieho ako očakávaného makroekonomického vývoja zrýchliť tempo konsolidácie,
- posilniť záväznosť strednodobého rozpočtového rámca a zlepšiť monitorovanie plnenia RVS v priebehu rozpočtového roku, aby sa zabránilo prečerpaniu výdavkov a znížili sa riziká vyplývajúce z konsolidácie verejných financií.

Vývoj podielu schodku RVS na HDP podľa skutočnosti za rok 2011, rozpočtu na rok 2012 a predikcie na roky 2013 až 2014, vrátane vývoja bez konsolidačného úsilia vlády SR dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 vláda SR v roku 2012 nenaplní svoj rozpočtový cieľ, t. j. znížiť schodok RVS na úroveň 4,6 % HDP, nakoľko tento sa má zvýšiť až o 0,7 p. b. na úroveň mínus 5,3 %. **Na takýto nepriaznivý vývoj NKÚ SR upozornil už vo svojom Stanovisku k návrhu ŠR na rok 2012.**

V minuloročnom stanovisku **NKÚ SR na základe svojich hodnotení** a v danej situácii, keď nebolo možné očakávať dodatočné konsolidačné opatrenia vlády SR, predpokladal nedodržanie základného cieľa vlády SR znížiť deficit verejných financií a zastaviť ďalšie zadlžovanie štátu. I keď na druhej strane poukázal na otvorenie priestoru pre zrealizovanie príjmov a výdavkov ŠR na rok 2012 po aktualizácii prognóz makroekonomického vývoja a daňových a odvodových príjmov.

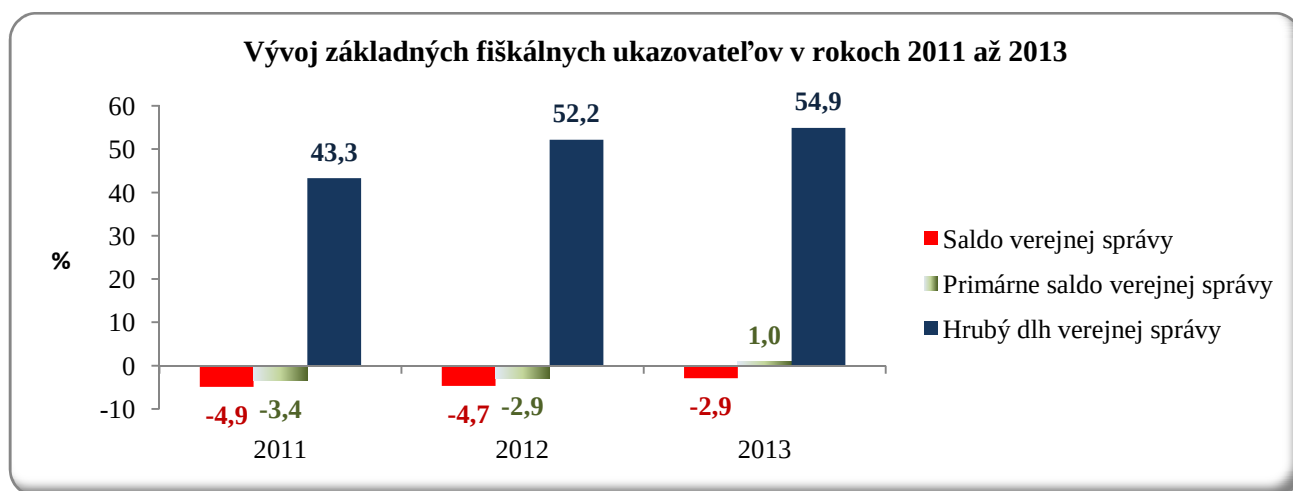
Podľa NKÚ SR vláda SR po predčasných parlamentných voľbách bola nútená skôr riešiť viaceré celospoločenské problémy, ako napr. krízový vývoj vo finančnej správe, ktorý významnou mierou prispel k nepriaznivému vývoju v plnení príjmovej strany ŠR v roku 2012. Napriek tomu v danej situácii vykonala viaceré reštriktívne opatrenia na strane výdavkov a legislatívne zmeny na posilnenie príjmov, ale tieto podľa NKÚ SR v roku 2012 len zmiernia prehĺbenie podielu schodku RVS na HDP.

Na druhej strane NKÚ SR zastáva názor, že pokiaľ by vláda SR neprijímal na ďalšie roky žiadne opatrenia fiškálnej konsolidácie, tak podiel schodku RVS na HDP by si s najväčšou pravdepodobnosťou udržal približnú úroveň roka 2012, t. j. úroveň nad 5 % z HDP.

Podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 má podiel schodku RVS na HDP v roku 2013 po naplnení konsolidačných opatrení vlády SR dosiahnuť úroveň mínus 2,9 %, čo podľa NKÚ SR je v súlade s Rozhodnutím Rady EÚ z 2. decembra 2009 o začatí procedúry nadmerného deficitu verejných financií voči SR a primerane odráža požiadavky Paktu stability a rastu.

S dosiahnutím tohto fiškálneho cieľa v roku 2013 sú však podľa NKÚ SR spojené viaceré riziká. Na jednej strane iný ako odhadovaný vývoj vonkajšieho prostredia, ktorý by sa negatívne premietol v raste malej a príliš otvorenej ekonomiky Slovenska a na druhej strane je to predovšetkým skúsenosť z fiškálnej konsolidácie minulých rokov, v ktorých sa nepodarilo naplniť ambiciózne ciele v príjmovej časti RVS.

Vývoj základných fiškálnych ukazovateľov za rok 2011, očakávanej skutočnosti na rok 2012 a ich predikcie na rok 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: IFP MF SR

Návrh RVS na rok 2013 je nastavený tak, aby schodok verejnej správy dosiahol úroveň 2,9 % z HDP, primárne saldo verejnej správy 1,0 % a hrubý dlh verejnej správy 54,9 % z HDP. **Podľa NKÚ SR** takto nastavené základné fiškálne ukazovatele sú reálne dosiahnuteľné a vytvárajú podmienky pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

2.1 Stanovisko k pozícii verejných financií na rok 2013

Pozícia verejných financií na rok 2013 je vymedzená predovšetkým Rozhodnutím Rady EÚ zo dňa 2. decembra 2009 o začatí procedúry nadmerného deficitu verejných financií voči SR a tomu zodpovedajúcim konsolidačným úsilím vlády SR.

Konsolidačné úsilie, ktoré vláda SR plánuje vynaložiť na dosiahnutie zníženia schodku RVS, IFP MF SR meria medziročnými zmenami upraveného primárneho salda RVS a umožňuje tým agregovaný pohľad na snahu vlády SR konsolidovať vývoj verejných financií.

Pri výpočte konsolidačného úsilia v metodike IFP MF SR je aktuálne saldo RVS očistené o zmeny v cyklickej zložke, ktorá vyjadruje reakciu vybraných príjmových a výdavkových kategórií verejných financií na zmeny v produkčnej medzere spojennej s výkyvmi v ekonomickej aktivite odhadovanej Európskou komisiou v zmysle metodiky OECD. Ďalej je aktuálne saldo RVS očistené o jednorazové efekty z opatrení vlády SR, o výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest mimo bilancie verejnej správy, vrátane úverového financovania Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. a o vplyv platených úrokov, ktorý sa odvíja najmä od výšky dlhu verejnej správy a od externých faktorov, t. j. od úrokových sadzieb, výmenného kurzu amerického dolára a eura a pod.

Skutočnosť konsolidačného úsilia vlády SR za rok 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	2012	2013
Čisté pôžičky verejnej správy poskytnuté/prijaté	% HDP	- 4,8	- 4,7	- 2,9
Cyklická zložka RVS	% HDP	- 0,1	- 0,2	- 0,5
Jednorazové efekty z opatrení vlády SR	% HDP	- 0,5	0,2	0,5
z toho:				
• príjmy Sociálnej poisťovne z oddĺženia zdravotníctva	% HDP	0,1	-	-
• príjem dane z pridanej hodnoty z PPP projektu	% HDP	0,2	0,1	-
• príjmy z telekomunikačných licencií	% HDP	0,1	-	-
• mimoriadny odvod bankového sektora	% HDP	-	0,1	-
• osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach	% HDP	-	-	0,1
• otvorenie II. piliera dôchodkového systému	% HDP	-	0,1	0,3
• časové rozlíšenie záväzkov nemocníc a železničných spoločností	% HDP	- 0,9	-	-
• digitálna dividenda	% HDP	-	-	0,2
Cyklicky upravené saldo RVS bez jednorazových efektov	% HDP	- 4,2	- 4,7	- 2,9
Vplyv platených úrokov za verejný dlh	% HDP	- 1,6	- 1,8	- 1,9
Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest mimo bilancie verejnej správy	% HDP	0,3	- 0,1	- 0,2
z toho:				
• stavebné náklady PPP projektov	% HDP	0,4	0,1	-
• platby štátu za dostupnosť PPP projektov znížené o výdavky na údržbu a prevádzku	% HDP	-	- 0,1	- 0,2
• prijaté úvery Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s.	% HDP	-	-	-
• splátky istiny úverov Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s.	% HDP	- 0,1	- 0,1	-
Cyklicky upravené saldo RVS bez jednorazových efektov očistené o platené úroky (upravené primárne saldo RVS)	% HDP	- 2,9	- 2,8	- 0,8
Konsolidačné úsilie vlády SR (+ reštrikcia, - expanzia)	p. b.	3,5	0,1	2,0

Zdroj: IFP MF SR

NKÚ SR uprednostnil tento spôsob výpočtu konsolidačného úsilia, t. j. bez nákladov zavedenia II. piliera dôchodkového systému, nakoľko tieto nemajú vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Dôvodom je aj to, že nedokáže posúdiť vplyv zmien I. piliera na II. pilier.

Podľa NKÚ SR v jednorazových efektoch z opatrení vlády SR sú zahrnuté všetky identifikované jednorazové opatrenia, ktoré nemajú trvalý alebo opakujúci sa vplyv nielen na saldo RVS, ale aj na saldo podnikov štátnej správy, podnikov územnej samosprávy alebo NBS. Z týchto identifikovaných vplyvov najvýznamnejší vplyv bude mať osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach vo výške 77 000 tis. eur v zmysle zákona č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach a možnosť vystúpenia z II. piliera dôchodkového systému vo výške 212 244 tis. eur v zmysle novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Zvýšenie dynamiky konsolidačného úsilia vlády SR na rok 2013 o 1,9 p. b. na úroveň 2,0 % podľa NKÚ SR potvrdzuje medziročne výraznejšiu reštriktívnu politiku vlády SR, ktorá je v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi zameraná viac na systémové, t. j. zásadné zmeny.

Podľa NKÚ SR predchádzajúce konsolidačné opatrenia neboli dostatočne systémové a ich vyššia orientácia na škrty výdavkov v niektorých prípadoch znamenala len presunutie ich čerpania do ďalších období. Pri nenaplnení predpokladov v príjmovej strane RVS malo výrazné obmedzenie poskytovania verejných služieb vplyv na zhoršenie ekonomického rastu a životnej úrovne väčšiny obyvateľstva.

To však podľa NKÚ SR neznamena, že v súčasnosti neexistuje priestor na šetrenie. Napr. v štátnej správe stále existuje veľa úradov, ktorých existencia nie je nevyhnutná. Kľúčovým problémom naďalej ostáva efektivita na príjmovej strane RVS. Podľa hodnotení OECD Slovensko patrí medzi krajiny s najhoršou efektivitou výberu dane z pridanej hodnoty, pričom kríza vo finančnej správe v prvých mesiacoch roka 2012 efektivitu výberu tejto dane negatívne ovplyvnila.

V tejto súvislosti vláda SR v rámci zostavovania návrhu RVS na roky 2013 až 2015 prijala pre rok 2013 opatrenia fiškálnej konsolidácie s celkovým vplyvom na úrovni 2 204 mil. eur, t. j. na úrovni 3,0 % z HDP, z toho vplyv opatrení na strane príjmov sa odhaduje na úrovni 2,4 % z HDP a na strane výdavkov na úrovni 1,2 % HDP. Zároveň vláda SR vytvorila finančné rezervy RVS na rok 2013, a to na krytie výdavkov spojených s otvorením II. piliera dôchodkového systému a na možný zhoršený vývoj ekonomiky SR, ktorých vplyv sa odhaduje na úrovni 0,6 % HDP.

Prehľad konsolidačných opatrení vlády SR akceptovaných pri zostavovaní návrhu RVS na roky 2013 až 2015 s vyčíslením ich vplyvov na verejné financie v roku 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov konsolidačného opatrenia	M. j.	2013
Celkový vplyv zmien z konsolidačných opatrení vlády SR na RVS	v tis. eur	2 204 264
z toho:		
• príjmy RVS	v tis. eur	1 822 063
v tom:		
o zvýšenie a zosúladienie maximálnych vymeriavacích základov	v tis. eur	125 597
o zvýšenie odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb	v tis. eur	54 784
o zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd	v tis. eur	133 922
o zmeny v II. pilieri dôchodkového systému	v tis. eur	737 021
o rozšírenie osobitného odvodu v bankovom sektore	v tis. eur	84 602
o zavedenie dočasného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach	v tis. eur	77 000
o zvýšenie poplatku pri registrácii automobilov	v tis. eur	27 775
o zmeny v sadzbách dani z príjmov	v tis. eur	351 240

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Názov konsolidačného opatrenia	M. j.	2013
o opätovné zavedenie koncesionárskych poplatkov	v tis. eur	73 881
o príjmy samosprávy z grantov	v tis. eur	- 171 212
o digitálna dividenda, t. j. príjem z predaja voľných frekvencií	v tis. eur	130 000
o nový systém financovania zásob ropy	v tis. eur	100 000
o ostatné zmeny v príjmoch RVS ako napr. zvýšenie dane z tabakových výrobkov, obmedzenie paušálnych výdavkov, zrušenie paušálu pri prenájme, obmedzenie odpočítateľnej položky na manželku, resp. manžela, zmeny v nedaňových príjmoch a pod.	v tis. eur	60 662
• výdavky RVS	v tis. eur	924 343
v tom:		
o zvýšenie odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb	v tis. eur	- 5 083
o zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd	v tis. eur	- 1 877
o nový systém financovania zásob ropy	v tis. eur	97 915
o zníženie osobných a prevádzkových výdavkov v ŠR	v tis. eur	320 787
o úspory ostatných výdavkov ŠR	v tis. eur	121 752
o úspory výdavkov samosprávy	v tis. eur	427 261
o úspory výdavkov ostatných subjektov verejnej správy	v tis. eur	100 777
o zvýšenie výdavkov v zdravotníctve v nadväznosti na zvýšenie príjmov	v tis. eur	- 137 189
• rezervy RVS	v tis. eur	- 542 142
v tom:		
o rezerva na výpadky z otvorenia II. piliera dôchodkového systému	v tis. eur	- 229 138
o rezerva na možný zhoršený vývoj ekonomiky	v tis. eur	- 313 004

Zdroj: IFP MF SR

NKÚ SR v tejto súvislosti pozitívne hodnotí, že vláda SR pri príprave konsolidačných opatrení na rok 2013 a následne na ďalšie roky sústreďuje pozornosť viac na príjmovú stránku RVS ako na výdavkovú, pričom pri viacerých systémových zmenách berie na zreteľ minimalizovanie dopadov na ekonomický rast a nízkopříjmové skupiny obyvateľstva.

Z dlhodobého hľadiska podľa NKÚ SR ide predovšetkým o zvyšovanie miery solidarity bohatších s chudobnými, projekt efektívnej, spoľahlivej a otvorenej štátnej správy s názvom ESO, akčný plán proti daňovým únikom, opatrenia zamerané na celý systém sociálnej ochrany a pod.

Na strane príjmov návrhu RVS na rok 2013 ide predovšetkým o zmeny v zákone o sociálnom poistení, zmeny v zákone o dani z príjmov, rozšírenie osobitného odvodu v bankovom sektore a zavedenie dočasného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach. V rámci nedaňových príjmov sa očakáva najmä jednorazový príjem z digitálnej dividendy a príjmy z nového systému financovania núdzových zásob ropy.

Na strane výdavkov návrhu RVS na rok 2013 ide predovšetkým o úspory osobných a prevádzkových výdavkov ŠR a o úspory výdavkov územnej samosprávy. **Významné z hľadiska vývoja financií je podľa NKÚ SR vytvorenie dvoch rezerv**, z ktorých prvá má slúžiť na krytie prípadných výpadkov spojených s otvorením II. piliera dôchodkového systému, čo súvisí s neistotou ohľadom počtu ľudí, ktorí sa rozhodnú prestúpiť výlučne do priebežného dôchodkového piliera a jeho rozloženia medzi rokmi 2012 a 2013. Druhá rezerva má slúžiť na pokrytie prípadných rizík zo zhoršenia makroekonomického vývoja, čím vláda SR získava dôležitý nástroj na dosiahnutie základného fiškálneho cieľa.

Konsolidačné úsilie vlády SR v rámci jej rozpočtovej politiky sa premieta v agregátном dopyte, čo sa vyjadruje fiškálnym impulzom.

Fiškálny impulz je meraný medziročnými zmenami agregovaného salda RVS, t. j. upraveného primárneho salda RVS určeného na výpočet konsolidačného úsilia vlády SR, ktoré je očistené o vplyvy finančných vzťahov s rozpočtom EÚ. Vyjadruje príspevok RVS k medziročnej zmene agregátneho dopytu, t. j. dáva informáciu či je rozpočtová politika vlády SR expanzívna alebo reštriktívna.

Skutočnosť fiškálneho impulzu za rok 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2011	2012	2013
Cyklicky upravené saldo RVS bez jednorazových efektov a platených úrokov (upravené primárne saldo RVS)	% HDP	- 2,9	- 2,8	- 0,8
Vplyv vzťahov s EÚ	% HDP	2,4	2,4	3,8
z toho:				
• príjmy z rozpočtu EÚ	% HDP	3,3	3,3	4,8
• odvody do rozpočtu EÚ	% HDP	- 0,8	- 0,9	- 1,0
Agregátne saldo vrátane vplyvov finančných vzťahov s rozpočtom EÚ	% HDP	- 5,3	- 5,2	- 4,6
Fiškálny impulz (+ reštrikcia, - expanzia)	p. b.	3,1	0,1	0,6

Zdroj: IFP MF SR

V roku 2013 nebude fiškálny impulz rozpočtovej politiky vlády SR natoľko reštriktívny ako v roku 2011, ale bude reštriktívnejší ako v roku 2012, čo súvisí aj s expanzívnym impulzom z čerpania fondov EÚ.

Či však fiškálny impulz reálne prispeje k rastu agregovaného dopytu a v akej výške nezávisí od samotnej rozpočtovej politiky vlády SR, ale predovšetkým od toho, ako budú reagovať ekonomické subjekty na túto rozpočtovú politiku.

Fiškálny impulz totiž v kombinácii s produkčnou medzerou, ktorá vyjadruje rozdiel medzi reálnym a potenciálnym HDP, len charakterizuje rozpočtovú politiku vlády SR, t. j., či je proticyklická so stabilizačným príspevkom na rast HDP, alebo je procyklická s prehľbovaním ekonomického cyklu.

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že cielené zníženie schodku RVS pod úroveň 3 % z HDP v roku 2013 je pri danej rozpočtovej politike vlády SR spojené s uvedeným reštriktívnym úsilím a fiškálnym impulzom. Takýto vývoj verejných financií je základom pre zabezpečenie makroekonomickej stability, konkurencieschopnosti, ekonomického rastu a strednodobého fiškálneho cieľa, t. j. cyklicky očisteného salda RVS upraveného o jednorazové efekty na úrovni 0,5 % z HDP.

2.2 Stanovisko k finančným vzťahom súvisiacim s rozpočtom EÚ

SR ako členská krajina EÚ prispieva do jej všeobecného rozpočtu odvodmi, ktoré sú stanovené na základe rozhodnutí Rady EÚ o systéme vlastných zdrojov a tiež prostredníctvom Európskeho rozvojového fondu, kde výška príspevku sa odvíja od rozhodnutia Rady EÚ o finančných príspevkoch, ktoré majú členské štáty uhradiť na účely tohto fondu. Príspevok je vykazovaný ako oficiálna rozvojová pomoc.

Odvody a príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ za rok 2011, ich očakávaná skutočnosť na rok 2012 a rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

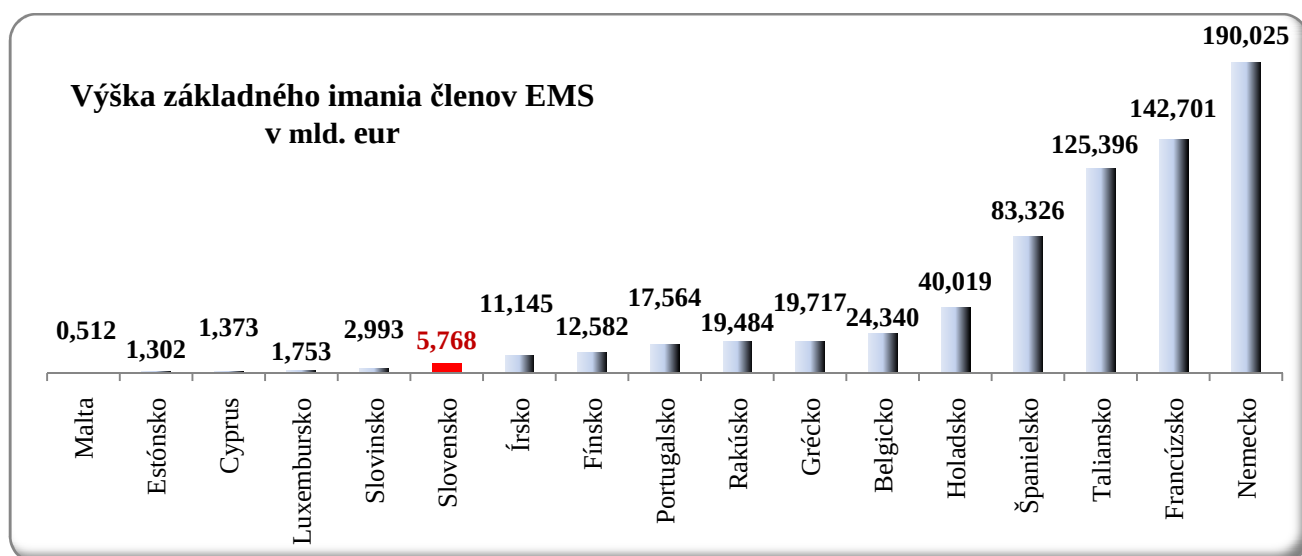
(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012	Podiel 2013/2012
Odvody a príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ	704 656	757 230	832 974	75 744	110,0 %
z toho:					
• odvody SR spolu vrátane tradičných vlastných zdrojov	699 532	749 670	824 469	74 799	110,0 %
- tradičné vlastné zdroje	117 393	123 400	143 100	19 700	116,0 %
- odvody SR spolu bez tradičných vlastných zdrojov	582 139	626 270	681 369	55 099	108,8 %
• príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ	5 124	7 560	8 505	945	112,5 %
- príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu	5 124	7 560	8 505	945	112,5 %
z toho: platba pre Európsku komisiu	5 124	7 560	7 980	420	105,6 %
z toho: platba pre Európsku investičnú banku	0	0	525	525	-

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Ďalšie výdavky SR vo vzťahu k členským krajinám eurozóny vyplývajú zo záväzkov k Európskemu mechanizmu pre stabilitu, ktorý bol založený formou medzivládnej organizácie medzi členskými krajinami eurozóny a jeho cieľom je poskytnúť pomoc členskému štátu eurozóny v ťažkej finančnej situácii.

Základné imanie Európskeho mechanizmu pre stabilitu má podľa zmluvy, ktorou bol zriadený, predstavovať hodnotu 700 mld. eur a jeho rozdelenie dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Zmluva 295/2012 Z. z.

Podiel SR na základnom imaní Európskeho mechanizmu pre stabilitu v hodnote 5 768,0 mil. eur a jeho štruktúru dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ	M. j.	Členovia EMS	Podiel SR
Základné imanie EMS	mil. eur	700 000,0	5 768,0
z toho:			
• splatené akcie	mil. eur	80 000,0	659,2
• akcie splatné na vyzvanie	mil. eur	620 000,0	5 108,8

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Postup zrýchleného splácania základného imania vo forme splatených akcií bol navrhnutý na rokovaní Eurogroup Working Group, ktoré sa konalo dňa 29.02.2012. SR na základe tohto postupu zrýchleného splácania splatí svoj podiel na základnom imaní Európskeho mechanizmu pre stabilitu v celkovom objeme 659,2 mil. eur podľa nasledovného splátkového kalendára:

- sumu 263,68 mil. eur splatí do 12.10.2012,
- sumu 263,68 mil. eur splatí v I. polroku 2013,
- sumu 131,84 mil. eur splatí v I. polroku 2014.

Na splatenie podielu SR na základnom imaní Európskeho mechanizmu pre stabilitu budú použité finančné prostriedky získané prostredníctvom emisií štátnych cenných papierov v rámci štátnych finančných aktív. **NKÚ SR konštatuje**, že navrhnutý mechanizmus úhrady základného imania je v súlade s uznesením vlády SR č. 522 z 03.10.2012, zmluvou, ktorou sa zriaďuje Európsky mechanizmus pre stabilitu a so zákonom č. 296/2012 Z. z. o Európskom mechanizme pre stabilitu a o doplnení niektorých zákonov.

V zmluve, ktorou sa zriaďuje Európsky mechanizmus pre stabilitu, je uvedené, že straty sa budú kryť najskôr prostredníctvom rezervného fondu, následne splateným imaním a nakoniec vhodnou sumou nesplateného imania na úhradu, ku ktorej bude členský štát vyzvaný. V súvislosti s prípadným zhoršením situácie na finančných trhoch **NKÚ SR upozorňuje**, že následná úhrada strát bude mať negatívny vplyv na výšku maastrichtského dlhu a tiež nákladov na jeho obsluhu.

Príjmy SR zo všeobecného rozpočtu EÚ za rok 2011, ich očakávanú skutočnosť na rok 2012 a rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013-2012	Podiel 2013/2012
Príjmy SR zo všeobecného rozpočtu EÚ	2 041 093	3 080 186	3 791 586	+711 400	123,1 %
z toho:					
• príjmy z EÚ zaradené do príjmov a výdavkov ŠR spolu	2 031 344	2 914 201	3 563 656	649 455	122,3 %
v tom:					
- poľnohospodárske fondy	611 544	673 081	591 708	- 81 373	87,9 %
- štrukturálne operácie I. programové obdobie	21 688	75 574	0	- 75 574	0,0 %
- štrukturálne operácie II. programové obdobie	1 398 112	2 165 546	2 971 948	806 402	137,2 %
v tom:					
o štrukturálne fondy	1 081 790	1 609 874	1 939 812	329 938	120,5 %
o kohézny fond	316 322	555 672	1 032 136	476 464	185,7 %
• príjmy z EÚ nezaradené do príjmov a výdavkov ŠR spolu	9 749	165 985	227 930	61 945	137,3 %
v tom:					
- programy Európskej územnej spolupráce	1 534	60 792	129 750	68 958	213,4 %
- vnútorné politiky	8 215	105 193	98 180	- 7 013	93,3 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ v rámci II. programovacieho obdobia sú určené pre poľnohospodárske fondy, a to predovšetkým na priame platby a trhovu orientované výdavky a na operačné programy Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 až 2013. Ich odhad vychádza zo stavu implementácie jednotlivých operačných programov príslušnými ministerstvami zodpovednými za ich čerpanie.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Čerpanie prostriedkov EÚ a prostriedkov ŠR určených na spolufinancovanie operačných programov za rok 2011, ich očakávanú skutočnosť na rok 2012 a rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Zdroj	Skutočnosť 2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012	Podiel 2013/2012
Operačné programy spolu	EÚ	1 476 260	2 009 900	2 971 948	962 048	147,9 %
	ŠR	267 112	382 783	518 746	135 963	135,5 %
	Spolu	1 743 372	2 392 683	3 490 694	1 098 011	145,9 %
z toho:						
OP Informatizácia spoločnosti	EÚ	75 470	167 452	295 493	128 041	176,5 %
	ŠR	24 290	52 560	78 125	25 565	148,6 %
	Spolu	99 760	220 012	373 618	153 606	169,8 %
OP Životné prostredie	EÚ	281 373	314 915	463 689	148 774	147,2 %
	ŠR	41 230	47 897	67 310	19 413	140,5 %
	Spolu	322 603	362 812	530 999	168 187	146,4 %
OP Vzdelávanie	EÚ	34 161	89 102	151 171	62 069	169,7 %
	ŠR	5 025	15 148	25 434	10 286	167,9 %
	Spolu	39 186	104 250	176 605	72 355	169,4 %
OP Výskum a vývoj	EÚ	125 733	170 130	336 829	166 699	198,0 %
	ŠR	17 624	26 482	55 527	29 045	209,7 %
	Spolu	143 357	196 612	392 356	195 744	199,6 %
OP Zdravotníctvo	EÚ	63 625	73 544	46 855	- 26 689	63,7 %
	ŠR	11 217	12 978	8 250	- 4 728	63,6 %
	Spolu	74 842	86 522	55 105	- 31 417	63,7 %
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	EÚ	144 481	217 568	244 160	26 592	112,2 %
	ŠR	25 063	37 770	42 916	5 146	113,6 %
	Spolu	169 544	255 338	287 076	31 738	112,4 %
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	EÚ	158 081	159 392	173 847	14 455	109,1 %
	ŠR	26 813	27 796	26 669	- 1 127	95,9 %
	Spolu	184 894	187 188	200 516	13 328	107,1 %
Regionálny operačný program	EÚ	306 536	330 370	360 082	29 712	109,0 %
	ŠR	37 509	48 035	46 358	- 1 677	96,5 %
	Spolu	344 045	378 405	406 440	28 035	107,4 %
OP Bratislavský kraj	EÚ	15 962	8 920	15 915	6 995	178,4 %
	ŠR	2 247	1 345	2 151	806	159,9 %
	Spolu	18 209	10 265	18 066	7 801	176,0 %
OP Doprava	EÚ	258 595	467 708	870 060	402 352	186,0 %
	ŠR	72 608	110 352	163 073	52 721	147,8 %
	Spolu	331 203	578 060	1 033 133	455 073	178,7 %
OP Technická pomoc	EÚ	12 243	10 799	13 847	3 048	128,2 %
	ŠR	3 486	2 420	2 933	513	121,2 %
	Spolu	15 729	13 219	16 780	3 561	126,9 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že v návrhu rozpočtu výdavkov na rok 2013 boli zohľadnené požiadavky príslušných kapitol ŠR na prostriedky EÚ a prostriedky ŠR určené na ich spolufinancovanie. Požiadavky rezortov vychádzali z aktualizovaných finančných plánov a stavu implementácie jednotlivých operačných programov.

V tejto súvislosti **NKÚ SR upozorňuje** na nízku úroveň čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v rámci operačných programov Národného strategického referenčného rámca SR podľa údajov MF SR, ktoré k 31.08.2012 dosiahlo úroveň 32,81 % za zdroj EÚ a 32,37 % za zdroj ŠR z celkového záväzku II. programového obdobia na roky 2007 až 2013, čo predstavuje v absolútnom vyjadrení sumu 3 772,3 mil. eur za zdroj EÚ

a 629,1 mil. eur za zdroj ŠR z celkovej rozpočtovanej hodnoty 11 498,3 mil. eur za zdroj EÚ a 1 943,6 mil. eur za zdroj ŠR.

Najvyššie čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov v relatívnom vyjadrení dosiahli operačné programy Zdravotníctvo (58,07 % za zdroj EÚ, 57,89 % za zdroj ŠR), Regionálny operačný program (50,77 % za zdroj EÚ, 52,65 % za zdroj ŠR) a Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (36,68 % za zdroj EÚ, 37,02 % za zdroj ŠR). Naopak najnižšie čerpanie dosiahli operačné programy Informatizácia spoločnosti (17,54 % za zdroj EÚ, 18,47 % za zdroj ŠR) a Vzdelávanie (18,11 % za zdroj EÚ, 15,44 % za zdroj ŠR).

Podľa NKÚ SR medzi hlavné príčiny nízkeho stavu čerpania prostriedkov štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu patrí predovšetkým:

- administratívna náročnosť prípravy a predkladania príslušnej dokumentácie,
- zložité preukazovanie oprávnenosti výdavkov,
- problémy spojené s verejným obstarávaním a s jeho kontrolou,
- transparentnosť zabezpečovania implementácie operačných programov z hľadiska priorít Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007 až 2013,
- problémy súvisiace s environmentálnymi požiadavkami, ako napr. posudzovanie vplyvov projektov na dotknuté územia sústavy NATURA 2000 a s tým súvisiace predlžovanie procesu schvaľovania veľkých projektov a pod.

Čerpanie prostriedkov EÚ a prostriedkov ŠR určených na spolufinancovanie poľnohospodárskych fondov za rok 2011, ich očakávanú skutočnosť na rok 2012 a rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Zdroj	Skutočnosť 2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Poľnohospodárske fondy spolu	EÚ	602 963	709 222	591 708	- 117 514	83,4 %
	ŠR	185 609	202 682	102 331	- 100 351	50,5 %
	Spolu	788 572	911 904	694 039	- 217 865	76,1 %
z toho:						
EPZF	EÚ	288 233	330 627	369 020	38 393	111,6 %
	ŠR	90 039	85 589	36 606	- 48 983	42,8 %
	Spolu	378 272	416 216	405 626	- 10 590	97,5 %
EPFRV	EÚ	313 473	376 292	218 831	- 157 461	58,2 %
	ŠR	95 113	116 200	64 221	- 51 979	55,3 %
	Spolu	408 586	492 492	283 052	- 209 440	57,5 %
EPRH	EÚ	1 257	2 303	3 857	1 554	167,5 %
	ŠR	457	893	1 504	611	168,4 %
	Spolu	1 714	3 196	5 361	2 165	167,7 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

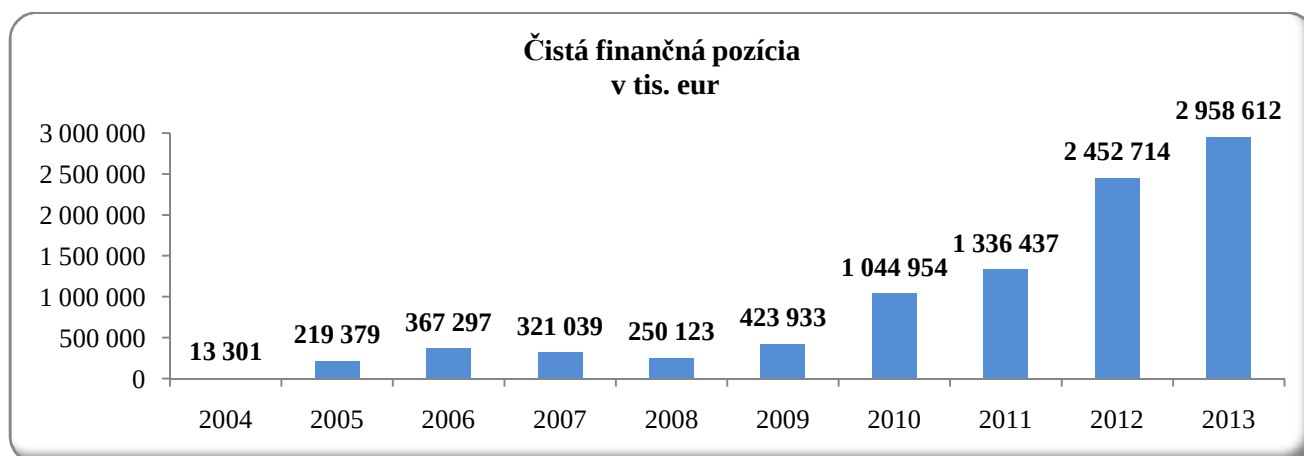
NKÚ SR konštatuje, že v návrhu rozpočtu výdavkov na rok 2013 bola zohľadnená požiadavka Pôdohospodárskej platobnej agentúry na prostriedky EÚ a prostriedky ŠR určené na ich spolufinancovanie. Výdavky sú rozpočtované v kapitole Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

V Európskom poľnohospodárskom záručnom fonde sa rozpočtujú na rok 2013 výdavky na priame platby a tržno orientované výdavky vo väzbe na balík spoločnej poľnohospodárskej politiky a výdavky z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka sú určené na Program rozvoja vidieka SR na roky 2007 až 2013.

V návrhu RVS na roky 2013 až 2015 je rozpočtovaná aj rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ vo výške 50,5 mil. eur. Finančné prostriedky z tejto rezervy by mali byť použité najmä na krytie nevyhnutých a nepredvídaných výdavkov, na administrovanie prostriedkov štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, príjmov z poľnohospodárskych fondov, odvodov EÚ, na prípadné korekcie za poskytnuté prostriedky EÚ, na rýchlejšiu realizáciu a väčší počet projektov, na výdavky na zefektívnenie systému finančného riadenia EÚ fondov a iných finančných nástrojov.

Rozdiel medzi príjmami, ktoré SR z rozpočtu EÚ získava a prostriedkami, ktoré do rozpočtu EÚ odvádza je čistá finančná pozícia SR.

Čistú finančnú pozíciu SR za obdobie rokov 2004 – 2011 a jej rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠZÚ SR za rok 2011 a Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Z kontrolných poznatkov NKÚ SR a tiež z porovnania rozpočtu na rok 2012 a očakávanej skutočnosti na rok 2012 vyplýva, že rozdiel medzi celkovým objemom príjmov, ktoré SR z rozpočtu EÚ skutočne získava a finančnými prostriedkami, ktoré SR do rozpočtu EÚ odvádza býva spravidla nižší. Znamená to teda, že očakávania SR na čistú finančnú pozíciu bývajú vyššie ako sú v skutočnosti, čo každoročne dokumentuje NKÚ SR aj vo svojom Stanovisku k štátnemu záverečnému účtu SR.

NKÚ SR v súvislosti s čerpaním prostriedkov z fondov EÚ a ich spolufinancovaním z prostriedkov ŠR vykonal viacero kontrol. Tieto boli zamerané predovšetkým na kontrolu súladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi a pravidlami EÚ a SR, na zavedené systémy riadenia a kontroly, na úroveň plnenia úloh a zodpovedností pri výbere, hodnotení a implementácii projektov, na zákonnosť a správnosť výdavkov zahrnutých v certifikovaných výkazoch výdavkov vrátane overenia fyzickej realizácie projektov priamo na mieste a pod.

V rámci tejto kontrolnej činnosti **NKÚ SR boli zistené viaceré nedostatky** najmä v nedôslednom plnení zmluvných povinností konečnými prijímateľmi, v nedodržívaní príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov a pravidiel EÚ a SR, nedodržívanie lehôt stanovených v systéme finančného riadenia a kontroly a pod. Na druhej strane sa však zistil jednoznačný pokrok vo zvýšení účinnosti systémov riadenia a kontroly.

Túto skutočnosť NKÚ SR vníma pozitívne, nakoľko si uvedomuje, že takýto stav je výsledkom kontrolnej činnosti všetkých kontrolných orgánov, resp. relevantnosti ich odporúčaní na odstránenie v minulosti zistených nedostatkov na odstránenie nežiaduceho stavu.

NKÚ SR vzhľadom na nízke čerpanie prostriedkov EÚ k 12.10.2012 na úrovni 34,15 % z celkového záväzku II. programového obdobia očakáva, že vláda SR v roku 2013 vynaloží väčšie úsilie na zvýšenie efektívnosti čerpania prostriedkov štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať predovšetkým výstavbe diaľnic, ochrane životného prostredia vrátane protipovodňovej ochrany, znižovaniu nezamestnanosti, podpore podnikania, vzdelávaniu, výskumu, vývoju a inováciám.

2.3 Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov návrhu RVS na rok 2013

SR má medzi krajinami EÚ 27 jedno z najnižších daňovo-odvodových zaťažení vo vzťahu k HDP. Napr. podľa daňovej kvóty 2, do ktorej sa v metodike Eurostatu zahŕňajú priame dane, nepriame dane a povinné odvody na sociálne a zdravotné poistenie, priemer krajín EÚ 27 dosiahol v roku 2010 úroveň 39,6 %, kým v SR bol tento priemer o 11,3 p. b. nižší na úrovni 28,3 %. Vývoj vo výbere daní v rokoch 2011 až 2012 tento stav výrazne nezmenil, pričom horší vývoj pretrváva predovšetkým vo výbere priamych a nepriamych daní.

Nízka úroveň daňových a odvodových príjmov podľa NKÚ SR nevytvára dostatok priestoru pre financovanie verejnej správy. Aj preto, v prípade nevykonania zmeny takéhoto neefektívneho daňovo – odvodového systému s nízkym rozsahom a výberom daní, by pravdepodobne nebolo možné udržať kvalitu a kvantitu plnenia úloh verejnej správy a na druhej strane by bolo mimoriadne ťažké zabrániť ďalšiemu rastu maastrichtského verejného dlhu.

NKÚ SR v tejto súvislosti pozitívne hodnotí súčasné konsolidačné úsilie vlády SR v rámci zostavovania návrhu RVS na roky 2013 až 2015, ktoré je zamerané na rezervy v daňovo – odvodovom systéme v oblasti zdanenia práce, kapitálu a majetku. V porovnaní s viacerými vyspelými krajinami bol totiž doterajší daňovo – odvodový systém k daňovníkom s relatívne vyšším majetkom, resp. s vyššími príjmami nastavený nadštandardne.

Aj preto NKÚ SR po neúspechu v realizácii programu UNITAS a následnej kríze vo finančnej správe v prvých mesiacoch roka 2012 podporuje snahu vlády SR zvýšiť príjmovú stránku RVS administratívnymi zmenami zameranými na zvýšenie niektorých daňových sadzieb, rozšírenie základov daní, zníženie nezrovnalostí v zdaňovaní práce medzi jednotlivými typmi zamestnania, obmedzením daňových odpočtov a pod.

Daňové príjmy a odvody na sociálne a zdravotné poistenie na rok 2013 v metodike ESA 95 sa v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 odhadujú v celkovej výške 20 351 727 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2012 viac o 1 923 615 tis. eur. Tento odhad vychádza so strednodobej prognózy Výboru pre daňové prognózy MF SR, ktorej základom je strednodobá prognóza Výboru pre makroekonomické prognózy MF SR. Tieto výbory sú v zmysle ods. 1 čl. 8 zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti poradnými orgánmi ministra financií SR.

Podľa NKÚ SR tým, že sú v týchto výboroch zastúpené všetky relevantné nezávislé inštitúcie, je odhad daňových príjmov a odvodov na sociálne a zdravotné poistenie v rámci zostavovania návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dostatočne nezávislý a transparentný. Za účasti odbornej verejnosti sa eliminovalo prípadné nadhodnotenie alebo podhodnotenie týchto príjmov zo strany MF SR, ktoré je zodpovedné za zostavenie návrhu RVS na roky 2013 až 2015.

Štruktúru celkových daňových príjmov verejnej správy a odvodov na sociálne a zdravotné poistenie bez sankcií za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 až 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Odhad			Zmena 2013 – 2012
		2011	2012	2013	
Daňové príjmy a poistné odvody	tis eur	17 967 984	18 428 112	20 351 727	1 923 615
• medziročný rast	%	8,3	2,6	10,4	7,8 p. b.
• podiel na HDP	%	26,0	25,7	27,3	1,6 p. b.
z toho:					
daňové príjmy	tis. eur	10 975 956	11 134 269	11 919 666	785 397
• medziročný rast	%	8,7	1,4	7,1	5,7 p. b.
• podiel na HDP	%	15,9	15,5	16,0	0,5 p. b.
odvody na sociálne a zdravotné poistenie	tis. eur	6 992 028	7 293 843	8 432 061	1 138 218
• medziročný rast	%	7,7	4,3	15,6	11,3 p. b.
• podiel na HDP	%	10,1	10,2	11,3	1,1 p. b.

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Naplnenie tohto odhadu na rok 2013 bude podľa NKÚ SR závisieť nielen od vývoja makroekonomických predpokladov, ale predovšetkým od realizácie konsolidačných opatrení vlády SR a v tejto súvislosti aj od toho, ako početné vzájomne prepojené legislatívne zmeny prijme podnikateľské prostredie.

Štruktúru daňových príjmov verejnej správy bez sankcií podľa subjektov verejnej správy za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 na aktuálnej báze, vrátane medziročného rastu a podielu z HDP, dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Odhad			Zmena 2013 – 2012
		2011	2012	2013	
Daňové príjmy verejnej správy	tis eur	10 975 956	11 134 269	11 919 666	785 397
• medziročný rast	%	8,7	1,4	7,1	5,7 p. b.
• podiel na HDP	%	15,9	15,5	16,0	0,5 p. b.
z toho:					
ŠR	tis. eur	8 761 914	8 662 542	9 253 559	591 017
• medziročný rast	%	7,6	- 1,1	6,8	7,9 p. b.
• podiel na HDP	%	12,7	12,0	12,4	0,4 p. b.
Štátne finančné aktíva	tis. eur	0,0	202 106	303 000	100 894
• medziročný rast	%	-	-	49,9	49,9 p. b.
• podiel na HDP	%	-	0,3	0,4	0,1 p. b.
VÚC	tis. eur	522 798	535 302	555 840	20 538
• medziročný rast	%	15,4	2,4	3,8	1,4 p. b.
• podiel na HDP	%	0,8	0,8	0,8	0,0 p. b.
Obce	tis. eur	1 616 141	1 659 734	1 732 376	72 642
• medziročný rast	%	13,5	2,7	4,4	1,7 p. b.
• podiel na HDP	%	2,3	2,3	2,3	0,0 p. b.
Rozhlas a televízia Slovenska	tis. eur	73 917	73 584	73 881	297
• medziročný rast	%	-	- 0,5	0,4	0,9 p. b.
• podiel na HDP	%	0,1	0,1	0,1	0,0 p. b.
Environmentálny fond	tis. eur	1 186	1 001	1 010	9
• medziročný rast	%	0,3	- 15,6	0,9	16,5 p. b.
• podiel na HDP	%	0,0	0,0	0,0	0,0 p. b.

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Z odhadovaných daňových príjmov verejnej správy na rok 2013 sa najvýznamnejší medziročný nárast očakáva u daňových príjmov ŠR, ktorými sa zabezpečuje financovanie hlavných funkcií štátu.

V príjmových operáciách štátnych finančných aktív na rok 2013 je zahrnutý odhad osobitného odvodu vybraných finančných inštitúcií v zmysle zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode finančných inštitúcií v znení neskorších predpisov, v ktorom sa rozšírila základňa pre výpočet osobitného odvodu finančných inštitúcií o hodnotu chránených vkladov s cieľom vytvorenia mechanizmov na podieľanie sa týchto inštitúcií na nákladoch riešenia prípadných budúcich finančných kríz, obmedzenie systémových rizík a na ochranu finančného sektora. Zároveň je v príjmových operáciách štátnych finančných aktív zahrnutý aj osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach v zmysle zákona č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach, v ktorom sa vytvorila účelovo určená časť štátnych finančných aktív na financovanie projektov pre posilnenie hospodárskeho rastu a zamestnanosti.

Odhad daňových príjmov obcí a VÚC na rok 2013, ktorými sa zabezpečuje financovanie hlavných funkcií územnej samosprávy, je len indikatívnym odhadom MF SR.

V odhade daňových príjmov Rozhlasu a televízie Slovenska na rok 2013 sa premieta novela zákona č. 212/1995 Z. z. o koncesionárskych poplatkoch v znení neskorších predpisov, ktorou sa ponechalo platenie koncesionárskych poplatkov aj po 1. januári 2013, kedy malo byť platenie týchto poplatkov zrušené.

Odhad daňových príjmov Environmentálneho fondu na rok 2013 vychádza zo zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Štruktúra daňových príjmov verejnej správy podľa jednotlivých typov daní za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

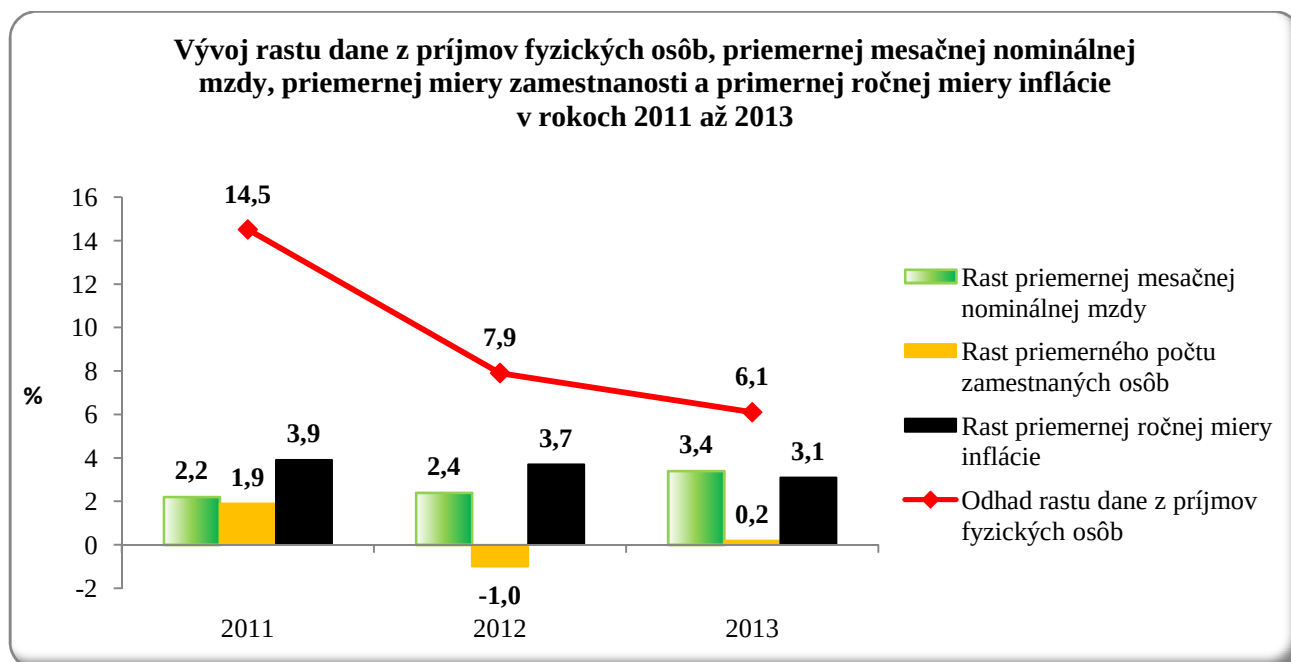
Názov ukazovateľa	M. j.	Odhad			Zmena
		2011	2012	2013	2013 – 2012
Daňové príjmy verejnej správy	tis. eur	10 975 956	11 134 269	11 919 666	785 397
• medziročný rast	%	8,7	1,4	7,1	5,7 p. b.
• podiel na HDP	%	15,9	15,6	16,0	0,4 p. b.
z toho:					
Dane z príjmov, ziskov, kapitálového majetku	tis. eur	3 542 199	3 774 179	4 262 698	488 519
• medziročný rast	%	6,5	6,6	12,9	6,3 p. b.
• podiel na HDP	%	5,1	5,3	5,7	0,4 p. b.
Dane na tovary a služby	tis. eur	6 708 913	6 449 346	6 618 091	168 745
• medziročný rast	%	10,0	- 3,9	2,6	6,5 p. b.
• podiel na HDP	%	9,7	9,0	8,9	- 0,1 p. b.
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	tis. eur	38 903	42 567	47 233	4 666
• medziročný rast	%	10,0	9,4	11,0	1,6 p. b.
• podiel na HDP	%	0,1	0,1	0,1	0,0 p. b.
Miestne dane	tis. eur	568 803	590 955	613 222	22 267
• medziročný rast	%	3,9	3,9	3,8	- 0,1 p. b.
• podiel na HDP	%	0,8	0,8	0,8	0,0 p. b.
Ostatné dane	tis. eur	117 138	277 222	378 422	101 200
• medziročný rast	%	50,0	136,7	36,5	100,2 p. b.
• podiel na HDP	%	0,2	0,4	0,5	0,1 p. b.

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Odhad dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku na rok 2013 v metodike ESA 95 vo výške 4 262 698 tis. eur tvorí daň z príjmov fyzických osôb vo výške 1 984 719 tis. eur, daň z príjmov právnických osôb vo výške 2 093 394 tis. eur a daň z príjmov vyberaná zádržkou vo výške 184 585 tis. eur.

Medziročné zvýšenie odhadu dane z príjmov fyzických osôb na rok 2013 v metodike ESA 95 o 114 915 tis. eur na 1 984 719 tis. eur podľa NKÚ SR súvisí predovšetkým s rastom priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca hospodárstva, priemerného počtu zamestnaných osôb a v prípade odpočítateľných položiek aj s rastom priemernej ročnej miery inflácie.

Vývoj rastu dane z príjmov fyzických osôb, priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca hospodárstva, priemernej miery zamestnanosti a priemernej ročnej miery inflácie za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V medziročnom poklese odhadu rastu dane z príjmov fyzických osôb na rok 2013 v metodike ESA 95 o 1,8 p. b. na 6,1 % **sa podľa NKÚ SR negatívne prejavuje** predovšetkým novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, a to napr. v súvislosti so znížením základu dane, z ktorého sa platí daň z príjmov fyzických osôb. Pozitívny vplyv bude mať predovšetkým novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, a to predovšetkým vplyvom zavedenia druhej sadzby dane z príjmov fyzických osôb vo výške 25 %, ktorá sa má začať uplatňovať v roku 2013 pri hrubej mesačnej mzde zamestnanca nad 3 311 eur.

V odhade dane z príjmov fyzických osôb na rok 2013 v metodike ESA 95 vo výške 1 984 719 tis. eur sa výnosy tejto dane zo závislej činnosti odhadujú vo výške 1 847 425 tis. eur a z podnikania vo výške 137 294 tis. eur. Z hľadiska štruktúry prerozdelenia odhadu dane z príjmov fyzických osôb na rok 2013 výnosy ŠR v metodike ESA 95 by mali dosiahnuť 310 150 tis. eur, výnosy obcí v metodike ESA 95 vo výške 1 254 507 tis. eur a výnosy VÚC v metodike ESA 95 by mali dosiahnuť 420 062 tis. eur.

Vývoj výnosov dane z príjmov fyzických osôb v roku 2013 bude podľa NKÚ SR do značnej miery závisieť od naplnenia predpokladov početných legislatívnych zmien prijatých vládou SR a schválených NR SR v rámci konsolidácie verejných financií.

Prehľad hlavných vplyvov pripravovaných a schválených legislatívnych zmien na odhad dane z príjmov fyzických osôb na rok 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov novely všeobecne záväzného právneho predpisu / Popis legislatívnej zmeny	M. j.	2013
Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov		
Zvýšenie a zosúladienie maximálnych vymeriavacích základov na úrovni 5-násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca	tis. eur	- 11 244
Zvýšenie odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby, t. j. zvýšenie minimálnych vymeriavacích základov a zmeny vo výpočte vymeriavacích základov pre platenie odvodov do sociálneho a zdravotného poistenia	tis. eur	- 8 208
Zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	tis. eur	- 29 570
Zmeny v II. pilieri dôchodkového systému, t. j. zníženie príspevkov do dôchodkového sporenia, otvorenie II. piliera a pod	tis. eur	- 810
Novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov		
Zavedenie druhej sadzby 25 % pri hrubej mesačnej mzde zamestnanca nad 3 311 eur	tis. eur	52 948
Zavedenie osobitnej sadzby dane pre vybraných ústavných činiteľov	tis. eur	196
Obmedzenie nezdaniteľnej časti základu dane na manželku, resp. manžela	tis. eur	5 670
Zmena spôsobu zdaňovania dlhopisov	tis. eur	1 200
Zdanenie nerozdelených ziskov spred roka 2004	tis. eur	18 152

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Negatívny vplyv novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov na daň z príjmov fyzických osôb súvisí so znížením základu dane, z ktorého sa platí daň z príjmov fyzických osôb.

Tento negatívny vplyv však bude podľa NKÚ SR v okruhu verejných financií kompenzovaný vo zvýšení odvodov na sociálne poistenie.

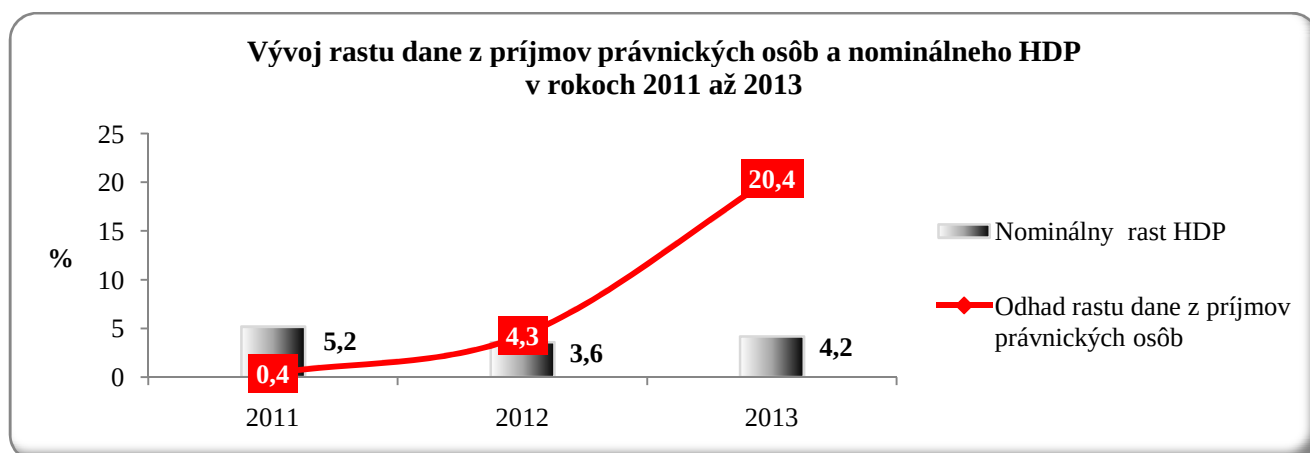
Podľa NKÚ SR negatívne sa vo výnosoch dane z príjmov fyzických osôb prejaví možnosť daňovníkov poukázať 2 % zo zaplatenej dane na verejnoprospešné aktivity mimovládnych neziskových organizácií, a to aj napriek prijatej legislatívnej zmene, ktorá s účinnosťou k 1. januáru 2012 zaviedla pravidlo na postupné znižovanie týchto prevodov.

Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov sa významne premietajú aj v odhade dane z príjmov právnických osôb.

Na základ tejto dane bude mať najvýznamnejší vplyv zvýšenie minimálnych vymeriavacích základov pre odvody na sociálne a zdravotné poistenie, rozšírenie osobitného odvodu pre vybrané finančné inštitúcie, zavedenie mimoriadneho odvodu pre vybrané finančné inštitúcie, zavedenie osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach a pod., ktoré podľa NKÚ SR zvýšia náklady v hospodárení právnických osôb.

Podľa odhadu návrhu RVS na roky 2013 až 2015 daň z príjmov právnických osôb má v roku 2013 v metodike ESA 95 medziročne vzrásť o 355 284 tis. eur na 2 093 394 tis. eur. Na tento odhad okrem uvedených legislatívnych zmien v rámci konsolidácie verejných financií bude mať podľa NKÚ SR významný vplyv vývoj nominálneho rastu HDP.

Vývoj rastu dane z príjmov právnických osôb a nominálneho rastu HDP za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V medziročnom náraste odhadu rastu dane z príjmov právnických osôb na rok 2013 v metodike ESA 95 o 16,1 p. b. na 20,4 % sa podľa NKÚ SR premieta predovšetkým novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu v znení neskorších predpisov, a to napr. zvýšením sadzby dane z príjmov právnických osôb na 23 % a pod.

Odhady dane z príjmu právnických osôb a dane z príjmu vyberanej zrážkou na rok 2013 sú podrobnejšie hodnotené v časti 3.2.1 Stanovisko k rozpočtovaniu daňových príjmov, rovnako ako odhady ďalších daňových príjmov ŠR, t. j. dane na tovary a služby, dane z medzinárodného obchodu a transakcií a ostatných daní.

Pre miestne dane, u ktorých MF SR na rok 2013 v metodike ESA 95 indikatívne odhaduje medziročné zvýšenie o 22 267 tis. eur na 613 222 tis. eur, bude podľa NKÚ SR dôležité, ako obce a VÚC uplatnia svoje kompetencie v zmysle zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.

Štruktúru miestnych daní bez sankcií za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 na aktuálnej báze dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Odhad			Zmena 2013 – 2012
		2011	2012	2013	
Miestne dane celkom	tis. eur	564 504	588 837	610 304	21 467
z toho:					
• daň z nehnuteľností	tis. eur	274 564	288 291	302 706	14 415
• daň za špecifické služby	tis. eur	164 707	169 649	174 738	5 089
• daň z motorových vozidiel	tis. eur	129 532	133 015	135 778	2 763

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V plnení miestnych daní sa podľa NKÚ SR pozitívne premietne novela zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o zavedenie jedného spoločného priznania k štyrom miestnym daniam s ročným zdaňovacím obdobím, zavedenie čiastkového daňového priznania v prípade zmien daňovej povinnosti oproti minulému obdobiu, zrušenie povinnosti výpočtu dane daňovníkom v daňovom priznaní, zníženie stropu sadzieb dane z nehnuteľností a pod.

NKÚ SR hodnotí odhad daní na rok 2013 v metodike ESA 95 ako realistický, a to nielen z pohľadu makroekonomického vývoja a úprav legislatívy, ale aj z dôvodu prijatia Akčného plánu

boja proti daňovým únikom k 1. októbru 2012, ktorý prináša viacero konkrétnych opatrení zameraných na boj proti daňovým podvodom.

V tejto súvislosti NKÚ SR pripomína, že vo svojich stanoviskách k návrhu ŠR v predchádzajúcich rokoch poukazoval na rezervy v úspešnosti výberu daní a ich vymožiteľnosti a zdôrazňoval potrebu venovania zvýšenej pozornosti problematike daňových únikov, a to predovšetkým:

- čerpaniu nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty pri nezrealizovaných plneniach,
- kráteniu tržieb ich neevidovaním na elektronických registračných pokladniciach,
- daňovým únikom z internetových obchodov,
- sieťovým podvodom,
- machináciám v daňovom účtovníctve,
- aktivitám v oblasti čiernej ekonomiky,
- prelievaní kapitálu z prosperujúcich firiem do predĺžených obchodných spoločností, t. j. podnikaniu cez fiktívne firmy a pod.

Východiskom z tejto situácie mala byť realizácia I. etapy programu UNITAS. Aj keď sa v prvom okruhu tejto etapy podarilo zrealizovať reformu daňovej správy s výnimkou zlúčenia daňových úradov a colných úradov do finančných úradov. Ciele druhého okruhu neboli vôbec splnené.

Vznik finančnej správy v roku 2012 podľa NKÚ SR sprevádzali značné prevádzkové, organizačné, technické a personálne problémy. Tieto problémy súviseli nielen s neefektívnou štruktúrou riadenia interných procesov, so zlyhávaním viacerých riadiacich procesov a podporných činností, ale predovšetkým s nefunkčným informačným systémom. V I. štvrtroku 2012 tieto problémy vyústili do kolapsu novovzniknutej finančnej správy.

NKÚ SR pozitívne hodnotí prístup vedenia MF SR k riešeniu tejto situácie a najmä opatrenia prijaté na dokončenie celého programu UNITAS, i keď v neskorších termínoch.

Zamedzenie obchádzania daňovej povinnosti je jednou z najdôležitejších oblastí **kontrolnej činnosti NKÚ SR**, ktorej je a v súvislosti s programom UNITAS bude venovaná zvýšená pozornosť. V súčasnosti je pripravovaná kontrolná akcia, ktorá bude celý proces prípravy a samotnej realizácie podrobne monitorovať a hodnotiť.

Aj z týchto dôvodov NKÚ SR vyjadruje plnú podporu Akčnému plánu boja proti daňovým únikom z 1. októbra 2012, ktorý má nielen zamedziť daňovým únikom, ale napr. aj podporiť legálne podnikajúce subjekty a prispieť tým k ozdraveniu podnikateľského prostredia.

V odhade odvodov na sociálne a zdravotné poistenie na rok 2013 v metodike ESA 95 sa očakáva výrazne medziročné zvýšenie o 1 138 218 tis. eur na 8 432 061 tis. eur, v čom sa pozitívne premieta nielen očakávaný rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca hospodárstva a počtu zamestnancov, ale tiež legislatívne zmeny v rámci konsolidačných opatrení prijatých vládou SR. NKÚ SR však v roku 2013 očakáva tiež udržanie vysokej úrovne úspešnosti výberu poistného, ktorá sa dosahuje v priebehu roka 2012.

Štruktúru odvodov na sociálne a zdravotné poistenie za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Odhad			Zmena 2013 – 2012
		2011	2012	2013	
Odvody na sociálne a zdravotné poistenie	tis. eur	6 992 028	7 293 843	8 432 061	1 138 218
• medziročný rast	%	7,7	4,3	15,6	11,3 p. b.
• podiel na HDP	%	10,1	10,2	11,3	1,1 p. b.
z toho:					
Príjmy Sociálnej poisťovne z poistného	tis. eur	4 606 760	4 869 428	5 770 800	901 372
• medziročný rast	%	8,5	5,7	18,5	12,8 p. b.
• podiel na HDP	%	6,7	6,8	7,7	0,9 p. b.
Príjmy zdravotných poisťovní z poistného	tis. eur	2 385 268	2 424 415	2 661 261	236 846
• medziročný rast	%	6,3	1,6	9,8	8,2 p. b.
• podiel na HDP	%	3,4	3,4	3,6	0,2 p. b.

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Významnejší podiel na medziročnom zvýšení odvodov na sociálne a zdravotné poistenie v roku 2013 v metodike ESA 95 o 1 138 218 tis. eur na 8 432 061 tis. eur majú mať príjmy Sociálnej poisťovne, vrátane dlžného poistného, ktoré majú medziročne v roku 2013 vzrásť o 901 372 tis. eur na 5 770 800 tis. eur. Tento nárast je odhadovaný predovšetkým v súvislosti so:

- znížením príspevkovej sadzby do II. piliera dôchodkového systému z 9 % na 4 % s účinnosťou od 01.09.2012,
- dočasným otvorením II. piliera dôchodkového systému pre vstup a výstup pre všetkých sporiteľov v tomto pilieri,
- úpravou vymeriavacieho základu pre samostatne zárobkovo činné osoby, t. j. zmenou konštanty a zvýšenie ich minimálneho vymeriavacieho základu zo súčasnej úrovne 44,23 % priemernej mzdy spred dvoch rokov na 50 %,
- zavedením povinnosti platiť poistné na sociálne poistenie z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru,
- zjednotením a zvýšením maximálnych vymeriavacích základov na platenie poistného, t. j. zvýšenie 1,5-násobku na 5-násobok v nemocenskom poistení a garančnom poistení a zvýšenie 4-násobku na 5-násobok priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov v starobnom poistení, invalidnom poistení, poistení v nezamestnanosti a v rezervnom fonde solidarity.

Prehľad hlavných vplyvov pripravovaných a schválených legislatívnych zmien na odhad odvodov na sociálne poistenie na rok 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov novely všeobecne záväzného právneho predpisu / Popis legislatívnej zmeny	M. j.	2013
Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov		
• Zvýšenie a zosúladienie maximálnych vymeriavacích základov na úrovni 5-násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca	tis. eur	100 493
• Zvýšenie odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činné osoby, t. j. zvýšenie minimálnych vymeriavacích základov a zmeny vo výpočte vymeriavacích základov pre platenie odvodov do sociálneho a zdravotného poistenia	tis. eur	33 049
• Zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	tis. eur	122 653
• Zmeny v II. pilieri dôchodkového systému, t. j. zníženie príspevkov do dôchodkového sporenia, otvorenie II. piliera a pod	tis. eur	702 174
Novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov		
• Oslobodenie deputátov, zákonom stanovených nepeňažných plnení a príjmov členov volebných komisií	tis. eur	- 55

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Odvody na zdravotné poistenie, vrátane dlžného poistného, majú v roku 2013 v metodike ESA 95 medziročne vzrásť o 236 846 tis. eur na 2 661 261 tis. eur, v čom sa pozitívne prejavila rovnako ako v sociálnom poistení predovšetkým legislatívne zmeny v rámci konsolidačných opatrení vlády SR.

Prehľad hlavných vplyvov pripravovaných a schválených legislatívnych zmien na odhad odvodov na zdravotné poistenie na rok 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov novely všeobecne záväzného právneho predpisu / Popis legislatívnej zmeny	M. j.	2013
Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov		
• Zvýšenie a zosúladienie maximálnych vymeriavacích základov na úrovni 5-násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca	tis. eur	61 529
• Zvýšenie odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby, t. j. zvýšenie minimálnych vymeriavacích základov a zmeny vo výpočte vymeriavacích základov pre platenie odvodov do sociálneho a zdravotného poistenia	tis. eur	26 676
• Zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	tis. eur	40 839
Novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov		
• Obmedzenie paušálnych výdavkov samostatne zárobkovo činnných osôb a zrušenie ich uplatňovania pri príjmoch z prenájmu	tis. eur	19 543
• Oslobodenie deputátov, zákonom stanovených nepeňažných plnení a príjmov členov volebných komisií	tis. eur	- 43

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

2.4 Stanovisko k východiskovému rámcu na zostavenie návrhu RVS na rok 2013

NKÚ SR konštatuje, že návrh RVS na roky 2013 až 2015 je vypracovaný v súlade s jednotnou metodikou ESA 95, ktorá je upravená príručkou „Európsky systém účtov – ESA 95 v prílohe Nariadenia rady ES č. 2223/96.

Táto metodika poskytuje reálny pohľad na hospodárenie verejného sektora a zároveň umožňuje medzinárodné porovnanie. Podľa tejto metodiky:

- pri uplatňovaní princípu časového rozlíšenia sa toky rozpočtovaných príjmov a výdavkov na aktuálnej báze zaznamenávajú na základe zásady zachytenia operácie v čase, keď je ekonomická hodnota vytvorená, transformovaná alebo likvidovaná, alebo vtedy, keď nároky a záväzky vznikajú, sú transformované, poprípade zrušené, t. j. každá príjmová alebo výdavková operácia je tak zachytená v čase vzniku a nie vtedy, keď je hotovostne realizovaná, pričom pri aktualizácii daňových príjmov a príjmov zo sociálneho zabezpečenia sa používa metóda časového posunu hotovostného plnenia,
- v bilancii príjmov a výdavkov verejnej správy bežného roka rozpočtovanej na aktuálnej báze sú oproti hotovostnému princípu vylúčené akékoľvek finančné operácie ako napríklad prijaté úvery, príjmy z návratných finančných výpomocí, poskytovanie úverov a pôžičiek, účasť na majetku, splácanie istiny a pod,
- jednotlivé kapitoly ŠR a ostatné subjekty verejnej správy sú zapísané v registri organizácií, ktorý je vedený Štatistickým úradom SR.

Hlavným fiškálnym cieľom východiskového rámca návrhu RVS na roky 2013 až 2015 je znížiť v roku 2013 podiel schodku RVS na HDP na úroveň 2,9 % a následne v ďalších rokoch zabezpečiť jeho postupné znižovanie v priemere o 0,5 p. b. ročne až po dosiahnutie podielu cyklicky očisteného schodku RVS upraveného o jednorazové efekty na HDP na úrovni 0,5 %.

Základné parametre východiskového rámca RVS za rok 2010 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Rozpočet			Zmena 2013 – 2012
		2011	2012	2013	
Príjmy RVS	mil. eur	22 497,2	23 824,7	25 699,6	1 874,9
	% z HDP	32,6	33,3	34,6	1,3
Výdavky RVS	mil. eur	25 823,8	27 148,4	27 886,1	737,7
	% z HDP	37,4	37,9	37,5	- 0,4
Schodok RVS	mil. eur	- 3 326,6	- 3 323,7	- 2 186,5	1 137,2
	% z HDP	- 4,8	- 4,6	- 2,9	1,7
z toho:					
Schodok ŠR	mil. eur	- 3 528,1	- 3 539,0	- 2 750,7	788,3
	% z HDP	- 5,1	- 4,9	- 3,7	1,2
Schodok súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy	mil. eur	201,5	215,3	564,2	348,9
	% z HDP	0,3	0,3	0,8	0,5

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Rozpočtovaný schodok verejnej správy na rok 2013 na úrovni mínus 2,9 % HDP potvrdzuje podľa NKÚ SR zodpovedný prístup vlády SR k hospodáreniu verejnej správy, ktorý vychádza z Akčného plánu aktualizovaného Národného programu reforiem SR 2012. V ňom vláda SR na roky 2012 a 2013 v súlade so špecifickými odporúčaniami Rady EÚ v rámci EÚ semestra na rok 2012 prijala viaceré opatrenia s cieľom:

1. prijatia dodatočných opatrení na nápravu nadmerného deficitu pre roky 2012 a 2013,
2. zvýšenia daňovej disciplíny,
3. úpravy priebežne financovaného dôchodkového systému a starobného dôchodkového sporenia,
4. zvýšenia administratívnej kapacity verejných služieb zamestnanosti,
5. vytvorenia akčného plánu pre mládež,
6. prijatia aktívnych opatrení pre zraniteľné skupiny obyvateľstva,
7. posilnenia kvality verejnej služby.

Z hľadiska nápravy nadmerného schodku RVS v roku 2013 však bude dôležité nielen to, ako sa vláde SR podarí naplniť ciele takejto zodpovednej rozpočtovej politiky. **Rovnako dôležité bude podľa NKÚ SR aj to,** ako sa jej pre ďalšie roky podarí zabezpečiť udržateľným a kumulatívnym spôsobom pokračovanie systémovej konsolidácie verejných financií, ktorá bude zameraná na stabilizáciu hrubého dlhu verejnej správy a jeho následné znižovanie.

Dosiahnutie pokroku v plnení strednodobého rozpočtového cieľa po roku 2013, t. j. v súlade s ustanoveniami Paktu stability a rastu vyvíjať konsolidačné úsilie vo výške 0,5 % HDP ročne, **bude podľa NKÚ SR vyžadovať** venovanie vyššej pozornosti predovšetkým zlepšeniu efektívnosti verejných výdavkov pri zohľadňovaní demografického vývoja a záväzkov, čo je jeden z cieľov zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

V tejto súvislosti **NKÚ SR pozitívne hodnotí,** že návrh RVS na roky 2013 až 2015 je zostavený v zmysle citovaného zákona o rozpočtovej zodpovednosti a zohľadňuje implicitné záväzky a daňové výdavky, čo zvyšuje jeho transparentnosť a potvrdzuje jeho strednodobý cieľ.

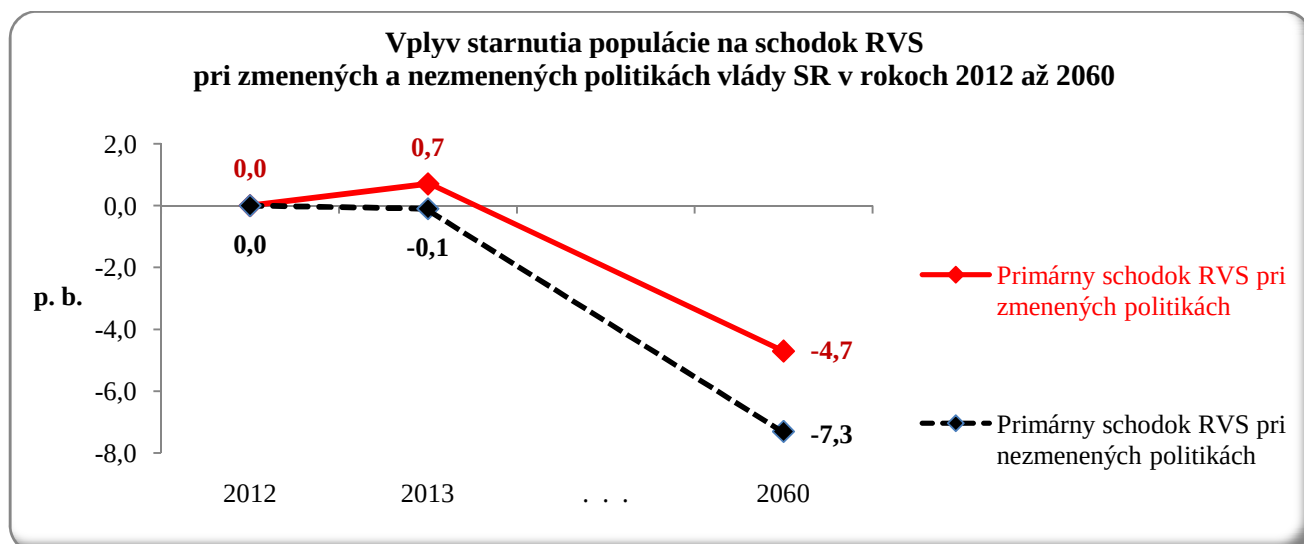
Implicitné záväzky sú v zákone o rozpočtovej zodpovednosti definované ako rozdiel medzi očakávanými budúcimi výdavkami a príjmami subjektov verejnej správy, ktoré vyplývajú z finančných dôsledkov spôsobených budúcim uplatňovaním práv a povinností ustanovených právnym poriadkom SR, ak tieto nie sú súčasťou dlhu verejnej správy. Ide predovšetkým o výdavky

na školstvo, zdravotnú starostlivosť, dlhodobú starostlivosť, dávky v nezamestnanosti a dôchodkové dávky a o príjmy Sociálnej poisťovne z dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti, zdravotných poisťovní zo zdravotného poistenia a ostatné príjmy.

Pri odhade implicitných záväzkov v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 sa vychádza z predpokladu vyrovnanej bilancie týchto príjmov a výdavkov vo východiskovom roku, ktorým je rok 2012.

To znamená, že implicitné záväzky k roku 2012 sú odhadované len z odchýlok príjmov a výdavkov citlivých na starnutie populácie v rokoch 2013 až 2060 od hodnôt vo východiskovom roku 2012, pričom sa neuvažuje s nárastom, resp. poklesom úrokových nákladov vyvolaných zhoršením, resp. zlepšením primárneho salda verejnej správy v dôsledku starnutia populácie. Pri výpočte odchýlok sa vychádza zo scenára nezmenených politík, v ktorom sú zahrnuté všetky zmeny týchto politík.

Vplyv starnutia populácie na primárny schodok RVS podľa scenára pri nezmenených politikách vlády SR a scenára pri zmene týchto politík vo východiskovom roku 2012 a následne v rokoch 2013 a 2060 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúci graf:

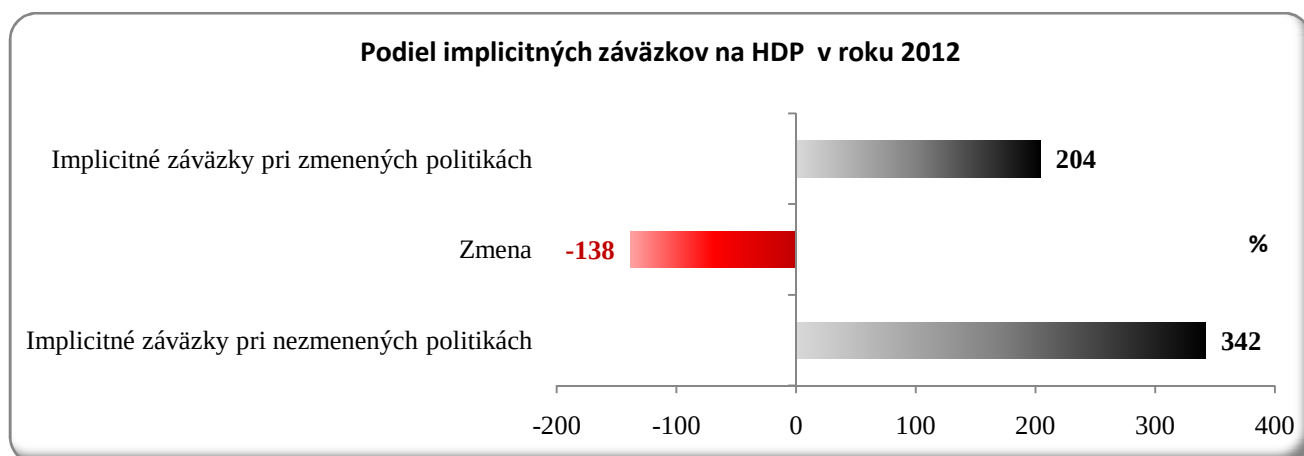
Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Podľa scenára pri nezmenených politikách, t. j. za predpokladu neprijímania žiadnych opatrení zo strany vlády SR a NR SR, by starnutie populácie do roku 2060 spôsobilo zhoršenie primárneho schodku RVS bez úrokových nákladov o 7,3 p. b.

Takýto odhad zhoršenia primárneho schodku RVS do roku 2060 sa však má podľa prepočtov IFP MF SR zmierniť o 2,6 p. b. na úroveň 4,7 p. b. po konsolidačných opatreniach, ktoré vláda SR prijala v roku 2012.

V zmenených politikách vlády SR sa podľa NKÚ SR najvýznamnejšie premietajú zmeny v dôchodkovom systéme a systéme zdravotného poistenia, ako napr. zmeny v II. pilieri dôchodkového systému, naviazanie valorizačného mechanizmu dôchodkov na dôchodcovskú infláciu, naviazanie dôchodkového veku na vývoj strednej dĺžky života, posilnenie solidarity pri priznávaní dôchodkových dávok z priebežného piliera a zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov a pod.

Odhad podielu implicitných záväzkov na HDP v roku 2012 v metodike ESA 95 a ich zmena na základe rozdielov medzi príjmami a výdavkami citlivými na starnutie populácie pri zmenených a nezmenených politikách vlády SR podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 podiel implicitných záväzkov na HDP pri nezmenených politikách vlády SR spojených so starnutím populácie v prepočte na hodnotu roku 2012 dosahuje úroveň 342 %. Po realizácii všetkých súvisiacich konsolidačných opatrení vlády SR úroveň tohto podielu má klesnúť o 138 p. b. na 204 % HDP. Z tohto najväčší podiel na tejto pozitívnej zmene na úrovni mínus 87 p. b. podľa NKÚ SR predstavujú rozdiely príjmov a výdavkov v súvislosti s konsolidačnými opatreniami vlády SR v oblasti valorizácie dôchodkov, t. j. ich naviazania na dôchodcovskú infláciu a v oblasti zvýšenia maximálnych vymeriavacích základov pre platby sociálneho a zdravotného poistenia.

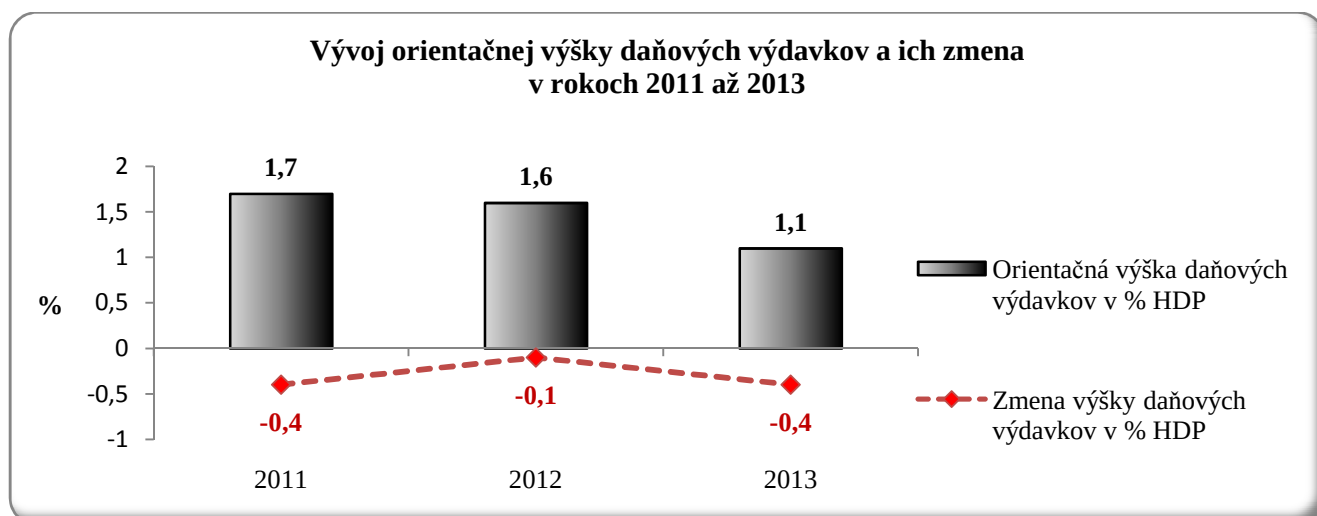
Daňové výdavky nie sú v zákone o rozpočtovej zodpovednosti presne definované, čo súvisí s používaním rôznych metodík pri ich vyčíslovaní vo svete. Vo všeobecnosti možno za daňový výdavok označiť odchýlku medzi platným daňovým systémom a hypotetickým daňovým systémom, ktorý by neobsahoval žiadne daňové úľavy.

Povinnosť uvádzania daňových výdavkov v návrhu RVS vyplynula z novej legislatívy EÚ, a to nielen z hľadiska zvýšenia transparentnosti rozpočtového procesu, ale predovšetkým z dôvodu posilňovania rozpočtovej zodpovednosti v súvislosti so zavádzaním nových rozpočtových pravidiel. Bez uvádzania daňových výdavkov totiž nie je možné zaviesť horný limit verejných výdavkov v zmysle zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

NKÚ SR v tejto súvislosti očakáva, že vláda SR prijme v čo najkratšom čase novelu zákona o rozpočtových pravidlách a vytvorí podmienky pre zavedenie horného limitu verejných výdavkov ako významného nástroja na plnenie cieľov fiškálnej konsolidácie a dosahovanie trvalého a udržateľného vývoja verejných financií.

Do horného limitu verejných výdavkov, v ktorom nemajú byť zahrnuté výdavky územnej samosprávy a ktorý sa má uplatňovať na obdobie štyroch po sebe nasledujúcich rokov, by sa nemali započítavať prostriedky EÚ, vrátane ich spolufinancovanie zo ŠR, odvody SR do rozpočtu EÚ a výdavky na správu dlhu verejnej správy. Takto stanovený limit má predstavovať maximálnu výšku celkových časovo rozlíšených konsolidovaných výdavkov verejnej správy upravených o vplyv hospodárskeho cyklu a práve aj o daňové výdavky.

Odhad vývoja podielu orientačnej výšky daňových výdavkov a zmeny ich výšky na HDP za rok 2011 a ich predikcie na roky 2012 a 2013 v metodike ESA 95 na základe dostupných údajov dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 má podiel orientačnej úrovne výšky daňových výdavkov na HDP v roku 2013 medziročne poklesnúť o 0,5 p. b. na 1,1 %, čo v nominálnom vyjadrení predstavuje pokles o 272 600 tis. eur na 854 411 tis. eur. Orientačná kvantifikácia úrovne daňových výdavkov súvisí podľa NKÚ SR s tým, že podľa zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti majú byť v daňových výdavkoch zahrnuté len tie položky, ktoré znižujú príjmy RVS z jednotlivých typov daní, poistného a z príspevkoch platených do poistných fondov Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní, čo pri nedostupnosti niektorých relevantných údajov aj v dôsledku problémov informačného systému finančnej správy nebolo možné pri zostavovaní návrhu RVS na roky 2013 až 2015 zabezpečiť.

Prehľad orientačných daňových výdavkov podľa typu dane, sociálneho a zdravotného postenia v rokoch 2011 až 2013 v metodike ESA 95 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Odhad		Zmena
			2012	2013	2013 – 2012
Daňové výdavky celkom	tis. eur	1 176 037	1 127 011	854 411	- 272 600
z toho	tis. eur				
daň z príjmov fyzických osôb	tis. eur	451 031	368 021	370 521	2 500
daň z príjmov právnických osôb	tis. eur	98 940	108 755	123 999	15 244
daň z pridanej hodnoty	tis. eur	156 054	155 035	159 293	4 258
spotrebné dane	tis. eur	118 037	135 074	131 856	- 3 218
daň z nehnuteľností	tis. eur	13 768	14 456	15 179	723
sociálne poistenie	tis. eur	133 208	134 345	-68 171	- 202 516
zdravotné poistenie	tis. eur	204 998	211 325	121 734	- 89 591

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V medziročnom poklese daňových výdavkoch v roku 2013 o 272 600 tis. eur na 854 411 tis. eur sa najvýznamnejšie premietajú konsolidačné opatrenia vlády SR spojené s obmedzením zvýhodnení v sociálnom poistení. Tieto daňové výdavky majú medziročne poklesnúť o 202 526 tis. eur, z toho najmä v dôsledku obmedzenia zvýhodnení pre príjmy z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru o 97 032 tis. eur a nesúlady maximálneho vymeriavacieho základu pre platenie sociálneho poistenia a výpočtu sociálnych dávok o 99 115 tis. eur.

Daňové výdavky pri zdravotnom poistení majú v dôsledku konsolidačných opatrení vlády SR v roku 2013 medziročne poklesnúť o 89 591 tis. eur, z toho v dôsledku obmedzenia zvýhodnení pre príjmy z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru o 36 028 tis. eur a nesúladu maximálneho vymeriavacieho základu pre platenie zdravotného poistenia o 51 693 tis. eur.

Daňové výdavky pri spotrebných daniach majú v dôsledku konsolidačných opatrení vlády SR medziročne v roku 2013 poklesnúť o 3 218 tis. eur, z toho predovšetkým v dôsledku zrušenia výnimiek z predmetu dane a oslobodenia od dane o 4 062 tis. eur. U tohto typu dane však konsolidačné opatrenia vlády SR spojené so zrušením niektorých zvýhodnení daňových sadzieb medziročne v roku 2013 zvýšia daňové výdavky o 844 tis. eur.

Pri dani z príjmov právnických osôb konsolidačné opatrenia vlády SR medziročne v roku 2013 majú zvýšiť daňové výdavky o 15 244 tis. eur, z toho predovšetkým v dôsledku rôznych úprav základu tejto dane o 12 909 tis. eur, ako napr. v súvislosti pripočítateľnými a odpočítateľnými položkami k základu dane. Konsolidačné opatrenia vlády SR v oblasti daňových prázdnin a investičných stimulov zvýšia daňové výdavky o 2 360 tis. eur. Zmeny v asignácii, resp. použití 2 % zaplatenej dane na verejnoprospešný účel znížia daňové výdavky o 25 tis. eur.

Pri dani z pridanej hodnoty konsolidačné opatrenia vlády SR medziročne v roku 2013 majú zvýšiť daňové výdavky o 4 258 tis. eur, z toho predovšetkým v dôsledku úprav sadzieb dane, napr. pri znížení sadzby dane na lieky o 3 700 tis. eur.

Pri dani z príjmov fyzických osôb konsolidačné opatrenia vlády SR medziročne v roku 2013 majú zvýšiť daňové výdavky o 2 500 eur. V tomto zvýšení sa najvýznamnejšie premietnu úpravy daňového bonusu o 3 819 tis. eur, z toho úpravy pri daňovom bonuse na nezaopatrené dieťa zvýšia daňové výdavky o 4 023 tis. eur a úpravy pri zamestnaneckej prémii znížia daňové výdavky o 205 tis. eur. Zmeny v asignácii, resp. použití 2 % zaplatenej dane na verejnoprospešný účel zvýšia daňové výdavky o 1 412 tis. eur a úpravy výnimiek z predmetu dane a oslobodenia od dane o 182 tis. eur. Opačne budú pôsobiť konsolidačné opatrenia vlády SR prijaté v oblasti nezdaniiteľnej časti základu dane a iných znížení základu dane, ktoré znížia daňové výdavky o 2 913 tis. eur, z toho úpravy pri nezdaniiteľnej časti základu dane na manželku znížia daňové výdavky o 3 723 tis. eur a úpravy pri nezdaniiteľnej časti základu dane pre dobrovoľné príspevky vo výške 2 % do II. piliera dôchodkového systému zvýšia daňové výdavky o 810 tis. eur.

Pri dani z nehnuteľností konsolidačné opatrenia vlády SR medziročne v roku 2013 majú zvýšiť daňové výdavky o 723 tis. eur, z toho pri dani z pozemkov o 202 tis. eur, dani zo stavieb o 484 tis. eur a dani z bytov a nebytových priestorov o 37 tis. eur.

NKÚ SR na základe preskúmania reálnosti ekonomických predpokladov východiskového rámca zostavenia návrhu RVS na roky 2013 až 2015 a prijímaných konsolidačných opatrení vlády SR dospel k záveru, že vláda SR v daných podmienkach vyvinula dostatočné úsilie k:

- zabezpečeniu riadeného postupu pre ukončenie procedúry nadmerného deficitu do konca roka 2013,
- vytvoreniu podmienok pre dosiahnutie strednodobého fiškálneho cieľa, t. j. podielu cyklicky očisteného schodku RVS upraveného o jednorazové efekty na HDP na úrovni 0,5 %.

Podľa NKÚ SR pozitívom procesu zostavovania návrhu RVS na roky 2013 až 2015 je súčinnosť so sociálnymi partnermi pri tvorbe hospodárskej politiky, čo eliminuje možnosti

deformovaných motivácií a netransparentného rozhodovania a vytvára predpoklady pre úspešnosť opatrení fiškálnej konsolidácie prijatých vládou SR.

Medzi hlavné riziká východiskového rámca zostavenia návrhu RVS na roky 2013 až 2015 podľa NKÚ SR patrí okrem prípadného zhoršenia makroekonomického prostredia predovšetkým úspešné naplnenie konsolidačných opatrení vlády SR, a to tak na strane príjmov v celkovej výške 1,8 mld. eur, ako aj na strane výdavkov v celkovej výške 1,0 mld. eur.

NKÚ SR v tejto súvislosti pozitívne hodnotí vytvorenie rezervy na pokrytie prípadných rizík zo zhoršenia makroekonomického vývoja v celkovej výške 0,3 mld. eur, čím sa posilňuje dosiahnutie rozpočtovaného schodku RVS na úrovni 2,9 % z HDP, a tým aj ukončenie procedúry nadmerného deficitu v roku 2013.

2.5 Stanovisko k hrubému dlhu verejnej správy

Podľa Príručky deficitu a dlhu verejnej správy metodiky ESA 95 hrubý dlh verejnej správy tzv. maastrichtský dlh predstavuje konsolidovaný súčet všetkých nesplatených záväzkov sektora verejnej správy ku koncu roka v menovitej nominálnej hodnote rovnajúcej sa zmluvne dohodnutej sume, ktorú bude musieť verejná správa zaplatiť veriteľom v deň splatnosti. Nesplatené záväzky, zásadne bez záväzkov z nesplatených úrokov, predstavujú prijaté vklady, emitované cenné papiere iné ako akcie okrem finančných derivátov a prijaté pôžičky vrátane imputovaných pôžičiek, ktoré sa rovnajú hodnote majetku nadobudnutého prostredníctvom finančného lízingu.

Hrubý dlh verejnej správy je jedným z rozhodujúcich ukazovateľov mapujúcim vývoj zadĺženia verejnej správy pre účely procedúry nadmerného deficitu v rámci Paktu stability a rastu.

Ukazovateľ podielu hrubého dlhu verejnej správy na HDP je jedným z maastrichtských kritérií používaných pri hodnotení kvality verejných financií krajín EÚ. Jeho referenčná hodnota je stanovená na úrovni 60 % z HDP.

Vláda SR po zvyšovaní rastu hrubého dlhu verejnej správy v rokoch 2008 až 2012 prijala v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 opatrenia na fiškálnu konsolidáciu, ktoré vychádzajú zo záväzkov SR z členstva v EÚ a eurozóne a z dodržiavania pravidiel uzákonených na národnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ. Tieto opatrenia sa dotýkajú tak príjmovej ako aj výdavkovej strany RVS. Sú zamerané na medziročné znižovanie podielu schodku RVS na HDP a v strednodobom horizonte majú zabezpečiť postupný pokles podielu hrubého dlhu verejnej správy na HDP. Tým sa má na základe dodržiavania rozpočtovej zodpovednosti nielen stabilizovať hospodárenie štátu a zastaviť jeho zadlžovanie, ale predovšetkým zabezpečiť dlhodobá udržateľnosť verejných financií.

Hrubý dlh verejnej správy a jeho podiel na HDP za roky 2010 a 2011 a predikcie na roky 2012 a 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Skutočnosť		Predikcia		Zmena
		2010	2011	2012	2013	2013 – 2012
Hrubý dlh verejnej správy	mil. eur	26 998	29 911	37 399	40 794	3 395
	% z HDP	41,0	43,3	52,2	54,9	2,7

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Podiel hrubého dlhu verejnej správy na HDP má k 31. decembru 2013 dosiahnuť úroveň 40 794 mil. eur, čo pri naplnení makroekonomických predpokladov bude predstavovať

úroveň **54,9 % z HDP**. V tejto súvislosti NKÚ SR upozorňuje na uplatnenie reputačných nákladov v zmysle odseku 4 článku 12 Prechodných ustanovení účinných do 31. decembra 2017 zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Podľa týchto ustanovení citovaného zákona, ak výška dlhu v roku 2013 dosiahne 53 % podielu na HDP a zároveň nedosiahne 55 % podielu na HDP, tak potom:

- vláda SR predloží na rokovanie NR SR návrh opatrení, ktorými navrhne zabezpečiť zníženie hrubého dlhu verejnej správy,
- znížia sa platy členov vlády SR na úroveň ich platov v roku 2012, ak ich platy v roku 2012 boli nižšie, čo však nebude uplatnené, nakoľko rozpočtovanie platov členov vlády SR na rok 2013 je na úrovni roka 2012.

Štruktúru hrubého dlhu verejnej správy za rok 2011 a predikcie na roky 2012 a 2013 podľa údajov návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M.j.	Skutočnosť 2011	Predikcia 2012	Predikcia 2013	Zmena 2013 – 2012
Hrubý dlh verejnej správy	% HDP	43,3	52,2	54,9	2,7
v tom:					
• štátny dlh	% HDP	41,4	48,4	50,1	1,7
• dlh ostatných subjektov verejnej správy	% HDP	1,6	1,7	1,5	- 0,2
• podiel SR na dlhu Európskeho nástroja finančnej stability	% HDP	0,2	1,9	2,5	0,6
• vklad do Európskeho mechanizmu pre stabilitu	% HDP	0,0	0,4	0,7	0,3

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Na vývoj celkového hrubého dlhu verejnej správy v roku 2013 bude mať najväčší vplyv štátny dlh, ktorý zväčší hrubý dlh verejnej správy v roku 2013 o 1,7 %. Štátny dlh predstavuje hodnotu emitovaných štátnych dlhopisov, štátnych pokladničných poukážok a úverov vlády SR.

Podľa NKÚ SR bude štátny dlh v roku 2013 narastať nielen z dôvodu schodku ŠR, ale negatívne sa v ňom prejaví aj hodnota pôžičiek zo Systému štátnej pokladnice a hodnota finančných zdrojov, ktoré bude MF SR ukladať krátkodobo na finančnom trhu s cieľom mať k dispozícii okamžitú rezervu na krytie neočakávaných výkyvov cash flow štátu. Významným rizikom sa javí neistý vývoj svetovej ekonomiky a finančných trhov.

K zníženiu hrubého dlhu verejnej správy v roku 2013 má prispieť vývoj dlhu ostatných subjektov verejnej správy, v rámci ktorého však bude mať negatívny vplyv rozdiel medzi hodnotou prijatých úverov a splátok istín územnej samosprávy. Nárast týchto úverov v minulých rokoch bol spojený nielen s naplňaním investičných zámerov, ale napr. aj s odstraňovaním následkov povodní.

Do budúcnosti významný prínos k eliminovaniu rizika zadlžovania územnej samosprávy predstavuje prijatie ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, ktorým sa od 1. januára 2015 ustanovujú ďalšie povinnosti pri dosahovaní alebo prekročení hranice 60 % dlhu obce alebo VÚC z ich skutočných bežných príjmov dosiahnutých v predchádzajúcom rozpočtovom roku, t. j. k limitom dlhovej služby u územnej samosprávy, ktoré boli zavedené zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov a existovali aj za pôsobnosti pôvodného zákona č. 303/1995 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2002.

Podľa NKÚ SR to bude mať významný vplyv na stabilizáciu a znižovanie hrubého dlhu verejnej správy.

V súlade s rozhodnutím Eurostatu z 27.01.2011 sa negatívne v hrubom dlhu verejnej správy v roku 2013 prejaví vplyv podielu záväzkov SR na Európskom nástroji finančnej stability. Rovnako negatívne sa prejaví aj vklad SR do Európskeho mechanizmu pre stabilitu.

Vývoj štátneho dlhu za rok 2011 a jeho predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Skutočnosť 2011	Predikcia		Zmena 2013 – 2012
			2012	2013	
Štátny dlh	mil. eur	28 598	33 398	37 188	3 790
z toho: Štátna pokladnica	mil. eur	3 570	3 976	4 175	199
vklady v bankách	mil. eur	-673	-2 190	-2 560	- 370
čisté štátne záväzky	mil. eur	32 168	37 374	41 363	3 989

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Na vývoj štátneho dlhu v roku 2013 bude pozitívne pôsobiť zmena stavu výpožičiek zo Štátnej pokladnice používaných Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity na krytie štátneho dlhu, ktoré nezvyšujú záväzky vlády SR, t. j. umožňujú znižovať potrebu emitovania dlhových nástrojov. Opačne budú pôsobiť úložky v komerčných bankách a nákup cenných papierov, tzv. repoobchodov.

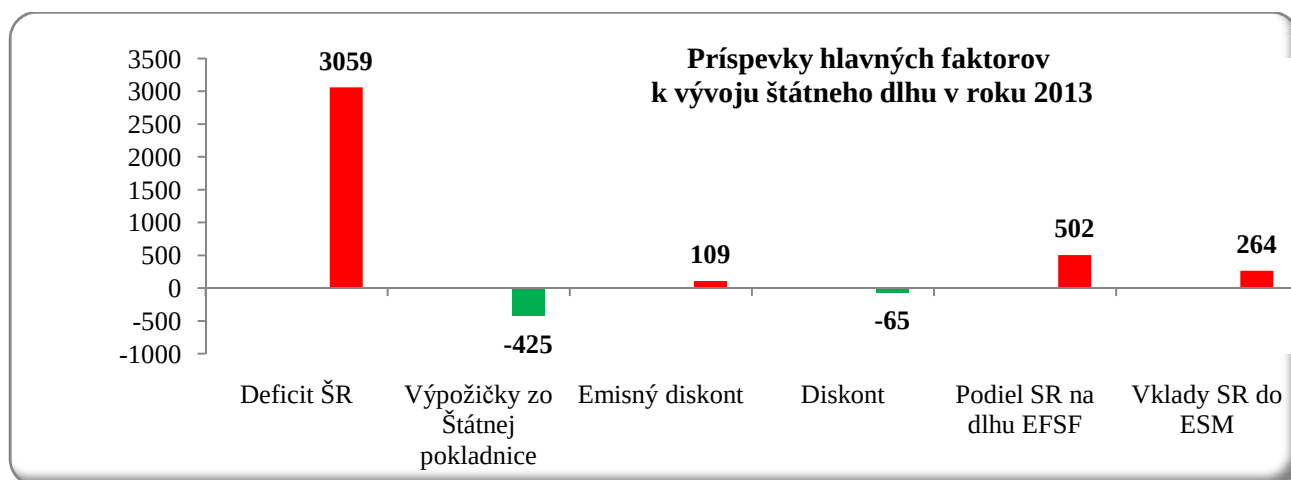
Vývoj celkovej finančnej potreby MF SR na financovanie schodku ŠR a splatného štátneho dlhu za rok 2011 a jej predikcie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Skutočnosť 2011	Predikcia		Zmena 2013 - 2012
			2012	2013	
Celková finančná potreba MF SR	mil. eur	7 576	7 722	8 345	623
z toho: deficit ŠR	mil. eur	3 276	3 675	3 059	- 616
splatný štátny dlh	mil. eur	4 300	4 047	5 286	1 239

Zdroj: MF SR

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že rozpočtovanie nákladov štátneho dlhu na rok 2013, t. j. nákladov na emisiu nových štátnych dlhopisov na krytie schodku ŠR a splatných štátnych dlhopisov, zohľadňuje očakávané zvýšenie úrokových sadzieb na finančnom trhu.

Príspevky k zmene štátneho dlhu, vrátane vkladov dobrovoľných klientov Štátnej pokladnice, v roku 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Z hlavných faktorov vývoja štátneho dlhu najvýznamnejší vplyv na jeho prehĺbenie v roku 2013 bude mať hotovostný schodok ŠR, ktorý sa má vplyvom konsolidačného úsilia vlády SR medziročne znížiť o 616 mil. eur. Negatívne prispievajú aj záväzky SR z Európskeho nástroja finančnej stability a splátka vkladu na základné imanie Európskeho mechanizmu pre stabilitu. K zníženiu štátneho dlhu v roku 2013 prispievajú predovšetkým výpožičky zo Štátnej pokladnice na financovanie úloh štátu a mierne aj diskont pri splatení štátnych dlhopisov. V tejto súvislosti NKÚ SR v roku 2013 očakáva pri poklese objemu vládnych úverov a vkladov v Štátnej pokladnici zvýšené vydávanie cenných papierov, čo bude súvisieť so zabezpečením krytia štátneho dlhu a vlastnej likvidity štátnych dlhopisov.

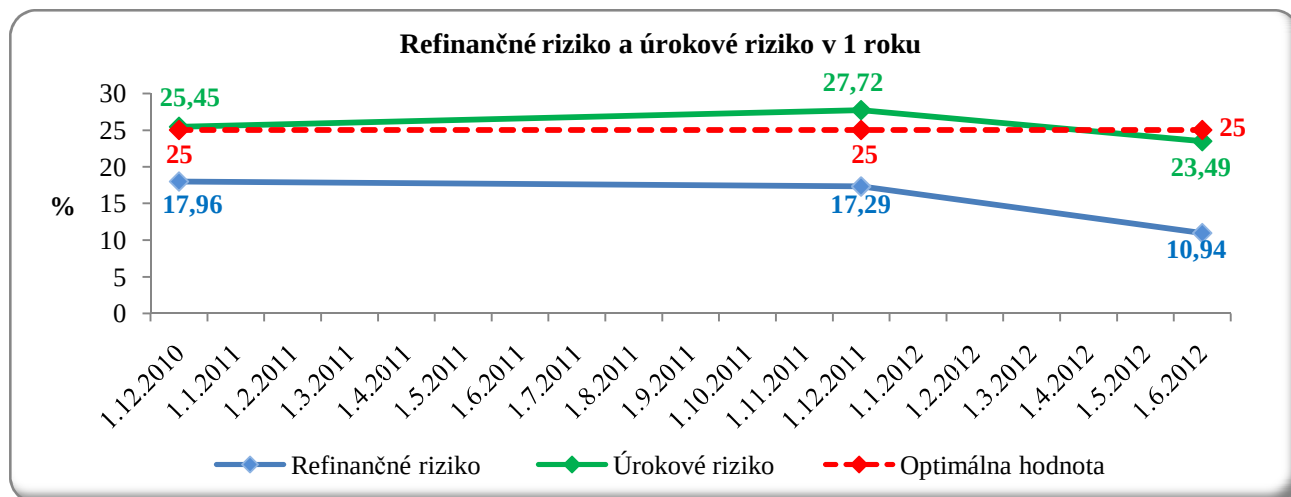
Podľa NKÚ SR vzhľadom na očakávaný vývoj štátneho dlhu v roku 2013 bude potrebné pokračovať nielen v benchmarkových a štandardných bežných emisiách, ale mala by sa prehodnotiť aj prípadná realizácia menších emisií s predajom štátnych dlhopisov na 10 a viac rokov v súvislosti s komplikovanou situáciou na kapitálovom trhu. Rýchlejšia rast cenných papierov s dlhodobou splatnosťou sa môže pozitívne prejavovať v eliminácii refinančného rizika štátneho dlhu a v znížení citlivosti na zmenu trhových úrokových sadzieb. Naplnenie týchto očakávaní vývoja štátneho dlhu by tak významne prispelo k stabilizácii výdavkov ŠR na jeho obsluhu.

Výdavky spojené so správou štátneho dlhu na rok 2013 sú v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 rozpočtované vo výške 1 334,5 mil. eur, z toho splátky úrokov v tuzemsku vo výške 1 189,5 mil. eur, splátky úrokov do zahraničia vo výške 57,9 mil. eur, manipulačné poplatky vo výške 22,5 mil. eur a diskont vo výške 64,6 mil. eur.

V rámci riadenia štátneho dlhu Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity má významný vplyv na riziká obsiahnuté v štátnom dlhu systém monitorovania a vyhodnocovania jeho refinančných a úrokových rizík. Tento systém zabezpečuje transparentný, obozretný a nákladovo úsporný spôsob likvidity štátneho dlhu a prístupu na finančný trh.

Refinančné riziko predstavuje riziko, že štát si nedokáže požičať na krytie štátneho dlhu k dátumu splatnosti alebo si dokáže požičať iba za relatívne nevýhodných podmienok. Je to riziko, ktoré môže viesť k tomu, že štát nebude schopný splniť svoje záväzky k dátumu splatnosti. Úrokové riziko predstavuje riziko, že v dôsledku nepriaznivého vývoja úrokových sadzieb sa zvýšia úrokové náklady štátneho dlhu s negatívnym dopadom na schodok ŠR. Ide o riziko zvýšenia nákladov vyplývajúce zo zmeny úrokových sadzieb v prípade úrokovovo citlivých transakcií.

Skutočnosť refinančného a úrokového rizika štátneho dlhu k 31.12.2010, 31.12.2011 a k 30.06.2012 dokumentuje nasledujúci graf:

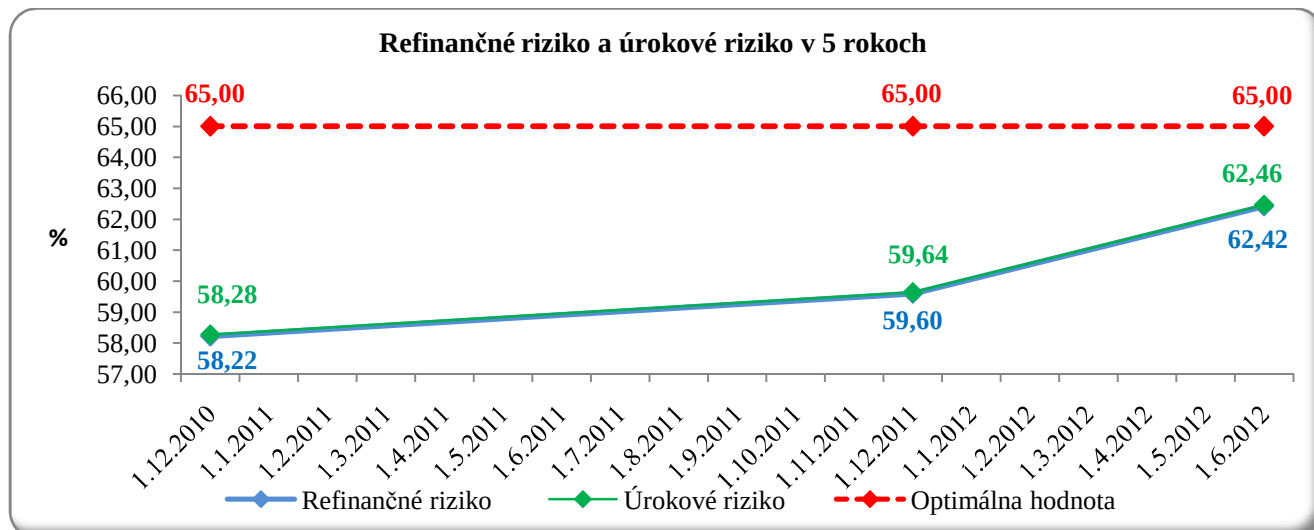

Zdroj: MF SR

Hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka bola stanovená na úrovni 25 % zahrnutých záväzkov splatných do jedného roka k celkovým zahrnutým záväzkom. Hodnota tohto kritéria k 30.06.2012 bola na úrovni 10,94 %.

Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka bola stanovená na úrovni 25 % zahrnutých záväzkov splatných do jedného roka k celkovým zahrnutým záväzkom. Hodnota tohto kritéria k 30.06.2012 bola na úrovni 23,49 %.

Skutočnosť refinančného rizika a úrokového rizika štátneho dlhu k 31.12. 2010, 31.12.2011 a k 30.06.2012 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR

Hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov bola stanovená na úrovni 65 % zahrnutých záväzkov splatných do piatich rokov k celkovým zahrnutým záväzkom. Hodnota tohto kritéria k 30.06.2012 bola na úrovni 62,42 %.

Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov bola stanovená na úrovni 65 % zahrnutých záväzkov splatných do piatich rokov k celkovým zahrnutým záväzkom. Hodnota tohto kritéria k 30.06.2012 bola na úrovni 62,46 %.

V týchto rizikových ukazovateľoch sú zohľadnené všetky splatnosti istín štátnych dlhopisov, vládnych úverov, medzibankových depozít a refinančný systém so Štátnou pokladnicou. **Podľa NKÚ SR** sa u nich podarilo udržať ich úroveň tesne pri hranici stanovenej optimálnej úrovne. Pre ukazovatele do jedného roka je prudký pokles hodnôt výsledkom zväčšenia disponibilnej hotovostnej rezervy. K ich zlepšeniu by mohlo prispieť zabezpečenie väčšej hotovostnej rezervy vo výške 5 % až 10 % z celkového štátneho dlhu.

Sekundárne ukazovatele, t. j. priemerná lehota splatnosti portfólia dlhopisov a vládnych úverov k 30.06.2012 dosiahla úroveň 5,203 (k 31.12.2011 predstavovala 5,147) a citlivosť na zmenu úrokovej sadzby dosiahla úroveň 4,471 (k 31.12.2011 predstavovala 4,334), čo podľa NKÚ SR sú optimálne hodnoty, ktoré zodpovedajú súčasným podmienkam na finančných trhoch.

V roku 2013 bude podľa NKÚ SR pretrvávajúť komplikovaná situácia na finančných trhoch a aj preto bude potrebné zvýšenú pozornosť venovať diverzifikácii investorskej skladby štátneho dlhu, posilneniu pozície Štátnej pokladnice zväčšením jej zdrojov, realizovaniu zavedenia systému primárnych dealerov a tiež uvažovať o príprave emisie štátnych dlhopisov pre obyvateľov.

Návrh RVS na roky 2013 až 2015 v súlade s odsekom 4 článok 9 zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti obsahuje aj údaje o podmienených záväzkoch a na rok 2012 aktualizovanú stratégiu riadenia štátneho dlhu na roky 2011 až 2014, ktorej cieľom je zabezpečiť bezproblémové refinancovanie dlhového portfólia s priaznivými úrokovými sadzbami na domácom aj európskom kapitálovom trhu.

Podmienené záväzky predstavujú iné pasíva účtovnej jednotky, ktorá ich vykazuje v poznámkach ako súčasť svojej individuálnej závierky.

Tieto záväzky nie sú vykázané na súvahových položkách pasív, nakoľko ich výška sa nedá spoľahlivo oceniť. Obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže nie je určená, úbytok ekonomických úžitkov v budúcnosti nie je zaručený a pod. Vo verejnej správe sú podmienené záväzky vykazované, napr. ako záruky, právne spory, záväzky zo všeobecne platných právnych predpisov a pod.

V návrhu RVS na roky 2013 až 2015 sú podmienené záväzky verejného sektora bez obcí k 31.12.2011 vyčíslené vo výške 1 683 034 tis. eur, z čoho najväčší podiel predstavujú podmienené záväzky Fondu národného majetku SR v celkovej výške 1 268 848 tis. eur spojené s ručením vyplývajúcim zo zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, t. j. právnymi spormi, zárukami a nevyrovnanými reštitučnými nárokmi

3 Stanovisko k návrhu ŠR na rok 2013

Návrh ŠR na rok 2013, ktorým sa zabezpečuje financovanie hlavných funkcií štátu, je základnou súčasťou návrhu RVS na roky 2013 až 2015 a tvoria ho predovšetkým:

- príjmy ŠR v členení podľa kapitol, pričom najvýznamnejšiu položku tvoria dane, prostriedky z rozpočtu EÚ, poplatky pokuty a iné sankcie,
- výdavky ŠR v členení podľa kapitol, pričom ide najmä o výdavky štátnych rozpočtových organizácií zabezpečujúcich plnenie úloh štátu, výdavky na financovanie spoločných programov SR a EÚ, výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy územnej samospráve,
- schodok, resp. prebytok ŠR, ak príjmy a výdavky ŠR nie sú vyrovnané.

ŠR sa zostavuje na hotovostnom princípe a schvaľuje sa zákonom o ŠR, v ktorom sa určujú základné rozpočtové rámce príjmovej a výdavkovej časti ŠR. V rámci príjmov a výdavkov ŠR sa rozpočtujú aj prostriedky EÚ.

3.1 Stanovisko k rámcu na zostavenie návrhu ŠR na rok 2013

Ohraničujúcimi faktormi schodku ŠR na aktuálnej báze v metodike ESA 95, ktorý je na hotovostnú bázu pretransformovaný pomocou modifikujúcich faktorov, je schodok RVS a schodok ostatných subjektov verejnej správy. Na základe takto pretransformovaného schodku ŠR a odhadovaných príjmov na hotovostnej báze sa rozpočtujú výdavky ŠR, čo tvorí rámec ŠR na hotovostnej báze.

Porovnanie transformácie aktuálneho schodku ŠR v metodike ESA 95 pomocou modifikujúcich faktorov na hotovostný schodok ŠR rozpočtovaný na rok 2012 s jeho rozpočtom na rok 2013, vrátane odhadu príjmov a rozpočtu výdavkov na hotovostnej báze dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Schodok RVS na aktuálnej báze v metodike ESA 95	mil. eur	- 3 539,0	- 2 750,7	788,3
Modifikujúce faktory	mil. eur	136,3	308,0	171,7
Schodok ŠR na hotovostnej báze	mil. eur	- 3 675,3	- 3 058,7	616,6
z toho:				
• odhad príjmov ŠR na hotovostnej báze	mil. eur	13 624,7	14 176,5	551,8
• rozpočet výdavkov ŠR na hotovostnej báze	mil. eur	17 300,0	17 235,2	- 64,8

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Návrh rámca ŠR na hotovostnom princípe **podľa NKÚ SR** odráža konsolidačné úsilie vlády SR, dôsledkom ktorého je vyšší rast odhadovaných príjmov ŠR pri poklese rozpočtu výdavkov, čo vytvára predpoklad pre výrazné zníženie schodku ŠR.

Rizikom je nenaplnenie odhadov plnenia príjmov ŠR spojené s platbou daní a efektívnosťou ich výberu, ktoré však bude eliminované avizovaným presadzovaním kontrolných mechanizmov zameraných na vyhýbanie sa daňovej povinnosti a realizovaním účinných nástrojov na znižovanie daňových únikov.

V návrhu RVS na roky 2013 až 2015 sa na rok 2013 v porovnaní s rokom 2012 zvyšuje rozdiel medzi rozpočtovaním na aktuálnej báze v metodike ESA 95 a rozpočtovaním na hotovostnej báze, čomu zodpovedá aj medziročný nárast modifikujúcich faktorov o 171 781 tis. eur.

Z týchto modifikujúcich faktorov pozitívny vplyv má saldo rozpočtových operácií štátnych finančných aktív bez finančných operácií a časové rozlíšenie daňových príjmov. Negatívny vplyv má vplyv časového rozlíšenia platených úrokov súvisiacich s obsluhou štátneho dlhu.

Porovnanie modifikujúcich faktorov ŠR rozpočtovaných na rok 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Modifikujúce faktory	tis. eur	136 282	308 063	171 781
z toho:				
• saldo rozpočtových operácií štátnych finančných aktív bez finančných operácií	tis. eur	175 113	352 840	177 727
• vplyv časového rozlíšenia platených úrokov súvisiacich s obsluhou štátneho dlhu	tis. eur	119 309	-99 842	- 219 151
• časové rozlíšenie daňových príjmov	tis. eur	- 108 140	55 065	163 205
• zmena stavu záväzkov štátu voči zdravotníckym zariadeniam a železničným spoločnostiam	tis. eur	- 50 000	0	50 000

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Modifikujúci faktor salda rozpočtových operácií štátnych finančných aktív bez finančných operácií na rok 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 medziročne vzrastie o 171 781 tis. eur na 308 063 tis. eur, z čoho najväčší podiel predstavujú príjmy Fondu národného majetku SR z dividend od spoločností s jeho majetkovou účasťou získané z hospodárskej činnosti.

Prehľad príjmových a výdavkových rozpočtových operácií štátnych finančných aktív bez finančných operácií na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov rozpočtovej operácie štátnych finančných aktív bez finančných operácií	M. j.	2013
Príjmy bez finančných operácií	tis. eur	794 010,2
z toho:		
• dividendy z Fondu národného majetku SR	tis. eur	441 170,7
• kapitálový transfer splátky návratnej finančnej výpomoci štátnemu podniku Vodohospodárska výstavba	tis. eur	30 339,5
• osobitný odvod vybraných finančných inštitúcií	tis. eur	203 000,0
• osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach	tis. eur	100 000,0
• splátka návratnej finančnej výpomoci ŽS Cargo Slovakia, a. s.	tis. eur	19 500,0
Výdavky bez finančných operácií		441 170,7
z toho:		
• prevod prostriedkov z dividend od Fondu národného majetku SR	tis. eur	441 170,7
Saldo rozpočtových operácií štátnych finančných aktív	tis. eur	352 839,5

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Vo finančných operáciách štátnych finančných aktív na strane príjmov na rok 2013 je zahrnuté rozpočtovanie prijatých splátok vládnych úverov a vládnych pohľadávok zo zahraničia vo výške 595,1 tis. eur, z ktorých úrokové príjmy zo zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov sú príjmom štátneho dlhu v kapitole Všeobecná pokladničná správa a príjmov zo splátok úverov a pôžičiek vo výške 38 698,6 tis. eur, t. j. istín a návratných finančných výpomocí.

Vo finančných operáciách štátnych finančných aktív na strane výdavkov na rok 2013 je zahrnuté rozpočtovanie poskytovania úverov a pôžičiek, účasť na majetku a splácanie istiny, vrátane účasti v medzinárodných organizáciách vo výške 15 891,7 tis. eur a splácania majetkovej účasti v Európskom mechanizme pre stabilitu vo výške 263 680,0 tis. eur. **NKÚ SR v tejto súvislosti pripomína**, že posledná splátka majetkovej účasti SR v tomto mechanizme v sume 131,8 mil. eur sa má realizovať v roku 2014.

Modifikujúci faktor vplyvu časového rozlíšenia platených úrokov súvisiacich s obsluhou štátneho dlhu na rok 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 medziročne poklesne o 219 151 tis. eur na mínus 99 842 tis. eur.

Tento pokles podľa NKÚ SR vyplýva z rozdielov v rozpočtovaní úrokov súvisiacich s obsluhou štátneho dlhu na aktuálnej a hotovostnej báze, t. j. pri splácaní úrokov v tuzemsku zo štátnych dlhopisov, štátnych pokladničných poukážok a refinančného systému Štátnej pokladnice a pri splácaní úrokov do zahraničia.

Modifikujúci faktor vplyvu časového rozlíšenia daňových príjmov na rok 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 medziročne vzrastie o 163 205 tis. eur na 55 065 tis. eur. Tento nárast je podľa NKÚ SR spojený so značnou mierou neistoty.

Pri časovom posune zaznamenávania hotovostných platieb niektorých daňových príjmov do príslušných časových období ich vzniku v metodike ESA 95 môže totiž dôjsť tak, ako v minulosti dochádzalo, k nadhodnoteniu alebo podhodnoteniu daňových príjmov. Negatívny vplyv môže mať aj posunutie postupného znižovanie prevodu 2 % zo zaplatenej dane na verejnoprospešný účel.

3.2 Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov návrhu ŠR na rok 2013

V rozpočtovaní príjmov ŠR na rok 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 prevažuje odhad daňových príjmov a transferov prostriedkov z rozpočtu EÚ.

Skutočnosť štruktúry príjmov ŠR za rok 2011 a ich odhady a rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Príjmy ŠR na hotovostnej báze	mil. eur	12 002	13 625	14 176	551
z toho:					
• daňové príjmy	mil. eur	8 700	9 228	9 172	- 56
• nedaňové príjmy	mil. eur	861	796	985	189
• transfery	mil. eur	2 431	3 601	4 019	418

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

S rozpočtovaním príjmov ŠR na rok 2013 je podľa NKÚ SR spojených viacero rizík.

V odhade daňových príjmov ide predovšetkým o prekonanie dôsledkov krízy vo finančnej správe v I. polroku 2012, nesúlady medzi klesajúcou ziskovosťou podnikateľskej sféry a rastom ekonomiky SR, narastajúceho trendu daňových únikov, vysokej úrovne umorovania strát za predchádzajúce roky a pod.

Dôležité pre plnenie príjmov ŠR v roku 2013 bude tiež naplnenie predpokladov početných legislatívnych zmien a odhadovaného vývoja vybraných makroekonomických ukazovateľov.

Pre plnenie iných ako daňových príjmov v roku 2013 **bude podľa NKÚ SR dôležité**, ako sa u rôznorodých nedaňových príjmov bude dať vytváranie predpokladov dlhodobej udržateľnosti a v prípade transferov, t. j. pri čerpaní prostriedkov z rozpočtu EÚ, do akej miery boli reálne požiadavky tých rezortov, ktoré plnia funkciu riadiaceho orgánu.

3.2.1 Stanovisko k rozpočtovaniu daňových príjmov ŠR na rok 2013

V odhade daňových príjmov ŠR na rok 2013 je premietnuté okrem vplyvu makroekonomického vývoja a konsolidačných opatrení vlády SR aj zníženie výnosu dane z príjmu právnických osôb a dane z pridanej hodnoty v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach. Tento odhad vychádza z aktualizovanej prognózy daňových a odvodových príjmov verejnej správy na roky 2013 až 2015 Výboru pre daňové prognózy ako poradného orgánu ministra financií.

Štruktúra daňových príjmov ŠR na hotovostnej báze za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2011	Odhad 2012	2013	Zmena 2013 – 2012
Daňové príjmy ŠR	tis. eur	10 353 274	10 770 220	11 115 762	345 542
z toho:					
• dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	tis. eur	3 442 326	3 795 449	4 208 485	413 036
• dane za tovary a služby	tis. eur	6 741 650	6 576 572	6 573 289	- 3 283
• dane z medzinárodného obchodu a transakcií	tis. eur	38 903	42 567	47 233	4 666
• ostatné dane	tis. eur	130 395	355 632	286 755	- 68 877
Sankcie	tis. eur	23 254	22 477	22 912	435
Daňové príjmy ŠR vrátane sankcií	tis. eur	10 376 528	10 792 697	11 138 674	345 977

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Z tabuľky celkových daňových príjmov ŠR vidieť, že popri najpodstatnejších daniach za tovary a služby, druhou najvýznamnejšou zložkou sú dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku.

Tým je podľa NKÚ SR čiastočne plnené odporúčanie Rady EÚ z 10.07.2012, ktoré sa týkalo Národného programu reforiem Slovenska na rok 2012 a ktorým sa predkladalo stanovisko Rady EÚ k Programu stability Slovenska na roky 2012 až 2015.

Štruktúru daní z príjmov, zisku a kapitálového majetku za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Odhad			Zmena
		2011	2012	2013	2013 – 2012
Dane z príjmov, zisku a kapitálového majetku celkom	tis. eur	3 442 326	3 795 449	4 208 485	413 036
z toho:					
• daň z príjmov fyzických osôb	tis. eur	111 788	229 929	242 056	12 127
• daň z príjmov právnických osôb	tis. eur	1 617 619	1 796 236	2 107 275	311 039
• daň z príjmov vyberaná zrážkou	tis. eur	143 200	166 265	184 585	18 320

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Odhad dane z príjmov fyzických osôb z podnikania na rok 2013 vychádza z prognózy základných makroekonomických predpokladov, t. j. vývoja rastu priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva, počtu zamestnancov podľa evidenčného počtu zamestnancova a tomu zodpovedajúceho rastu mzdovej bázy, pričom v súvislosti s odpočítateľnými položkami tejto dane je zohľadnený aj predpokladaný rast priemernej ročnej miery inflácie.

V odhade dane z príjmov fyzických osôb na rok 2013 je zohľadnený negatívny vplyv aj viacerých ďalších legislatívnych zmien, a to predovšetkým novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, a to v súvislosti so:

- zjednotením maximálnych vymeriavacích základov na úrovni 5-násobku priemernej mzdy,
- zavedením viacerých zmien u samostatne zárobkovo činných osôb, ako napr. zvýšenie minimálneho vymeriavacieho základu, zmeny konštánt a neodpočítavanie odvodov pri výpočte vymeriavacieho základu,
- zavedením odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd o práci mimo pracovného pomeru a pod.

Odhad dane z príjmov fyzických osôb na rok 2013 je podrobnejšie hodnotený v časti 2.3 Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov RVS.

V odhade dane z príjmov právnických osôb na rok 2013 sa premieta prognóza nominálneho rastu HDP a sú v ňom zahrnuté všetky vplyvy vyplývajúce z konsolidačných opatrení vlády SR.

Rizikom tohto odhadu môže byť podľa NKÚ SR správne zohľadnenie všetkých negatívnych vplyvov na strane nákladov, ktoré vstupujú do základu dane právnických osôb, rovnako ako očakávanie možnej manipulácie s týmto základom. Všeobecne známe je napr. nevydávanie faktúr, resp. pokladničných blokov a podobných praktík spojených s daňovými únikmi.

NKÚ SR v tejto súvislosti pokladá za dôležité, aby sa dôsledne plnili opatrenia vládneho Akčného plánu boja proti daňovým únikom z 1. októbra 2012, ktoré by mali priniesť nápravu v oblasti daňových únikov a podvodov.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Na výnos dane z príjmov právnických osôb, okrem ekonomického rastu SR vyjadreného rastom nominálneho HDP, bude mať významný vplyv naplnenie predpokladov početných legislatívnych zmien v rámci fiškálnej konsolidácie.

Prehľad pripravovaných a schválených legislatívnych zmien, ktoré budú mať vplyv na odhad dane z príjmov právnických osôb na rok 2013 v metodike ESA 95, dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov novely všeobecne záväzného právneho predpisu / Popis legislatívnej zmeny	M. j.	2013
Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov		
• Zvýšenie a zosúladienie maximálnych vymeriavacích základov na úrovni 5-násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca	tis. eur	- 20 802
Novela zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode finančných inštitúcií		
• Rozšírenie osobitného odvodu a zavedenie mimoriadneho odvodu v bankovom sektore	tis. eur	- 20 876
Zákon č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach		
• Zavedenie dočasného osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach	tis. eur	- 19 000
Novela zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov		
• Zvýšenie poplatku pri registrácii	tis. eur	- 1 259
• Zmeny v zdaňovaní hazardných hier	tis. eur	- 132
Novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov		
• Prechod dane z príjmov právnických osôb z 19 % na 23 %	tis. eur	- 13 067
• Zvýšenie sadzby dane z príjmov právnických osôb na 23 %	tis. eur	298 292
• Oslobodenie príjmov z predaja majetku	tis. eur	- 10 260
• Zmeny v odpisovaní majetku obstaraného formou finančného leasingu	tis. eur	- 300

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Z hľadiska štruktúry odhadu dane z príjmov právnických osôb na rok 2013 by sa podľa NKÚ SR mal priaznivo prejavovať pozitívny trend výnosov tejto dane u veľkých exportne orientovaných podnikov. To isté neplatí u tuzemských právnických osôb, u ktorých pretrvávajú nesúlad odhadov dane z príjmov právnických osôb, resp. nesúlad rastu ich ziskovosti na základe štatistického zisťovania s rastom ich hospodárskych výsledkov podľa daňových priznaní.

Okrem naznačenej manipulácie s daňovým základom to môže podľa NKÚ SR súvisieť aj s vysokou úrovňou umorovania strát za predchádzajúce roky alebo s negatívnym vývojom pripočítateľných a odpočítateľných položiek k základu dane.

V každom prípade naplnenie ambiciózneho odhadu dane z príjmov právnických osôb na rok 2013 si vyžiada zvýšenie výkonnosti, efektívnosti a účinnosti finančnej správy v tejto oblasti.

Odhad dane z príjmov vyberanej zrážkou na rok 2013 podľa NKÚ SR odráža nielen prognózu NBS na priemernú úrokovú mieru vkladov, ale aj príslušnú legislatívnu zmenu v rámci novely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov v súvislosti so zdanením nerozdelených ziskov spred roka 2004 s pozitívnym dopadom 18 152 tis. eur,

Negatívne sa v odhade dane z príjmov vyberanej zrážkou v roku 2013 prejaví zmena spôsobu zdaňovania dlhopisov s negatívnym dopadom mínus 1 500 tis. eur. Podľa NKÚ SR sa negatívne môže prejavovať aj pokles tržieb u tých subjektov, u ktorých veľkosť ich tržieb tvorí základ pre platenie licenčných poplatkov.

Štruktúra daní za tovary a služby za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Odhad			Zmena 2013 – 2012
		2011	2012	2013	
Dane za tovary a služby	tis. eur	6 741 650	6 576 572	6 573 289	- 3 283
z toho:					
• daň z pridanej hodnoty	tis. eur	4 741 312	4 584 698	4 538 073	- 46 625
• spotrebné dane	tis. eur	2 000 338	1 991 874	2 035 216	43 342

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že IFP MF SR v odhade dane z pridanej hodnoty na rok 2013 zohľadnil tieto ako aj iné ťažko vyčísliteľné vplyvy. Aj v tomto prípade platí, že pre vývoj výnosov z tejto dane bude mimoriadne dôležité dôsledné plnenie vládneho Akčného plánu boja proti daňovým únikom z 1. októbra 2012, ktorý prináša aj opatrenia na elimináciu únikov pri plnení daňovej povinnosti pri tejto dani. Podľa NKÚ SR k lepšiemu vývoju dane z pridanej hodnoty v roku 2013 by mala prispieť aj stabilizácia finančnej správy a opatrenia prijaté MF SR na zvýšenie jej účinnosti v oblasti efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty.

Odhad spotrebných daní na rok 2013 vychádza z prognózy reálneho rastu konečnej spotreby domácností a je v ňom zohľadnené aj predsunutie zvýšenia spotrebnej dane z tabaku a tabakových výrobkov v zmysle novely zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov s pozitívnym dopadom 8 147 tis. eur. NKÚ SR túto legislatívnu zmenu hodnotí pozitívne, a to nielen z hľadiska plnenia záväzkov voči EÚ, ale aj z hľadiska rýchlej aplikácie a následného výberu tejto dane.

Štruktúru spotrebných daní za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2011	Odhad		Zmena 2013 – 2012
			2012	2013	
Spotrebné dane	tis eur	2 000 338	1 991 874	2 035 216	43 342
z toho:					
• z minerálnych olejov	tis eur	1 073 498	1 057 459	1 086 802	29 343
• z liehu	tis. eur	203 262	207 840	209 845	2 005
• z piva	tis. eur	57 293	54 663	54 362	- 301
• z vína	tis. eur	4 004	4 180	4 134	- 46
• z tabaku a tabakových výrobkov	tis. eur	623 227	627 477	640 078	12 601
• z elektrickej energie	tis. eur	16 027	17 597	17 614	17
• zo zemného plynu	tis. eur	22 445	21 689	21 583	- 106
• z uhlia	tis. eur	582	969	798	- 171

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že IFP MF SR v odhade spotrebných daní na rok 2013, rovnako ako pri dani z pridanej hodnoty, zohľadnil okrem makroekonomického vývoja aj všetky súvisiace faktory, ktoré môžu mať vplyv na ich vývoj.

Odhad dane z medzinárodného obchodu a transakcií na rok 2013 tvorí odhad výnosov z podielu finančných prostriedkov EÚ vo výške 42 567 tis. eur, ktorý má v porovnaní s odhadom na rok 2012 medziročne vzrásť o 3 822 eur. Tento je tvorený podielom 25 % zo sumy vlastných tradičných zdrojov EÚ pripadajúcich na dovozné clo a poľnohospodárske poplatky.

Štruktúru ostatných daní za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2011	Odhad		Rozdiel 2013 – 2012
			2012	2013	
Ostatné dane	tis. eur	130 395	355 632	286 755	- 68 877
z toho:					
• daň z emisných kvót	tis. eur	29 438	11 743	-	- 11 743
• osobitný odvod vybraných fin. inštitúcií	tis. eur	0	168 773	203 000	34 227
• osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach	tis. eur	25 000	100 000	8 333	- 91 667
• úhrada za služby verejnosti poskytované STV a SRO	tis. eur	73 917	73 584	73 881	297
• daň z úhrad za dobývací priestor	tis. eur	522	531	531	-
v tom:					
o do ŠR	tis. eur	104	106	106	-
o do obcí	tis. eur	418	425	425	
• daň z úhrad za uskladnenie plynov alebo kvapalín	tis. eur	1 186	1 001	1 010	9
• majetkové dane (do ŠR)	tis. eur	346	-	-	-
• iné dane	tis. eur	-14	-	-	-

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V odhade týchto daní sa na rok 2013 premieta rozšírenie osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach vo výške 100 000 eur v zmysle zákona č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach a osobitný odvod z rozšírenia osobitného odvodu a zavedenie mimoriadneho odvodu v bankovom sektore v zmysle zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode finančných inštitúcií v znení neskorších predpisov.

3.2.2 Stanovisko k rozpočtovaniu nedaňových príjmov ŠR na rok 2013

Podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 v rozpočtovaní nedaňových príjmov ŠR na rok 2013 sú zahrnuté rôzne príjmy z vlastnej činnosti jednotlivých kapitol ŠR, ako napr. dividendy z majetkových účastí, administratívne a súdne poplatky, pokuty a penále, úroky a pod. **Tieto príjmy podľa NKÚ SR** svojím objemom zásadnejšim spôsobom neovplyvňujú rozpočtovanie príjmov ŠR.

Skutočnosť nedaňových príjmov ŠR za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	2011	2012	2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel
Nedaňové príjmy ŠR	861 261,8	795 918,4	984 666,4	188 748,0	123,7 %
z toho:					
• príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	110 349,4	118 086,8	97 551,4	- 20 535,4	82,6 %
• administratívne a iné poplatky a platby	367 609,9	351 626,4	435 130,7	83 504,3	123,8 %
• kapitálové príjmy	18 240,7	9 595,9	123 108,2	113 512,3	1 282,9 %
• úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov	55 428,2	45 748,3	11 666,0	- 34 082,3	25,5 %
• iné nedaňové príjmy	309 633,6	270 861,0	317 210,1	46 349,1	117,1 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ za rok 2011

V rozpočte nedaňových príjmov ŠR na rok 2013 najväčší podiel predstavujú administratívne a iné poplatky a platby i napriek tomu, že ich výška závisí od počtu úkonov v súvislosti s konaniami

spoplatnenými administratívnymi poplatkami. Vplyvom novely zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov sa v návrhu ŠR na rok 2013 v porovnaní s rokom 2012 zvyšuje rozpočtovanie predovšetkým administratívnych poplatkov o 5 839 tis. eur a v rámci nich sa zvyšujú ostatné poplatky o 37 209 tis. eur.

NKÚ SR pozitívne hodnotí snahu vlády SR odstrániť novelou zákona o správnych poplatkoch deformácie v ich systéme, či už napr. pri udeľovaní stavebného povolenia alebo pri registrácii liekov a pod. K významným legislatívnym zmenám v tejto oblasti patrí zavedenie registračných poplatkov na osobné motorové vozidlá kúpené v tuzemsku alebo dovezené zo zahraničia. Zvyšovanie tohto poplatku od strednej kategórie vozidiel má podporiť záujem o nové osobné vozidlá predovšetkým domácich výrobcov a znevýhodniť dovoz ojazdených vozidiel zo zahraničia.

Významný podiel na celkovom objeme nedaňových príjmov ŠR rozpočtovaných na rok 2013 tvoria tiež kapitálové príjmy, ktorých rozpočtovanie v porovnaní s rokom 2012 je vyššie o 113 512 tis. eur. Najvyšší podiel predstavujú očakávané príjmy z predaja hmotných rezerv a mobilizačných rezerv v kapitole Správa štátnych hmotných rezerv vo výške 100 440 tis. eur v rámci pripravovanej zmeny systému tvorby a udržiavania núdzových zásob ropy a ropných produktov. Ďalšie príjmy sú rozpočtované v ďalších kapitolách ŠR v súvislosti s očakávaným predajom nadbytočného hnuťelného a nehnuteľného majetku.

Najvýraznejšie zníženie objemu dividend navrhnutých prostredníctvom Fondu národného majetku SR sa v roku 2013 rozpočtuje v prípade Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., a to medziročne až o 45 926 tis. eur, t. j. o 13,3 %. Na druhej strane mierny nárast v objeme dividend sa rozpočtuje v prípade spoločnosti Západoslovenská energetika, a. s., ktoré by mali v roku 2013 medziročne vzrásť o 3 939 tis. eur, t. j. o 8,3 %. Vo Fonde národného majetku SR sa celkovo v roku 2013 rozpočtuje medziročný pokles príjmov z dividend o 11,2 %, t. j. o 55 693 tis. eur.

U podnikov s majetkovou účasťou štátu zastúpeného príslušnými rezortnými ministerstvami sa na rok 2013 rozpočtuje medziročné zníženie príjmov z dividend o 31 848 tis. eur, t. j. o 26,3 %. V tejto súvislosti **NKÚ SR upozorňuje**, že v kapitole MF SR sa vôbec nerozpočtujú dividendy od spoločnosti Tipos, a. s., nakoľko po umorení straty z hospodárskej činnosti za predchádzajúce obdobia by mali byť v tejto spoločnosti vytvorené podmienky na vyplatenie dividend.

V rozpočtovaní úrokov z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov na rok 2013 dochádza k medziročnému poklesu o 74,5 %. Táto skutočnosť je ovplyvnená najmä odlišným vývojom sadzieb ECB KEY RATE a EONIA v rokoch 2013 až 2015, čo má za následok zníženie úrokov z účtov finančného hospodárenia so Štátnou pokladnicou. V prípade úrokov z účtov finančného hospodárenia ide o medziročný pokles o 33 184 tis. eur, t. j. o 94,2 %.

Iné nedaňové príjmy tvoria vrátené neoprávnene použité alebo zadržané finančné prostriedky a ostatné príjmy. Ich výška v priebehu rozpočtového roka závisí od objemu vrátených neoprávnene použitých finančných prostriedkov od neziskových organizácií, rozpočtových organizácií, obcí, ako aj od objemu ostatných príjmov.

V návrhu ŠR na rok 2013 ostatné príjmy tvoria 97,7 % podiel z iných nedaňových príjmov a ich rozpočtovanie v porovnaní s rokom 2012 je vyššie o 45 917 tis. eur, t. j. o 17,4 %. Najvýznamnejšou položkou sú iné príjmy, ktorých rozpočtovanie na rok 2013 je medziročne vyššie o 36 130 tis. eur, t. j. o 34,1 %.

Významný podiel na rozpočtovaní ostatných príjmov ŠR na rok 2013 predstavujú tiež príjmy z odvodov z hazardných hier a iných podobných hier, ktorých rozpočtovanie na rok 2013 sa však medziročne znižuje o 2 454 tis. eur, t. j. o 2,1 % v súvislosti so zmenami v zdaňovaní hazardných hier v zmysle novely zákona č. 145/1995 o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

3.2.3 Stanovisko k rozpočtovaniu grantov a transferov ŠR na rok 2013

Podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 sú v rozpočtovaní transferov a grantov ŠR na rok 2013 zahrnuté iba transfery. Granty sa vzhľadom na svoj charakter nerozpočtujú, nakoľko nie je možné predpokladať úspešnosť ich získania od dobrovoľných darcov, sponzorov a pod.

Skutočnosť transferov ŠR za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	2011	2012	2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel
Transfery ŠR	2 427 311	3 600 843	4 019 493	418 650	111,63 %
z toho:					
• zahraničné transfery	2 031 345	3 082 986	3 563 656	480 670	115,59 %
• tuzemské transfery	395 966	517 857	455 837	- 62 020	88,02 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ za rok 2011

V návrhu ŠR na rok 2013 sa príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ rozpočtujú prostredníctvom zahraničných transferov.

Príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ za rok 2011 v jednotlivých kapitolách ŠR a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	2011	2012	2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Zahraničné transfery	2 031 344,3	3 082 986,4	3 563 656,5	480 670,1	115,6 %
z toho:					
• Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	926 841	1 052 872,1	967 704,8	- 85 167,3	91,9 %
• Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	233 879	757 609,6	883 906,9	126 297,3	116,7 %
• Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	153 671	463 611,7	477 718,5	14 106,8	103,0 %
• Ministerstvo životného prostredia SR	231 260	284 962,2	463 688,6	178 726,4	162,7 %
• Ministerstvo hospodárstva SR	155 720	123 359,6	173 847,2	50 487,6	140,9 %
• Ministerstvo financií SR	63 462	167 452,3	295 493,0	128 040,7	176,5 %
• Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	206 016	143 560,4	244 160,5	100 600,1	170,1 %
• Ministerstvo zdravotníctva SR	60 495	89 558,5	57 137,0	- 32 421,5	63,8 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ za rok 2011

Financovanie programov Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 až 2013 a poľnohospodárskych fondov je v návrhu ŠR na rok 2013 rozpočtované na základe odhadov čerpania výdavkov príslušnými kapitolami ŠR.

Podľa NKÚ SR tieto odhady zodpovedajú očakávanému čerpaniu. Podrobnejšie hodnotenie rozpočtovania týchto prostriedkov je uvedené v časti 2.2 Stanovisko k finančným vzťahom súvisiacimi s rozpočtom EÚ.

Tuzemské transfery ŠR za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	2011	2012	2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Tuzemské transfery ŠR	394 160	517 857	455 837	- 62 020	88,0 %
z toho:					
• Príspevky zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby	11 747	11 908	12 538	630	105,3 %
• Transfery od ostatných subjektov verejnej správy	10 240	85	2 128	2 043	2 503,5 %
• Transfery zo štátnych finančných aktív	373 979	505 864	441 171	- 64 693	87,2 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ za rok 2011

V návrhu ŠR na rok 2013 sa očakáva medziročný pokles tuzemských transferov o 62 020 tis. eur, t. j. o 12 %, čo **podľa NKÚ SR** súvisí predovšetkým s poklesom rozpočtovania transferov zo štátnych finančných aktív, ktorých podiel na celkových tuzemských transferoch predstavuje 96,8 %.

Na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby sa v rámci tuzemských transferov rozpočtujú aj v roku 2013 príspevky od zdravotných poisťovní v súlade so zákonom o zdravotných poisťovniach a dohľade nad zdravotnou starostlivosťou. Ich očakávaný objem v roku 2013 oproti rozpočtu na rok 2012 je vyšší o 630 tis. eur, čo **NKÚ SR hodnotí pozitívne**.

Transfery od ostatných subjektov verejnej správy sa na rok 2013 rozpočtujú len z Národného jadrového fondu v objeme 2 128 tis. eur zo salda dovozu a vývozu elektriny z územia SR.

V transferoch zo štátnych finančných aktív sa premieta predovšetkým zníženie objemu dividend navrhnutých prostredníctvom Fondu národného majetku SR, z ktorých sa na rok 2013 v prípade Slovenského plynárenského priemyslu, a. s. rozpočtuje medziročne zníženie až o 45 926 tis. eur, t. j. o 13,3 %. Na druhej strane mierny nárast v objeme dividend sa rozpočtuje v prípade spoločnosti Západoslovenská energetika, a. s., ktoré by mali v roku 2013 medziročne vzrásť o 3 939 tis. eur, t. j. o 8,3 %. Vo Fonde národného majetku SR sa celkovo v roku 2013 rozpočtuje medziročný pokles príjmov z dividend o 11,2 %, t. j. o 55 693 tis. eur.

3.2.4 Stanovisko k rozpočtovaniu príjmov podľa kapitol ŠR na rok 2013

Porovnanie rozpočtovania príjmov ŠR vrátane prostriedkov zo všeobecného rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania z prostriedkov ŠR v jednotlivých kapitolách ŠR na roky 2012 a 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012
Kapitoly ŠR spolu	eur	13 624 719 693	14 176 483 302	551 763 609
z toho:				
Kancelária NR SR	eur	1 100 000	1 200 000	100 000
Kancelária prezidenta SR	eur	10 600	10 000	- 600
Úrad vlády SR	eur	910 200	910 200	0
Kancelária Ústavného súdu SR	eur	19 500	20 000	500
Najvyšší súd SR	eur	2 200	5 000	2 800
Generálna prokuratúra SR	eur	334 000	400 000	66 000
Najvyšší kontrolný úrad SR	eur	11 850	4 400	- 7 450

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Názov ukazovateľa		Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Slovenská informačná služba	eur	160 000	160 000	0
Ministerstvo zahraničných vecí SR	eur	2 730 000	5 800 000	3 070 000
Ministerstvo obrany SR	eur	9 000 000	16 500 000	7 500 000
Ministerstvo vnútra SR	eur	62 788 000	64 000 000	1 212 000
Ministerstvo spravodlivosti SR	eur	17 900 000	18 000 000	100 000
Ministerstvo financií SR	eur	182 587 269	336 074 987	153 487 718
Ministerstvo životného prostredia SR	eur	285 249 023	463 928 553	178 679 530
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	eur	465 062 709	479 209 453	14 146 744
Ministerstvo zdravotníctva SR	eur	104 476 977	72 685 305	- 31 791 672
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	eur	160 220 453	261 130 511	100 910 058
Ministerstvo kultúry SR	eur	1 500 000	1 500 000	0
Ministerstvo hospodárstva SR	eur	202 555 552	289 552 576	86 997 024
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	eur	1 079 040 523	979 204 814	- 99 835 709
Ministerstvo dopravy, výstavby a RR SR	eur	840 125 597	1 022 923 932	182 798 335
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	eur	1 108 000	600 000	- 508 000
Štatistický úrad SR	eur	276 000	150 000	- 126 000
Úrad pre verejné obstarávanie	eur	200 000	200 000	0
Úrad jadrového dozoru SR	eur	4 275 677	4 278 415	2 738
Úrad priemyselného vlastníctva SR	eur	2 100 000	2 500 000	400 000
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo	eur	200 000	240 000	40 000
Protimonopolný úrad SR	eur	0	0	0
Národný bezpečnostný úrad SR	eur	42 000	35 000	- 7 000
Správa štátnych hmotných rezerv SR	eur	51 500 000	162 000 000	110 500 000
Všeobecná pokladničná správa	eur	10 147 463 563	9 991 115 088	- 156 348 475
Slovenská akadémia vied	eur	1 770 000	1 668 068	- 101 932
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	eur	0,0	477 000	- 477 000

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Najvýraznejší medziročný nárast príjmov v roku 2013 je rozpočtovaný v kapitolách Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR o 182 798,3 tis. eur, Ministerstva životného prostredia SR o 178 679,5 tis. eur a Ministerstva financií SR o 153 487,7 tis. eur, čo súvisí predovšetkým s príjmami z prostriedkov z rozpočtu EÚ.

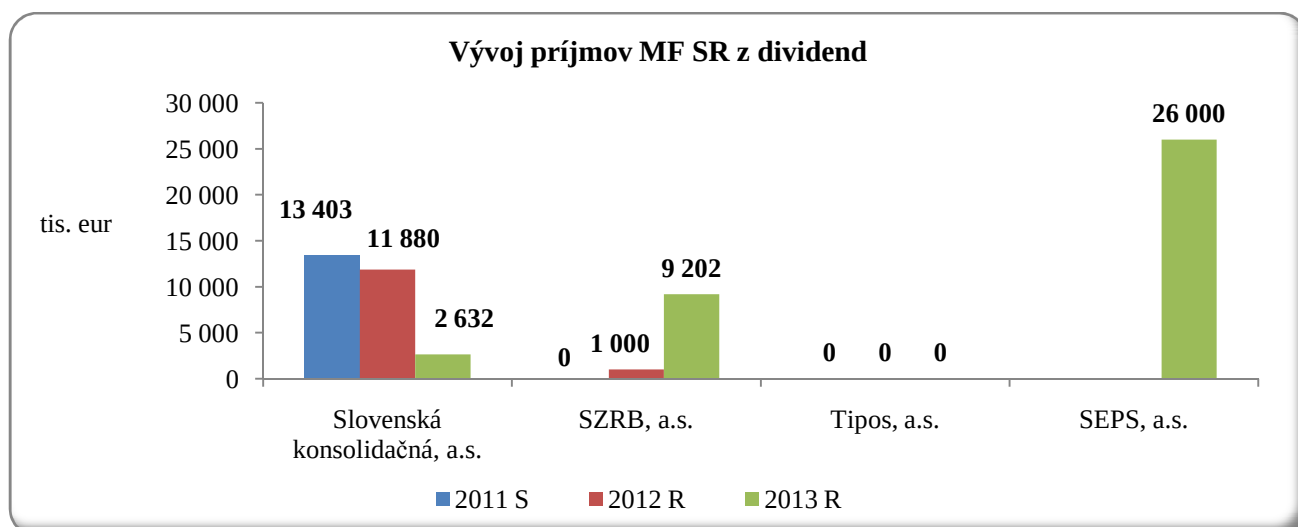
Najvýraznejší medziročný pokles príjmov v roku 2013 sa rozpočtuje v kapitole Všeobecná pokladničná správa o 110 500,0 tis. eur, čo súvisí predovšetkým s opatreniami vlády SR prijatými na konsolidáciu verejných financií. Významnejšie poklesnú príjmy aj v kapitole Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR o 99 835,7 tis. eur a v kapitole Ministerstva zdravotníctva SR o 31 791,7 tis. eur, v čom sa premieta doterajšie vyššie čerpanie prostriedkov z rozpočtu EÚ.

NKÚ SR v tomto stanovisku hodnotí úroveň rozpočtovania výdavkov v nasledovných vybraných kapitolách ŠR:

Ministerstvo financií SR

Kapitola MF SR má na rok 2013 rozpočtované príjmy vo výške 336 075 tis. eur, z toho príjmy EÚ na Operačný program Informatizácia spoločnosti predstavujú sumu 295 493 tis. eur a príjmy rozpočtových organizácií kapitoly sumu 40 582 tis. eur, z ktorých 37 834 tis. eur, t. j. 93,2 % tvoria príjmy z dividend akciových spoločností v zriaďovacej pôsobnosti ministerstva.

Vývoj príjmov z dividend od spoločností s majetkovou účasťou štátu v kapitole MF SR za rok 2011 a ich odhady na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 – 2015

Podstatnú časť rozpočtu príjmov z dividend tvoria príjmy z dividend od Slovenskej elektrizačnej a prenosovej sústavy, a. s. vo výške 26 000 tis. eur, kde v zmysle uznesenia vlády SR č. 481/2012 MF SR v mene SR nadobudlo majetkovú účasť Fondu národného majetku SR na podnikaní Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a.s.

NKÚ SR na základe výsledkov kontrolnej činnosti v spoločnosti Tipos, národná lotériová spoločnosť, a.s. konštatuje, že po umorení straty z hospodárskej činnosti za predchádzajúce obdobia, by mohli byť vytvorené predpoklady na vyplatenie dividend v roku 2013.

V tejto súvislosti **NKÚ SR upozorňuje** na problematiku vyplácania dividend v spoločnostiach s majetkovou účasťou štátu. Napríklad MF SR ako 100 % akcionár spoločnosti Tipos, a. s., odsúhlasil za rok 2011 členom predstavenstva a dozornej rady výplatu podielu na výsledku hospodárenia, t. j. tantiém, a to napriek tomu, že v zmysle Obchodného zákonníka neboli splnené všetky podmienky pre výplatu dividend akcionárovi. Podľa NKÚ SR prednosť výplaty dividend pred výplatou tantiém možno odvodiť z ustanovení § 178 Obchodného zákonníka.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Príjmy kapitoly sa v návrhu jej rozpočtu na rok 2013 rozpočtujú vo výške 261 131 tis. eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2012 predstavuje zvýšenie o 100 910 tis. eur. Uvedené zvýšenie súvisí s rozpočtovaním príjmov z rozpočtu EÚ, ktoré sa rozpočtujú v sume 244 161 tis. eur.

Nedaňové príjmy kapitoly, t. j. bez príjmov z rozpočtu EÚ, sa na rok 2013 rozpočtujú v sume 16 970 tis. eur, z toho administratívne a iné poplatky a platby v sume 10 318 tis. eur, iné nedaňové príjmy v sume 6 417 tis. eur a príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku v sume 235 tis. eur.

To znamená, že podstatnú časť nedaňových príjmov kapitoly v roku 2013 budú tvoriť odvody za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím a príjmy z pokút uložených orgánmi štátneho dozoru v oblasti inšpekcie práce.

NKÚ SR na základe kontroly zameranej na nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie vykonanej v roku 2012 konštatuje, že predmetné príjmy z pokút by mohli byť vyššie na základe legislatívnych zmien v tejto oblasti.

Ministerstvo zdravotníctva SR

V návrhu ŠR na rok 2013 sú príjmy kapitoly rozpočtované v celkovej sume 72 685 tis. eur, z toho nedaňové príjmy vo výške 3 010 tis. eur a granty a transfery vo výške 69 675 tis. eur, z ktorých prostriedky z rozpočtu EÚ predstavujú sumu 57 137 tis. eur a príspevok zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby sumu 12 538 tis. eur.

V rozpočtovaní nedaňových príjmov sú zahrnuté predovšetkým administratívne poplatky a iné poplatky a platby a z nich najmä príjmy z rôznych správnych konaní v zmysle zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. **NKÚ SR v tejto súvislosti pripomína**, že zrušenie poplatkov formou kolkových známok a ich nahradenie modernejšími formami sa presúva k 1. januáru 2014. V rámci tejto rozpočtovej položky sú významné aj platby za laboratórne vyšetrenia, ktoré poskytujú Úrad verejného zdravotníctva SR a jeho regionálne úrady.

V rozpočtovaní tuzemských transferov je zahrnutý príspevok zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby v zmysle zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. **NKÚ SR pozitívne hodnotí** zvýšenie rozpočtovania tohto príspevku na rok 2013 medziročne o 630 tis. eur na 12 538 tis. eur, čo by malo aspoň čiastočne prispieť k riešeniu problémov záchranej zdravotnej služby.

V rozpočtovaní zahraničných transferov je zahrnuté plánované čerpanie prostriedkov z rozpočtu EÚ v roku 2013, ktoré má medziročne poklesnúť o 32 421 tis. eur na 57 137 tis. eur. Tento pokles súvisí s doterajším vyšším čerpaním prostriedkov Operačného programu Zdravotníctvo. Podľa údajov MF SR k 26.10.2012 podiel čerpania prostriedkov tohto operačného programu dosiahol úroveň 60,24 %, čo NKÚ SR hodnotí pozitívne.

Ministerstvo hospodárstva SR

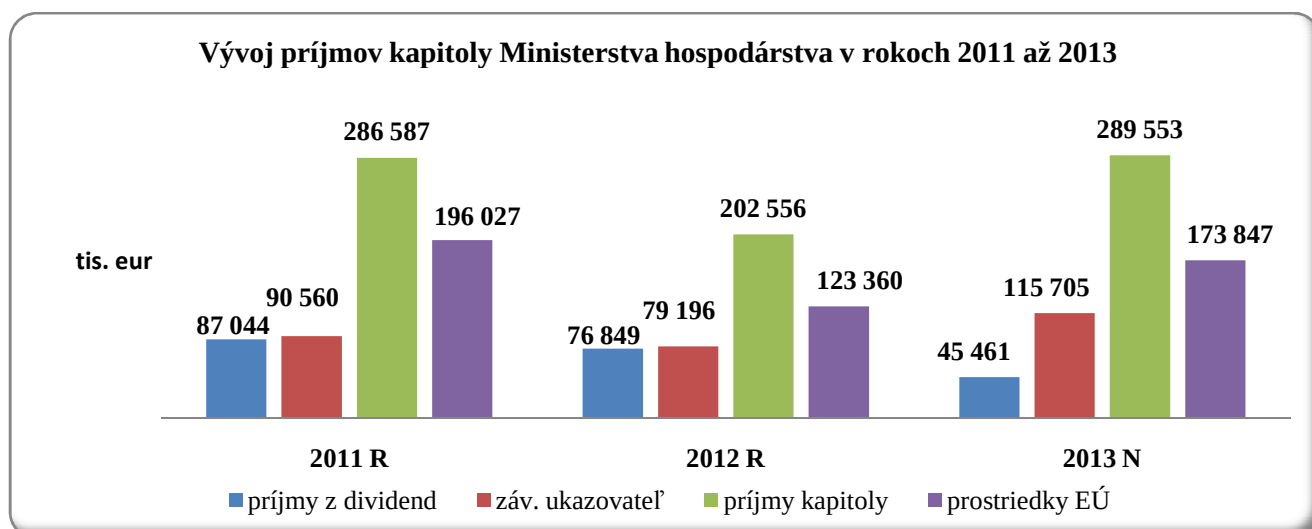
V kapitole sú na rok 2013 rozpočtované príjmy v týchto rozhodujúcich ukazovateľoch:

Názov ukazovateľa		2011 R	2012 R	2013 N	Zmena 2013 - 2012
Príjmy kapitoly spolu	tis. eur	286 586,8	202 555,6	289 552,5	86 996,9
z toho:					
• záväzný ukazovateľ	tis. eur	90 559,5	79 196,0	115 705,3	36 509,3
o príjmy z dividend	tis. eur	87 044,0	76 849,0	45 461,0	- 31 388,0
- JAVYS, a.s.	tis. eur	32 506,0	25 000,0	0	- 25 000,0
- Slovak Telecom, a. s.	tis. eur	44 200,0	41 849,0	37 600,0	- 4 249,0
- Transpetrol, a. s.	tis. eur	10 338,0	10 000,0	7 861,0	- 2 139,0
• prostriedky z rozpočtu EÚ	tis. eur	196 027,3	123 359,6	173 847,2	50 487,6

Zdroj: Údaje RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že rozpočtované príjmy kapitoly na rok 2013 v celkovej sume 289 553 tis. eur predstavujú medziročné zvýšenie o 86 997 tis. eur, čo súvisí predovšetkým so zvýšeným príjmom prostriedkov z rozpočtu EÚ o 50 488 tis. eur. Rozpočtovanie príjmov z dividend na rok 2013 sa medziročne znižuje o 31 388 tis. eur na 45 461 tis. eur.

Vývoj štruktúry príjmov kapitoly za rok 2011 a ich rozpočtovanie na rok 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013až 2015

Z grafu je zrejмый medziročný pokles rozpočtovania príjmov z dividend na rok 2013, pričom u spoločnosti JAVYS, a. s. sa tieto príjmy vôbec nerozpočtujú.

Podľa zistení NKÚ SR spoločnosť JAVYS, a. s. okrem iného realizuje aktivity v oblasti záverečnej časti jadrovej energetiky, ktoré sa majú preplácať zo zdrojov Národného jadrového fondu. Tento fond však nemá vo svojom rozpočte dostatok prostriedkov na preplácanie týchto aktivít v plnej výške. Rozdiel medzi sumou zrealizovaných aktivít a disponibilnými zdrojmi z Národného jadrového fondu negatívne vplýva na hospodársky výsledok spoločnosti JAVYS, a. s., čo je jeden z hlavných dôvodov nerozpočtovania príjmov z dividend v kapitole. Na zníženie týchto rozdielov a s cieľom aktivizovať zdroje spoločnosti JAVYS, a. s., budú zdroje vytvorené z hospodárskej činnosti minulých období kompromisne prevedené v roku 2013 ako dobrovoľný príspevok do Národného jadrového fondu.

Zmenou legislatívy sa od roku 2013 odvody od prevádzkovateľov prenosovej sústavy a prevádzkovateľov distribučných sústav za predaj elektrickej energie v sume 64 167 tis. eur rozpočtujú do príjmov kapitoly, teda nie ako doteraz do príjmov Národného jadrového fondu.

NKÚ SR na základe overenia týchto skutočností konštatuje, že navrhovanou právnou úpravou sa odstráni výhrady EÚ tak, aby predmetné finančné prostriedky z predmetných odvodov sa stali príjmom ŠR a nevzťahovali sa na dovážanú elektrickú energiu. V rámci tejto legislatívnej zmeny sa tiež ustanovili podmienky prevodu týchto prostriedkov na účet Národného jadrového fondu.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

V návrhu rozpočtu kapitoly na rok 2013 sa rozpočtujú príjmy vo výške 1 022 924 tis. eur, z toho nedaňové príjmy vo výške 139 017 tis. eur a granty a transfery vo výške 883 907 tis. eur.

Najväčší podiel na rozpočtovaných nedaňových príjmoch roka 2013 predstavuje tzv. digitálna dividenda, t. j. predaj frekvencií uvoľnených po prechode z analógového na digitálne televízne vysielanie v sume 130 000 tis. eur.

NKÚ SR v tejto súvislosti pripomína, že Telekomunikačný úrad SR bude tieto frekvenčné pásma na základe verejného obstarávania ponúkať v elektronickej aukcii približne v polovici roku 2013. V júli 2012 mal Telekomunikačný úrad SR zahájiť proces verejného obstarávania na výber

poradcu pre elektronickú aukciu, na základe čoho mali byť stanovené parametre ako je vyvolávací cena, dĺžka licencií, atď. Tento proces verejného obstarávania bol však zrušený a Telekomunikačný úrad SR v súčasnej dobe ešte nevybral poradcu pre elektronickú aukciu.

V tejto súvislosti **NKÚ SR poukazuje na časový posun, ktorý môže mať negatívny vplyv** na plnenie týchto príjmov kapitoly v roku 2013.

Príjmy kapitoly z dividend za rok 2010 a 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2010 S	2011 S	2012 R	2012 OS	2013 N
Príjmy z dividend spolu	tis. eur.	1 033	926	700	350	650
z toho:						
Verejné prístavy, a.s.	tis. eur	444	575	350	350	350
Letisko Košice - Airport Košice, a.s.	tis. eur	589	351	350	0	300

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Podľa zistení NKÚ SR v roku 2012 by sa mali v zmysle rozhodnutia ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja vyplatiť dividendy spoločnosti Verejné prístavy, a. s. v sume od 600 tis. eur do 676 tis. eur.

V rozpočte kapitoly sa rovnako, ako po minulé roky, nerozpočtujú príjmy z dividend spoločnosti Technická ochrana a obnova železníc, a. s.

Príjmy z prostriedkov EÚ sa na rok 2013 rozpočtujú v celkovej výške 883 907 tis. eur, z čoho zo štrukturálneho fondu Európskeho fondu regionálneho rozvoja vo výške 282 006 tis. eur a z Kohézneho fondu vo výške 601 901 tis. eur. Rozpočtovanie týchto príjmov je podľa NKÚ SR v súlade s odhadmi čerpania prostriedkov z rozpočtu EÚ.

Všeobecná pokladničná správa

Príjmy kapitoly sú na rok 2013 rozpočtované vo výške 9 991,1 mil. eur a tvoria 70,5 % podiel z celkových príjmov ŠR, z toho daňové príjmy sa rozpočtujú vo výške 9 172,3 mil. eur, nedaňové príjmy vo výške 377,6 mil. eur a transfery vo výške 441,2 mil. eur.

Rozpočet nedaňových príjmov a dividend na rok 2013 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi vykazuje mierny pokles. V tejto súvislosti **NKÚ SR pozitívne hodnotí** prijatie konsolidačného opatrenia v oblasti správnych poplatkov, nakoľko novela zákona č. 145/1955 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov by sa mala pozitívne premietnuť v plnení nedaňových príjmov, pokiaľ sa zásadným spôsobom nezmení počet jednotlivých konaní.

Negatívne na plnenie nedaňových príjmov v roku 2013 môže podľa NKÚ SR vplývať vývoj úrokových sadzieb na finančnom trhu, priemerné zostatky na účtoch klientov vedených v Štátnej pokladnici a zostatky na účtoch štátnych finančných pasív, ako aj nové legislatívne podmienky na prevádzku výherných automatov.

Pokles oproti rozpočtu roku 2012 je zaznamenaný aj u dividend od akciových spoločností s majetkovou účasťou Fondu národného majetku SR, ktoré majú poklesnúť o 55 693 tis. eur na 441 171 tis. eur. Najväčší podiel na tomto poklese má mať očakávané zníženie dividend od spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a. s., ktoré sa majú v roku 2013 medziročne znížiť o 45 926 tis. eur na 300 000 tis. eur.

3.3 Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov návrhu ŠR na rok 2013

Rozpočtovanie výdavkov ŠR je základnou súčasťou návrhu RVS na roky 2013 až 2015. Zabezpečuje sa ním financovanie hlavných funkcií štátu. **NKÚ SR pozitívne hodnotí** snahu vlády SR zameriavať sa na také opatrenia, ktoré by nemali výrazne znižovať životnú úroveň nízkopříjmových domácností a ekonomický rast, čo potvrdzujú aj výdavkové priority v oblasti vzdelávania a dopravnej infraštruktúry.

Jedným z východiskových predpokladov strategického plánovania, riadenia a rozpočtovania verejných financií v zmysle zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov je využívanie programového rozpočtovania. Na základe tejto integrálnej súčasti rozpočtového procesu sa RVS triedi na programy, ktoré vyjadrujú, na aký účel sa rozpočtové prostriedky vynakladajú.

NKÚ SR už vo svojom stanovisku k návrhu ŠR na rok 2012 upozornil na zníženie úrovne programového rozpočtovania, predovšetkým z dôvodu netransparentného formulovania zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov. Odôvodnením bolo nielen zníženie transparentnosti smerovania rozpočtovaných výdavkov, ale aj neposkytnutie dostatočných informácií pre hodnotenie efektívnosti a účinnosti dosiahnutých výsledkov pri plnení zámerov ŠR. Úroveň transparentnosti sa však v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 nezlepšila, čo NKÚ SR nehodnotí pozitívne.

Skutočnosť výdavkov ŠR za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť 2011	Rozpočet		Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
		2012	2013			
Výdavky ŠR spolu	mil. eur	15 278	17 300	17 235	- 65	99,62 %
	% HDP	22,11	24,16	23,17	- 0,99	95,90 %
o bežné výdavky	mil. eur	12 783	14 858	14 267	- 591	96,02 %
	% HDP	17,85	20,77	19,17	- 1,6	92,30 %
o kapitálové výdavky	mil. eur	2 495	2 442	2 968	526	121,54 %
	% HDP	3,61	3,41	3,99	0,58	117,01 %
• Výdavky štátneho dlhu	mil. eur	1 007	1 387	1 326	- 61	95,60 %
• Transfer zo ŠR do Sociálnej poisťovne	mil. eur	1 446	1 780	689	- 1 091	38,71 %
• Zdroje EÚ	mil. eur	2 091	3 083	3 564	481	115,60 %
• Spolufinancovanie	mil. eur	454	637	639	2	100,63 %
Základné výdavky na chod štátu	mil. eur	10 280	10 413	11 017	604	105,80 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ SR za rok 2011

Základné výdavky na chod štátu predstavujú celkové výdavky ŠR znížené o tie výdavky ŠR, na ktoré rozpočtová politika vlády SR nemá priamy vplyv. Ide predovšetkým o rozpočtovanie výdavkov na obsluhu štátneho dlhu, transfer zo ŠR do Sociálnej poisťovne na krytie deficitov základného fondu starobného poistenia a prostriedky z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovanie zo ŠR.

NKÚ SR konštatuje, že v medziročnom porovnaní majú výdavky ŠR klesnúť o 65 mil. eur, čo predstavuje zníženie o 0,4 %. To do značnej miery súvisí s navrhovaným znížením výdavkov na obsluhu štátneho dlhu o 61 mil. eur a so znížením výdavkov na krytie príjmov Sociálnej poisťovne o 1 091 mil. eur. Financovanie projektov z fondov EÚ a ich spolufinancovanie sa naopak v medziročnom porovnaní zvýši o 483 mil. eur. Rozpočtovanie základných výdavkov ŠR potrebných na zabezpečenie chodu štátu sa na rok 2013 medziročne zvýši o 604 mil. eur, t. j. o 5,4 %.

3.3.1 Stanovisko k rozpočtovaniu bežných výdavkov ŠR na rok 2013

Skutočnosť bežných výdavkov ŠR za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v mil. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Bežné výdavky	12 782,8	14 857,6	14 267,5	- 590,1	96,03 %
z toho:					
• mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1 498,5	1 486,4	1481	- 5,4	99,64 %
• poistné a príspevok do poisťovní	500,8	497,2	499,1	1,9	100,38 %
• tovary a služby	1 226,2	2 018,6	2 533,8	515,2	125,52 %
• bežné transfery	8 550,7	9 468,7	9 753,3	284,6	103,01 %
• splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úrokmi	1 006,6	1 386,7	0,4	- 1 386,3	0,03 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ SR za rok 2011

NKÚ SR konštatuje, že bežné výdavky ŠR na rok 2013 sú rozpočtované vo výške 14 267,5 mil. eur, čo je o 590,1 mil. eur menej oproti roku 2012. Ich podiel na celkových rozpočtovaných výdavkoch ŠR predstavuje 82,8 %.

Bežnými výdavkami ŠR sa financujú jeho prevádzkové potreby, a to mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania v štátnych rozpočtových organizáciách a na to nadväzujúce platby poistného a príspevky zamestnávateľov do poisťovní, výdavky na tovary a služby, ďalej bežné transfery poskytnuté zo ŠR a splátky úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi. Rozhodujúci podiel na bežných výdavkoch ŠR majú bežné transfery (68,4 %), tovary a služby (17,8 %) a podiel miezd, plátov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní (10,4 %).

Rozpočtovanie osobných výdavkov rozpočtových organizácií ŠR na rok 2013 je vo výške 1 980 037,5 tis. eur pre 127 814 zamestnancov, čo v porovnaní s ich rozpočtovaním na rok 2012 predstavuje pokles o 0,18 %, t. j. 3 613,3 tis. eur. Počet zamestnancov je nižší o 223 osôb oproti rozpočtu na rok 2012.

NKÚ SR konštatuje, že rozpočet osobných výdavkov zohľadňuje výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vrátane poistného a príspevku do poisťovní pre zamestnancov štátnych rozpočtových organizácií. V návrhu rozpočtu osobných výdavkov na rok 2013 rozhodujúcou zmenou oproti rozpočtu na rok 2012 je ich zníženie o 5 % u štátnych zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere a u zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme vo väčšine kapitol ŠR s osobitným prístupom k niektorým skupinám zamestnancov.

Ukazovatele zamestnanosti v štátnej správe za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Počet zamestnancov	osoby	122 171,3	128 037,0	127 814,0	- 223,0	99,83 %
z toho:						
• osobné výdavky	tis. eur	1 999 316,4	1 983 650,79	1 980 037,50	- 3 613,29	99,82 %
• mzdové výdavky	tis. eur	1 498 526,5	1 486 387,33	1 480 960,45	- 5 426,88	99,64 %
• priemerný mzdový výdavok	eur	1 014,13	967,42	965,57	- 1,85	99,81 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že poistné a príspevok do poisťovní sa na rok 2013 rozpočtuje vo výške 499,1 mil. eur, čo je o 1,8 mil. eur viac oproti roku 2012.

Výdavky na tovary a služby ŠR vo výške 2 533,8 mil. eur sú v porovnaní s rokom 2012 vyššie o 515,2 mil. eur, t. j. o 25,5 %.

Uvedené zvýšenie sa prejavuje v položke 637 Služby, a to najmä v podpoložke 637033 Zálohy na projekty Európskej únie (223,2 mil. eur) a podpoložke 637200 Ostatné (501,3 mil. eur), ktorú požíva kapitola Všeobecná pokladničná správa pri rozpočtovaní výdavkov vzhľadom na jej osobitné postavenie. **NKÚ SR pozitívne hodnotí**, že pri rozpočtovaní výdavkov na tovary a služby bolo realizované plošné opatrenie, na základe ktorého dochádza k ich 10 % viazaniu z úrovne schváleného rozpočtu na rok 2012.

Bežné transfery ŠR sú na rok 2013 rozpočtované vo výške 9 753,3 mil. eur, čo je o 284,6 mil. eur viac oproti rozpočtu na rok 2012, t. j. o 3,0 %. Z toho najväčší podiel predstavujú transfery v rámci sektora verejnej správy v sume 3 964,4 mil. eur, transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám v sume 3 792,2 mil. eur.

Výdavky ŠR na splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi sa na rok 2013 rozpočtujú v sume 0,4 mil. eur, čo je o 1 386,3 mil. eur menej oproti roku 2012. V tejto položke sa rozpočtujú len náklady na manipulačné poplatky. Uvedené podľa NKÚ SR súvisí s presunom výdavkov na obsluhu štátneho dlhu do bežných transferov vo výške 1 326,0 mil. eur.

3.3.2 Stanovisko k rozpočtovaniu kapitálových výdavkov ŠR na rok 2013

Skutočnosť štruktúry kapitálových výdavkov ŠR za rok 2011 a jej rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v mil. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Kapitálové výdavky	2 495,0	2 442,4	2 967,7	525,3	121,51 %
• Obstarávanie kapitálových aktív	500,0	689,4	442,9	- 246,5	64,24 %
• Kapitálové transfery	1 995,0	1 753,0	2 524,8	771,8	144,03 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ SR za rok 2011

NKÚ SR konštatuje, že kapitálové výdavky ŠR na rok 2013 sa rozpočtujú vo výške 2 967,7 mil. eur, čo je v porovnaní s rozpočtom na rok 2012 viac o 525,3 mil. eur, t. j. o 21,5 %. Z toho rozpočtovanie obstarávania kapitálových aktív na rok 2013 je medziročne o 246,5 mil. eur nižšie a kapitálových transferov o 771,8 mil. eur vyššie. Podiel kapitálových výdavkov na celkových výdavkoch ŠR rozpočtovaný na rok 2013 predstavuje 17,8 %, čo je oproti roku 2012 viac o 4,7 %.

Podľa NKÚ SR tento medziročný nárast rozpočtovania kapitálových výdavkov v návrhu ŠR na rok 2013 je ovplyvnený zvýšením kapitálových transferov v rámci verejnej správy a transferov nefinančným subjektom a príspevkovým organizáciám.

3.3.3 Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov ŠR podľa funkčnej klasifikácie na rok 2013

Skutočnosť výdavkov ŠR podľa funkčnej klasifikácie za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013-2012	Podiel 2013/2012
Výdavky ŠR spolu:	15 278 042	17 299 979	17 235 214	- 64 765	99,63 %
z toho:					
01 Všeobecné verejné služby	2 632 283	3 634 544	4 168 226	533 682	114,68 %
02 Obrana	656 298	701 338	636 830	- 64 508	90,80 %
03 Verejný poriadok a bezpečnosť	1 268 758	1 256 147	1 271 644	15 497	101,23 %
04 Ekonomická oblasť	3 393 852	3 870 660	4 082 000	211 340	105,46 %
05 Ochrana životného prostredia	371 092	352 481	539 025	186 544	152,92 %
06 Bývanie a občianska vybavenosť	184 148	170 592	185 956	15 364	109,01 %
07 Zdravotníctvo	1 376 260	1 378 261	127 123	- 1 251 138	9,22 %
08 Rekreačia, kultúra a náboženstvo	259 671	307 476	320 538	13 062	104,25 %
09 Vzdelávanie	1 761 901	1 907 088	1 945 185	38 097	102,00 %
10 Sociálne zabezpečenie	3 373 779	3 721 392	3 958 687	237 295	106,38 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015 a Návrh ŠZÚ SR za rok 2011

NKÚ SR konštatuje, že v rozpočtovaných výdavkoch ŠR na rok 2013 podľa funkčnej klasifikácie najväčší podiel majú výdavky na všeobecné verejné služby (24,2 %), ekonomickú oblasť (23,7 %) a výdavky na sociálne zabezpečenie (23,0 %). Naopak najnižší podiel majú výdavky na zdravotníctvo (0,7 %), bývanie a občiansku vybavenosť (1,1 %) a výdavky na rekreácie, kultúru a náboženstvo (1,9 %).

Medziročne najrýchlejšie v roku 2013 vzrastú výdavky na ochranu životného prostredia (o 52,9 %), všeobecné verejné služby (o 14,7 %) a na bývanie a občiansku vybavenosť. Naopak najvýraznejší pokles výdavkov sa predpokladá u výdavkov na zdravotníctvo (o 90,2 %).

V tomto prípade však nejde o pokles výdavkov (o 1 251 138 tis. eur), ale iba o pokles výdavkov rozpočtovaných na funkciu 07 Zdravotníctvo. K uvedenému poklesu dochádza na základe metodologickej zmeny, a to v súvislosti s vykazovaním transferu 642031 Na platené poisťné za skupiny osôb ustanovené zákonom. Podľa novej dohodnutej metodiky sa tento transfer nerozpočtuje v skupine 07.6 Zdravotníctvo inde neklasifikované, ale v skupine 10.9 Sociálne zabezpečenie inde neklasifikované. To, že sa táto zmena nepremietla v plnej miere do zvýšenia výdavkov na funkciu 10 Sociálne zabezpečenie je následkom skutočnosti, že Sociálnej poisťovni sa v roku 2013 poskytne oproti roku 2012 o 1 090 900 tis. eur nižší transfer zo ŠR na zabezpečenie jej platobnej schopnosti.

3.3.4 Stanovisko k rozpočtovaniu výdavkov podľa kapitol ŠR na rok 2013

Skutočnosť výdavkov podľa jednotlivých kapitol ŠR za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Výdavky podľa kapitol ŠR spolu	15 278 042	17 299 980	17 235 215	- 64 765	99,63 %
z toho:					
Kancelária NR SR	36 319	25 435	24 207	- 1 228	95,17 %
Kancelária prezidenta SR	3 839	3 849	4 259	410	110,65 %
Úrad vlády SR	55 787	39 760	26 745	- 13 015	67,27 %
Kancelária Ústavného súdu SR	3 468	3 288	3 357	69	102,10 %
Najvyšší súd SR	8 033	8 169	8 789	620	107,59 %

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012	Podiel 2013/2012
Generálna prokuratúra SR	63 721	60 310	65 324	5 014	108,31 %
Najvyšší kontrolný úrad SR	11 856	7 976	7 971	- 5	99,94 %
Slovenská informačná služba	41 846	41 552	41 467	- 85	99,80 %
Ministerstvo zahraničných vecí SR	125 611	122 977	117 340	- 5 637	95,42 %
Ministerstvo obrany SR	762 947	798 329	748 445	- 49 884	93,75 %
Ministerstvo vnútra SR	965 055	902 168	902 570	402	100,04 %
Ministerstvo spravodlivosti SR	294 249	302 834	314 167	11 333	103,74 %
Ministerstvo financií SR	354 043	517 380	661 551	144 171	127,87 %
Ministerstvo životného prostredia SR	415 763	384 087	604 352	220 265	157,35 %
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	2 019 416	2 434 335	2 464 622	30 287	101,24 %
Ministerstvo zdravotníctva SR	1 374 106	1 393 141	1 399 024	5 883	100,42 %
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	2 026 332	1 997 634	2 172 870	175 236	108,77 %
Ministerstvo kultúry SR	196 796	181 174	188 747	7 573	104,18 %
Ministerstvo hospodárstva SR	284 701	214 504	301 957	87 453	140,77 %
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	1 268 946	1 409 114	1 245 980	- 163 134	88,42 %
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	1 577 285	2 126 191	2 288 121	161 930	107,62 %
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	65 274	43 170	41 982	- 1 188	97,25 %
Štatistický úrad SR	36 983	19 341	18 950	- 391	97,98 %
Úrad pre verejné obstarávanie	4 931	2 629	2 905	276	110,50 %
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	-	-	2 715	2 715	-
Úrad jadrového dozoru SR	4 735	5 059	4 784	- 275	94,56 %
Úrad priemyselného vlastníctva SR	2 906	2 759	2 807	48	101,74 %
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo	6 526	6 028	5 908	- 120	98,01 %
Protimonopolný úrad SR	2 403	2 119	2 098	- 21	99,01 %
Národný bezpečnostný úrad SR	7 767	7 890	7 690	- 200	97,47 %
Správa štátnych hmotných rezerv SR	59 980	33 192	32 381	- 811	97,56 %
Všeobecná pokladničná správa	3 113 429	4 144 600	3 461 053	- 683 547	83,51 %
Slovenská akadémia vied	82 989	58 986	60 077	1 091	101,85 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR v prepočte nominálnych a reálnych rozpočtov výdavkov jednotlivých kapitol ŠR použil indexy spotrebiteľských cien za rok 2011 na úrovni 3,9 %, na rok 2012 na úrovni 3,7 % a na rok 2013 na úrovni 3,1 %.

V roku 2013 najviac medziročne vzrastú výdavky v rozpočtoch kapitol Ministerstva životného prostredia SR o 220 365 tis. eur, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o 175 226 tis. eur a Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR o 161 930 tis. eur, čo súvisí s čerpaním prostriedkov z rozpočtu EÚ.

Najviac v roku 2013 medziročne poklesnú výdavky v kapitole Všeobecná pokladničná správa o 683 547 tis. eur, čo súvisí predovšetkým s konsolidačnými opatreniami vlády SR.

NKÚ SR v tomto stanovisku hodnotí úroveň rozpočtovania výdavkov v nasledovných vybraných kapitolách ŠR:

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Celkové výdavky kapitoly MF SR sú na rok 2013 rozpočtované vo výške 661 551 tis. eur, z toho na výdavky rozpočtových organizácií vo výške 287 934 tis. eur a Operačný program Informatizácia spoločnosti vo výške 373 617 tis. eur.

Štruktúru výdavkov kapitoly podľa oblastí za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

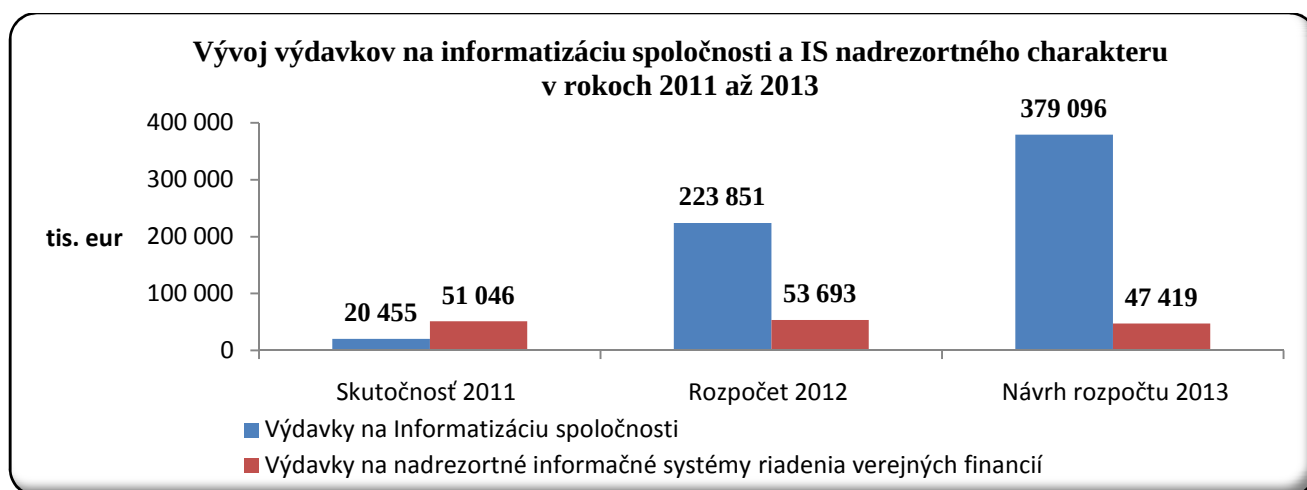
(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Návrh rozpočtu 2013	Zmena 2013 - 2012
Výdavky kapitoly MF SR celkom	353 551,2	517 380	661 551,0	144 171
z toho:				
• výber daní a cla (Finančná správa)	232 722,9	190 438	185 740,4	- 4 698
• informatizácia spoločnosti	20 454,9	223 851	379 096,3	155 246
• IS nadrezortného charakteru	51 046,0	53 693	47 419,2	- 6 274
• inštitucionálna podpora a kontrola	49 327,4	49 398	49 295,1	- 103

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013-2015

NKÚ SR konštatuje, že podstatný podiel na zvýšení rozpočtovania výdavkov kapitoly na rok 2013 majú výdavky na informatizáciu spoločnosti, ktoré sú rozpočtované vo výške 379 096 tis. eur, z toho prostriedky EÚ na Operačný program Informatizácia spoločnosti vo výške 295 493 tis. eur. Pozitívne možno hodnotiť medziročný pokles výdavkov na informačné systémy nadrezortného charakteru o 6 274 tis. eur.

Výdavky na informatizáciu spoločnosti a informačné systémy nadrezortného charakteru za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 – 2015

Informatizácia spoločnosti v podstatnej miere ovplyvňuje ekonomický rast, produktivitu práce a zároveň vytvára priestor pre nové pracovné miesta a ekonomické aktivity. **NKÚ SR v tejto súvislosti upozorňuje** na nevyhnutnosť zabezpečenia a vytvorenia podmienok pre pružnejšiu realizáciu projektov financovaných z Operačného programu Informatizácia spoločnosti. Doterajšie čerpanie prostriedkov z rozpočtu EÚ na úrovni 17,1 % k 31.08.2012 totiž považuje za nedostatočné.

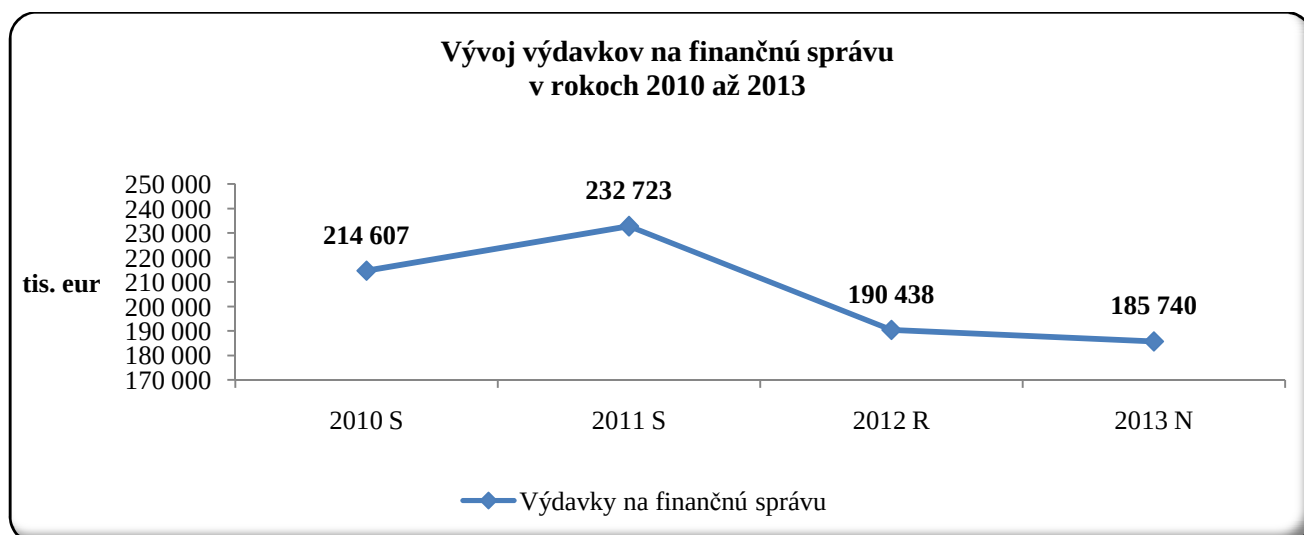
Podľa názoru NKÚ SR jedným z predpokladov transformácie Slovenska na informačnú spoločnosť a znalostnú ekonomiku je pripravenosť širokých vrstiev obyvateľstva na používanie moderných informačných a komunikačných technológií. Z výsledkov celoslovenského reprezentatívneho výskumu uskutočneného v roku 2011 Inštitútom pre verejné otázky vyplynulo, že takmer 76 % populácie Slovenska možno považovať za digitálne gramotnú.

Napriek doterajšiemu pozitívnemu trendu bude potrebné zo strany zodpovedných inštitúcií klásť dôraz na zabezpečenie zvyšovania digitálnej gramotnosti obyvateľstva a vytvárať tak podmienky na využitie výhod a ekonomického prínosu z informačnej spoločnosti.

V tejto súvislosti **NKÚ SR považuje za nevyhnutné** pružnejšie postupovať pri zavádzaní informačných a komunikačných technológií vo verejnej správe s cieľom urýchleného dočerpania prostriedkov Operačného programu Informatizácia spoločnosti.

Výdavky na výber daní s cla finančnou správou sa v rozpočte kapitoly na rok 2013 rozpočtujú vo výške 185 740 tis. eur, čo predstavuje medziročný pokles na úrovni mínus 2,5 %.

Výdavky na finančnú správu za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR pozitívne hodnotí znižovanie výdavkov na finančnú správu, ktoré sú na rok 2013 rozpočtované vo výške 185 740 tis. eur. Upozorňuje však na možné riziko nepredvídaných výdavkov v súvislosti s nedoriešeným problémom daňového informačného systému. Napr. v súvislosti s financovaním programu UNITAS z prostriedkov Operačného programu Informatizácia spoločnosti doteraz nie je uzatvorená zmluva na financovanie elektronizácie daňovej agendy.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Rozpočet výdavkov v kapitole na rok 2013 je navrhnutý v sume 604 352 tis. eur, čo predstavuje v porovnaní s rozpočtom na rok 2012 nárast o 220 266 tis. eur (o 57,3 %).

Štruktúru výdavkov kapitoly za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

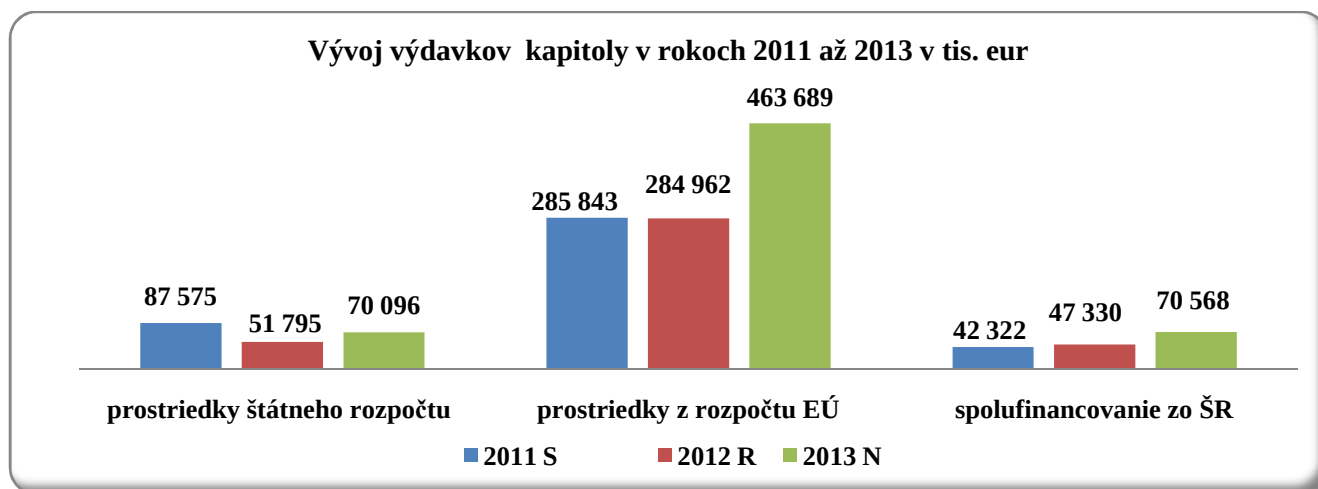
Názov ukazovateľa		2011 S	2012 R	2013 N	Zmena 2013 - 2012
Výdavky/zdroje kapitoly spolu	tis. eur	415 740,7	384 086,5	604 352,3	220 265,8
z toho:					
• prostriedky ŠR	tis. eur	87 575,2	51 794,6	70 095,8	18 301,2
o 610 mzdy	tis. eur	14 286,8	13 744,0	13 162,6	- 581,4
o 630 tovary a služby	tis. eur	10 045,9	9 265,1	18 907,1	9 642,0
• prostriedky z rozpočtu EÚ	tis. eur	285 843,4	284 962,2	463 688,6	178 726,4
• spolufinancovanie zo ŠR	tis. eur	41 259,6	47 329,7	70 567,9	23 238,2

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Výdavky kapitoly bez vzťahov k EÚ sú rozpočtované v celkovej sume 70 096 tis. eur, čo predstavuje v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2012 nárast o 18 301 tis. eur.

Na základe zistení NKÚ SR a podkladov z ministerstva vyplývajú riziká v rozpočtovaní výdavkov na roky 2013 až 2015 z dôvodu prebiehajúcich súdnych sporov a nevysporiadaných záväzkov, ktoré môžu mať negatívny vplyv na rozpočet. Podľa podkladov ministerstva v riešení sú súdne spory o náhradu majetkovej ujmy za obmedzené užívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu v sume 4 338,8 tis. eur. Ostatné súdne spory na zaplatenie predstavujú 10 508,4 tis. eur, pracovno-právne spory 322,9 tis. eur. Aktívne súdne spory sú vo výške 654,5 tis. eur. Nevysporiadané finančné záväzky zo zmlúv a iných právnych úkonov predstavujú 1 869,4 tis. eur.

Vývoj štruktúry výdavkov kapitoly za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Podľa zistenia NKÚ SR a podkladov ministerstva v rozpočte na rok 2013 je zapracované zvýšenie výdavkov o 20 120,0 tis. eur na realizáciu niektorých prioritných projektov a obligatórnych úloh rezortu, ako napr. na protipovodňové opatrenia, opravu a údržbu historickej budovy na námestí Ľ. Štúra v Bratislave, nákup nevyhnutnej informačnej technológie a pod.

Prostriedky z rozpočtu EÚ vrátane spolufinancovania sa na rok 2013 rozpočtujú vo výške 534 257 tis. eur, z toho prostriedky EÚ II. programovacieho obdobia predstavujú sumu 463 689 tis. eur a spolufinancovanie týchto prostriedkov zo ŠR sumu 70 568 tis. eur. **NKÚ SR v tejto súvislosti konštatuje**, že medzi problémové oblasti v implementácii Operačného programu Životné prostredie patrí prerušenie, resp. pozastavenie platieb v minulosti, na základe čoho finančné toky neprebiehali od júla 2011 do septembra 2012.

Platby na jednotlivé projekty podporené v rámci tohto operačného programu boli preplácané z prostriedkov ŠR. Pritom prerušenie preplácania platieb nemalo na prijímateľov z finančného hľadiska negatívny vplyv s výnimkou 55 projektov, v prípade ktorých bolo identifikované porušenie pravidiel verejného obstarávania a ktorým bolo preplácanie platieb pozastavené, čo malo vplyv na hospodárenie verejných financií v rokoch 2011 až 2012.

Podľa podkladov ministerstva z vybraných procesov, ktoré Európska komisia považovala za problematické, boli nedostatky preukázané v oblasti kontroly verejného obstarávania. Spätným overením verejného obstarávania, ktoré bolo vykonané na reprezentatívnej vzorke 77 zákaziek vybranej Európskou komisiou, bola identifikovaná chybovosť vo výške 7,30 %.

Vzhľadom na povahu a závažnosť zistení identifikovaných v oblasti verejného obstarávania bude podľa NKÚ SR potrebné pristúpiť k aplikácii finančnej korekcie za zdroje EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR v celkovej výške 54,5 mil. eur. Riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie môže tak opätovne použiť finančné prostriedky v celej výške aplikovanej finančnej korekcie na financovanie nových zákaziek nedotknutých identifikovanými nedostatkami, t. j. môže napr. vyhlásiť nové výzvy vo výške približne 47 mil. eur. NKÚ SR pripomína, že tieto korekcie sa začnú uplatňovať už v roku 2012 a intenzita nárokov na prostriedky ŠR sa očakáva v roku 2013.

Výdavky kapitoly podľa oblastí za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

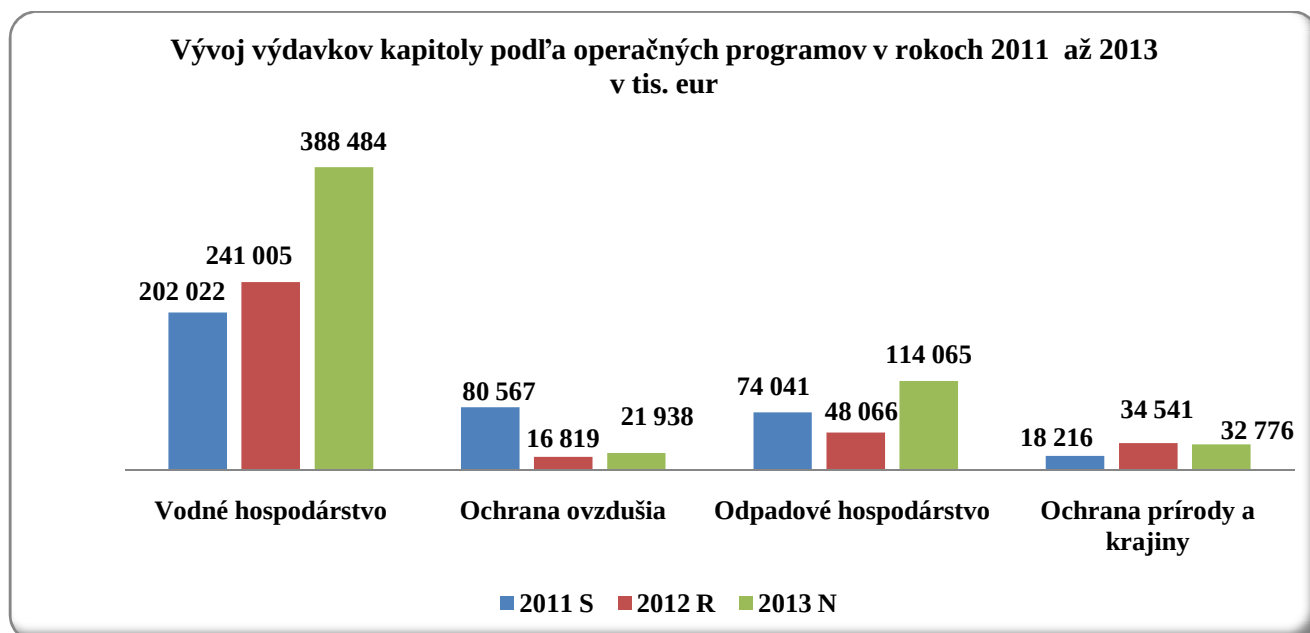
Názov ukazovateľa		2011 S	Rozpočet		Zmena
			2012	2013	2013 – 2012
Výdavky kapitoly podľa oblastí	tis. eur	415 740,7	384 086,5	604 352,3	220 265,8
z toho:					
• vodné hospodárstvo	tis. eur	202 022,0	241 005,3	388 484,0	147 478,7
• ochrana ovzdušia	tis. eur	80 567,1	16 819,3	21 937,7	5 118,4
• odpadové hospodárstvo	tis. eur	74 041,4	48 066,4	114 064,5	65 998,1
• ochrana prírody a krajiny	tis. eur	18 215,7	34 540,6	32 766,0	- 1 774,6

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Ako vyplýva z doterajších kontrol NKÚ SR a podkladov ministerstva rozpočtované prostriedky v dlhodobom časovom horizonte nezahŕňali viaceré obligatórne výdavky a rozpočtom neboli zabezpečené napr. prostriedky na protipovodňové opatrenia. Len čiastočne bolo riešené zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd v SR v zmysle záväzkov SR voči EÚ, udržiavanie splavnosti vodných ciest a vytyčovanie plavebnej dráhy, monitoring a hodnotenie kvality ovzdušia, výdavky v pôsobnosti sekcie geológie a prírodných zdrojov, výdavky na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z medzinárodných záväzkov SR a právnych predpisov EÚ v oblasti emisií skleníkových plynov a výdavky na strategické posudzovanie dokumentov podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

NKÚ SR opätovne konštatuje, že v návrhu rozpočtu na rok 2013 nie sú zahrnuté obligatórne výdavky na zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd v SR v zmysle záväzkov SR voči EÚ podľa Smernice Rady EÚ č. 91/271/EHS, zabezpečenie procesu implementácie Rámcovej smernice o vode, t. j. monitorovanie stavu vôd, výdavky na inžinierskogeologický prieskum, monitoring a sanácia havarijných zosuvov, náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania a náhrady škôd spôsobených chránenými živočíchmi, výdavky na realizáciu opatrení proti podkôrnemu hmyzu, monitoring a hodnotenie kvality ovzdušia.

Vývoj výdavkov kapitoly podľa operačných programov za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Príslušné záväzky v oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd plní ministerstvo prostredníctvom Národného programu SR pre vykonávanie Smernice Rady EÚ 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd, ktorý predstavuje vecné napĺňanie záväzkov SR pre 356 aglomerácií nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov. Na dosiahnutie cieľov sa využili finančné prostriedky z Operačného programu Životné prostredie, vrátane prostriedkov zo ŠR na ich spolufinancovanie v celkovom objeme približne 2 347 mil. eur.

Celkové nezabezpečené finančné prostriedky na plnenie záväzkov SR k 31.12.2015 predstavujú objem približne 1 117 mil. eur zo ŠR, resp. z iných zdrojov.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Rozpočet výdavkov kapitoly na rok 2013 je navrhnutý v sume 2 464 622 tis. eur, čo predstavuje oproti schválenému rozpočtu roku 2012 zvýšenie o 30 287 tis. eur. Po odpočítaní prostriedkov z rozpočtu EÚ v sume 477 719 tis. eur a prostriedkov na ich spolufinancovanie zo ŠR v sume 79 085 tis. eur sú výdavky kapitoly na rok 2013 rozpočtované v sume 1 907 818 tis. eur, čo je oproti schválenému rozpočtu kapitoly na rok 2012, ktorý bol v sume 1 904 319 tis. eur, zvýšenie o 3 500 tis. eur.

Limity výdavkov sú rozpísané do programov, podprogramov a prvkov. Okrem toho sú v kapitole ministerstva rozpočtované prostriedky aj na medzirezortné programy, kde je ministerstvo gestorom dvoch programov, v rámci ktorých je súčasne aj účastníkom v 7 podprogramoch.

Návrh rozpočtu na rok 2013 je v porovnaní s rozpočtom roku 2012 rozšírený o rozpočet na podprograme – Starostlivosť o pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca.

Najvýraznejšie zníženie v rozpočte výdavkov kapitoly v rámci programovej štruktúry, ktoré predstavuje 33,33 % rozpočtovaných prostriedkov roku 2012 je v podprograme – Šport

na školách a rekreačný šport. Rozpočet je oproti roku 2012 znížený o 3 000 tis. eur z dôvodu, že finančné prostriedky na projekt „Športové a pohybové aktivity detí a mládeže“ boli presunuté hlavne na úlohy v rámci štátnej športovej reprezentácie a športovo-talentovanej mládeže.

NKÚ SR však na základe výsledkov kontroly vynakladania verejných prostriedkov na plnenie úloh Národného programu športu vykonanej v roku 2012 upozorňuje na nedostatočnú kontrolu efektívneho, hospodárneho a účelného použitia prostriedkov ŠR vynaložených na šport pri vyúčtovaniach dotácie. Zároveň odporučil pripravovaný nový systém financovania športových zväzov legislatívne upraviť a neuskutočňovať ho len formou úpravy zmluvných podmienok.

Z rozpočtu kapitoly tvorí rozhodujúcu časť rozpočet regionálneho školstva a rozpočet vysokých škôl.

Výdavky na regionálne školstvo v roku 2013 predstavujú sumu 1 351 989 tis. eur, čo je 70,9 % z rozpočtu kapitoly. V tejto sume sú rozpočtované výdavky na prenesený výkon štátnej správy v školstve a výdavky na úlohy sekcie regionálneho školstva a priamo riadených organizácií, ktoré bezprostredne ovplyvňujú a napomáhajú riadnemu fungovaniu regionálneho školstva.

Štruktúru rozpočtovania výdavkov na regionálne školstvo na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Rozpočet		Zmena 2013-2012	Podiel 2013/2012
		2012	2013		
Výdavky na regionálne školstvo	eur	1 351 164 101	1 351 988 935	824 834	100,06 %
z toho:					
normatívne výdavky	eur	1 239 969 983	1 239 969 983	0	100,00 %
nenormatívne výdavky	eur	81 537 869	81 955 498	417 629	100,51 %
administratívne výdavky	eur	26 265 917	26 673 122	407 205	101,55 %
výdavky na štipendiá	eur	3 390 332	3 390 332	0	100,00 %

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Výdavky ŠR bez zdrojov EÚ a príslušného spolufinancovania poskytované pre oblasť regionálneho školstva prostredníctvom kapitoly v roku 2013 sú oproti schválenému rozpočtu roku 2012 vyššie o 825 tis. eur, t. j. o 0,06 %. Výška normatívnych výdavkov je však zachovaná na úrovni schváleného rozpočtu roku 2012.

Podľa NKÚ SR zvýšenú pozornosť je potrebné venovať finančnému ohodnoteniu učiteľov v regionálnom školstve, v ktorom sa postupne niekoľko rokov znižuje kvalita vzdelávania a dosahujú sa zlé výsledky. Aj v dôsledku toho veľa absolventov končí na úradoch práce.

Vláda SR v tejto súvislosti vo svojom Programovom vyhlásení „považuje za rozhodujúce zabezpečenie výraznejšej úlohy a postavenia učiteľov všetkých stupňov škôl v spoločnosti, preto okrem odborného a sociálneho aspektu sa musí zvýrazniť aj ich celospoločenská pozícia, t. j. politická, odborná a laická podpora učiteľskej profesie a samozrejme aj jej finančné ohodnotenie a zvýšenie spoločenského postavenia. Preto bude systémovo riešiť zlepšenie odmeňovania pedagogických odborných a nepedagogických zamestnancov podľa ich kvality a v závislosti od možností ŠR.“

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že napriek procedúre nadmerného deficitu v rámci plnenia záväzkov Paktu stability a rastu vláda SR systémovo začala riešiť finančné ohodnotenie učiteľov

a všetkých nepedagogických zamestnancov na úseku školstva a vo vybraných zariadeniach ministerstva. Zvýšenie sa netýka vysokoškolských pedagógov. V závislosti od možností SR sa vytvára priestor, ktorý zodpovedá 5 % zvýšeniu tarifných platov uvedených učiteľov a nepedagogických zamestnancov, čo predstavuje nárast výdavkov o viac ako 70 mil. eur.

Výdavky na vysoké školstvo sú rozpočtované v programe 077 – Vysokoškolské vzdelávanie a veda, sociálna podpora študentov vysokých škôl vo výške 449 874 tis. eur, čo je 23,6 % rozpočtu kapitoly.

NKÚ SR oceňuje snahu vlády SR prostredníctvom zmien financovania vysokých škôl podporiť diferenciaciu vysokého školstva podľa kvality a efektívnosti výsledkov vo vzdelávaní v prepojení na spoločensko-hospodárske potreby a zosúladiť výstupy vzdelávania absolventov s trendmi spoločenského a hospodárskeho rozvoja Slovenska.

NKÚ SR v tejto súvislosti plánuje v roku 2013 vykonať kontrolu efektívnosti a účinnosti vynakladania prostriedkov SR, ktoré Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR poskytlo vybraným verejným a súkromným vysokým školám na zabezpečenie vysokoškolského vzdelania prvého a druhého stupňa v dennej forme s kľúčovou otázkou účinnosti vynakladania finančných prostriedkov štátu k uplatneniu absolventov na trhu práce vo vyštudovanom odbore.

NKÚ SR podobnú kontrolu plánuje vykonať v roku 2013 aj na stredných odborných školách.

Ministerstvo zdravotníctva SR

Rozpočet výdavkov kapitoly na rok 2013, vrátane prostriedkov z rozpočtu EÚ a SR na ich spolufinancovanie, sa medziročne zvyšuje o 5 883,1 tis. eur na 1 399 024,3 tis. eur. Z toho rozpočtovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ sa znižuje o 32 421,5 tis. eur na 57 137,0 tis. eur a prostriedkov SR na ich spolufinancovanie o 5 712,2 tis. eur na 10 126,0 tis. eur.

Podľa NKÚ SR v medziročnom poklese rozpočtovania prostriedkov z rozpočtu EÚ a SR na ich spolufinancovanie sa premieta doterajšie vyššie čerpanie prostriedkov v rámci Operačného programu Zdravotníctvo a Operačného programu Vzdelávanie.

Rozpočet kapitoly bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a SR na ich spolufinancovanie na rok 2013 predstavuje sumu 1 331 761,3 tis. eur, z toho rozpočtovanie transferu preddavkov poistného plateného štátom na verejné zdravotné poistenie vo výške 1 263 888,0 tis. eur, čo je v porovnaní s rozpočtom na rok 2012 viac o 45 792 tis. eur a rozpočtovanie transferu príspevku zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby vo výške 12 538,3 tis. eur, čo je v porovnaní s rozpočtom na rok 2012 viac o 629,8 tis. eur.

Vo zvýšení preddavku poistného plateného štátom na verejné zdravotné poistenie sa premieta medziročné zvýšenie platby na jedného poistenca štátu na mesiac o 8,71 % na úroveň 33,44 eur pri odhadovanom počte 3 150 000 poistencov štátu.

NKÚ SR pozitívne hodnotí zvýšenie platby na jedného poistenca štátu na rok 2013, čo významne prispeje k posilneniu zdrojov verejného zdravotného poistenia spolu s ďalšími konsolidačnými opatreniami s pozitívnymi vplyvmi, ako napríklad:

- zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd o vykonaní práce mimo pracovného pomeru vo výške 40 839 tis. eur,

- zvýšenie v odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb vo výške 26 676 tis. eur,
- zvýšenie a zosúladenie maximálnych vymeriavacích základov na úrovni 5-násobku priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve vo výške 61 529 tis. eur,
- obmedzenie paušálnych výdavkov samostatne zárobkovo činných osôb vo výške 19 543 tis. eur.

Na zabezpečenie chodu kapitoly, po zohľadnení prostriedkov z rozpočtu EÚ a ŠR na ich spolufinancovanie, preddavkov poistného plateného štátom na verejné zdravotné poistenie a príspevku zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchranej služby, sa na rok 2013 rozpočtujú výdavky vo výške 55 335 tis. eur, čo je v porovnaní s rozpočtom na rok 2012 menej o 2 405 tis. eur. Z toho na bežné výdavky sa rozpočtuje 54 835 tis. eur a na kapitálové výdavky 500 tis. eur, z ktorých budú financované investičné akcie rozpočtových a príspevkových organizácií v pôsobnosti rezortu.

Bežné výdavky, ktoré sa rozpočtujú na úrovni roku 2012, budú podľa NKÚ SR primerane pokrývať zabezpečenie činnosti rezortu, a to nielen úradu ministerstva, ale aj Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva, Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv, Národného centra informácií, Centra pre liečbu drogových záležitostí, atď.

NKÚ SR pozitívne hodnotí snahu ministerstva hľadať chýbajúce zdroje priamo v systéme financovania zdravotnej a dlhodobej starostlivosti, a to predovšetkým zlepšovaním zdravotnej starostlivosti, jej dostupnosti, zvyšovaním informovanosti pacientov o kvalite poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, zefektívňovaním liekovej politiky a prípravou zavedenia platieb za diagnostickú skupinu (DRG).

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR

Rozpočet výdavkov kapitoly na rok 2013 je navrhnutý v sume 2 172 870 tis. eur, čo predstavuje oproti schválenému rozpočtu roku 2012 zvýšenie o 175 236 tis. eur. Po odpočítaní prostriedkov z rozpočtu EÚ na Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia v sume 244 161 tis. eur a prostriedkov ŠR na ich spolufinancovanie v sume 42 916 tis. eur sú výdavky kapitoly na rok 2013 rozpočtované v sume 1 885 793 tis. eur, čo je oproti schválenému rozpočtu kapitoly na rok 2012 zvýšenie o 57 152 tis. eur (3,1 %).

Kapitálové výdavky sú rozpočtované na úrovni roku 2012.

V rámci bežných výdavkov sa zvyšujú mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné vyrovnania o 6 823 tis. eur z dôvodu legislatívnych úprav o minimálnych mzdových nárokoch zdravotných sestier a pôrodných asistentiek a pedagogických zamestnancov, ako i z dôvodu potreby zlepšenia platových pomerov zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

Bežné transfery sú rozpočtované v sume 1 924 441 tis. eur a v porovnaní s rokom 2012 vzrastú o 177 298 tis. eur. Na tomto zvýšení sa podieľajú v prevažnej miere prostriedky z rozpočtu EÚ a spolufinancovania. Podstatnú časť bežných transferov (67,8 %) tvoria dávky a príspevky v rámci pomoci v hmotnej núdzi, podpory rodiny, výdavky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia a výdavky na náhradnú rodinnú starostlivosť.

NKÚ SR na základe výsledkov svojej kontrolnej činnosti upozorňuje na nevyužívanie prípadne veľmi nízke využívanie niektorých nástrojov aktívnych opatrení trhu práce, na základe čoho odporúča prehodnotenie vybraných nástrojov a obmedzenie súbehu, resp. opakovaného poskytovania príspevkov tomu istému prijímateľovi zmenou zákona o službách zamestnanosti.

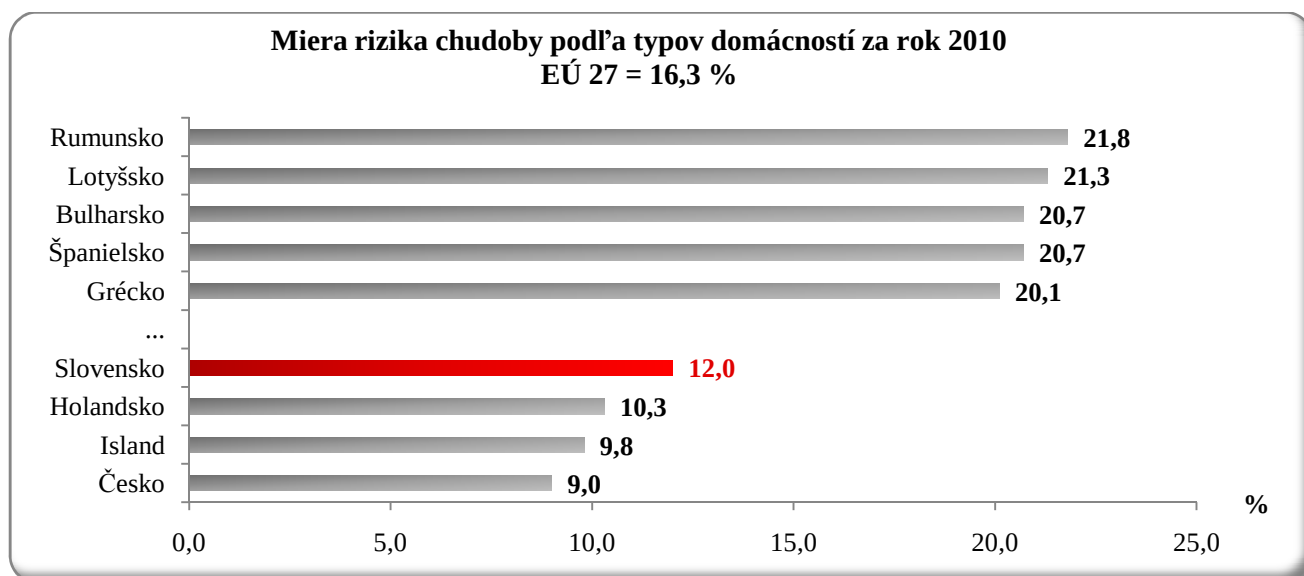
V oblasti sociálnej inklúzie a politiky zamestnanosti bude podľa NKÚ SR pre naplnenie rozpočtových cieľov v roku 2013 rozhodujúce predovšetkým správne nastavenie a udržanie systému sociálnej ochrany a jej výdavkov, t. j. sociálnych transferov v nadväznosti na stratu zamestnania alebo v dôsledku pretrvávajúcej hmotnej núdze, ktoré zohrávajú významnú úlohu pri redukcii miery rizika chudoby.

Miera rizika chudoby podľa typov domácností z hľadiska ich príjmov a životných podmienok sa definuje ako pomer osôb žijúcich pod hranicou ohrozenia chudobou, ktorá je stanovená na 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu všetkých obyvateľov po sociálnych transferoch vrátane starobných a pozostalostných dávok. Vyjadruje populáciu ohrozenú chudobou a sociálnym vylúčením, t. j. do akej miery finančné prostriedky domácností klesajú pod stredovú hranicu príjmu spoločnosti.

Podľa údajov Eurostatu za rok 2010 miera rizika chudoby na Slovensku dosiahla úroveň 12,0 %, čo bolo o 4,3 p. b. menej v porovnaní s priemerom štátov EÚ 27 na úrovni 16,3 %.

V riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia bolo v roku 2010 na Slovensku 1 117 889 osôb, čo predstavovalo podiel 20,6 % na celkovom počte obyvateľov, ktorý bol o 2,9 p. b. nižší v porovnaní s priemerom štátov EÚ 27 na úrovni 23,5 %. V roku 2010 hranica chudoby, t. j. domácnosti jednotlivca dosiahla hodnotu 305,8 eur za mesiac, čo za celý rok predstavovalo hodnotu 3 669,9 eur.

Prehľad štátov EÚ 27 s najvyššou a najnižšou mierou rizika chudoby podľa údajov Eurostatu za rok 2010 dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Eurostat

Dosiahnutá miera rizika chudoby na Slovensku v roku 2010 súvisela podľa NKÚ SR nielen s nízkou nerovnosťou príjmov, ale aj s vplyvom výšky sociálnych transferov vrátane starobných a pozostalostných dávok, čo potvrdzuje ich dôležitú úlohu pri redukcii rizika chudoby. Bez ich zohľadnenia by totiž miera rizika chudoby v roku 2010 vzrástla z 12,0 % o 14,2 p. b. až na 26,2 %, z toho vplyvom starobných a pozostalostných dávok o 6,4 p. b. a vplyvom ostatných sociálnych transferov, t. j. dávok a príspevkov poskytovaných na účel pomoci v hmotnej núdzi, podpory rodiny,

starostlivosti o ohrozené deti, kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, podpory sociálnej inklúzie a iných dávok a príspevkov o 7,8 p. b.

NKÚ SR pripomína, že ukazovateľ miery rizika chudoby je závislý od sociálno-ekonomického vývoja, s ktorým je v posledných rokoch v súvislosti so zhoršovaním príjmovej situácie obyvateľstva spojené zvyšovanie vzdialenosti príjmov chudobných od hranice chudoby.

Napr. v roku 2010 cca 20 % osôb s najvyššími príjmami získalo približne 3,8 krát viac príjmov ako 20 % osôb s najnižšími príjmami. Z hľadiska chudoby boli najviac ohrozené deti vo veku 0 až 17 rokov, u ktorých miera rizika chudoby dosiahla až 18,8 %, pričom u mladých ľudí vo veku 18 až 24 rokov 14,7 %. To naznačuje, že z hľadiska chudoby sú najohrozenejšie rodiny s deťmi, resp. viacpočetné domácnosti.

NKÚ SR v týchto súvislostiach pozitívne hodnotí úsilie ministerstva zlepšiť riadenie v oblasti aktívnych politík trhu práce, podporiť sociálnu inklúziu zefektívnením súčasných a zavedením nových nástrojov pomoci v hmotnej núdzi, pokračovať v tvorbe a prijímaní koncepčných riešení problémov sociálne vylúčených spoločenských skupín, vytváraním predpokladov pre budovanie siete komunitných centier, zlepšovaním kvality sociálnych služieb a pod.

Ministerstvo hospodárstva SR

Štruktúru výdavkov kapitoly za rok 2011 a jej rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

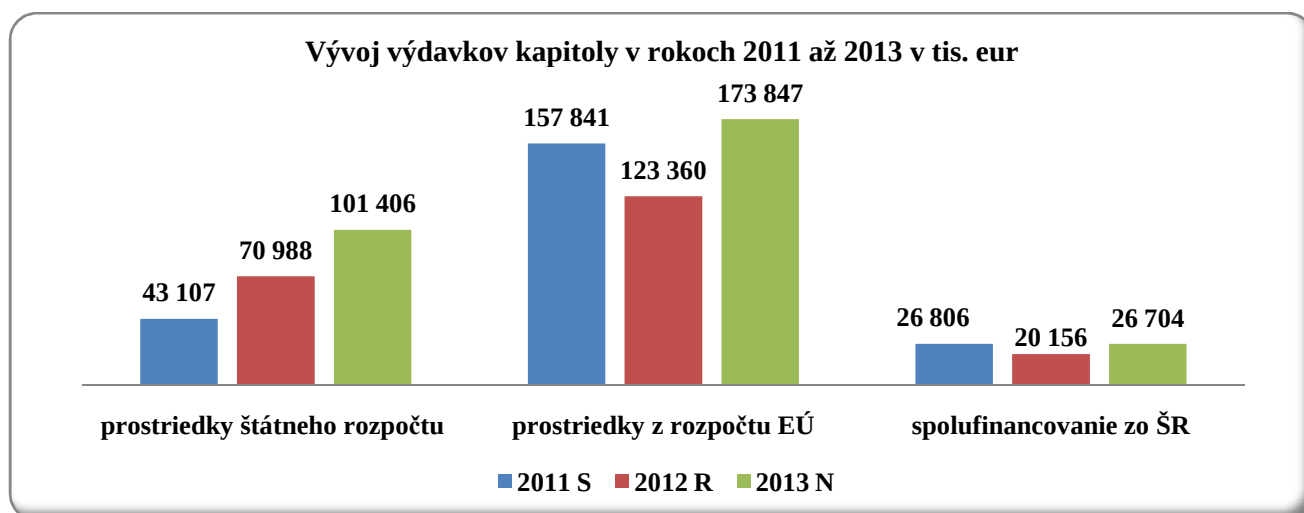
Názov ukazovateľa		2011 S	2012 R	2013 N	Zmena 2013 - 2012
Výdavky/zdroje kapitoly	tis. eur	284 699,6	214 504,0	301 957,0	87 453,0
z toho:					
• prostriedky ŠR	tis. eur	43 107,0	70 988,1	101 406,0	30 417,9
o 610 mzdy	tis. eur	10 684,0	10 676,9	9 354,0	- 1 322,9
o 630 tovary a služby	tis. eur	11 174,2	13 985,5	10 417,7	- 3 567,8
• prostriedky z rozpočtu EÚ	tis. eur	157 841,3	123 359,6	173 847,2	50 487,6
• spolufinancovanie zo ŠR	tis. eur	26 806,2	20 156,3	26 703,7	6 547,4

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že navýšenie rozpočtových prostriedkov kapitoly o 42,8 % oproti rozpočtu roku 2012 je v rozhodujúcej miere ovplyvnené legislatívnou zmenou systému odvodov od prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľov distribučných sústav elektrickej energie a ich transferov do rozpočtu Národného jadrového fondu. Úroveň rozpočtových prostriedkov na rok 2013 ovplyvnila tiež delimitácia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví do novej samostatnej rozpočtovej kapitoly, viazanie osobných výdavkov a výdavkov na tovary a služby a ukončovanie niektorých investičných projektov.

V tejto súvislosti NKÚ SR na základe poznatkov z kontrol a podkladov z ministerstva upozorňuje na možné riziká rozpočtovania výdavkov kapitoly pre rok 2013 až 2015 z dôvodu prebiehajúcich súdnych sporov a postupného ukončovania ich konania. Podľa podkladov ministerstva od roku 2006 do roku 2012 je evidovaných 39 súdnych sporov v celkovej výške približne 252 856 tis. eur.

Vývoj štruktúry výdavkov kapitoly za rok 2011 a jej rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Rozpočtované výdavky na programy a projekty financované z rozpočtu EÚ, vrátane ich spolufinancovania zo ŠR na rok 2013, oproti rozpočtu na rok 2012 medziročne vzrástli o 39,7 %, t. j. o 57 035 tis. eur. Ich podiel na celkových výdavkoch v roku 2013 dosiahne 68,0 %.

Podľa NKÚ SR dôvodom tohto nárastu je, že do rozpočtu kapitoly je premietnutá aj realokácia prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR v rámci operačných programov Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 až 2013. Tieto prostriedky sú určené nielen na financovanie opatrení na zintenzívnenie podpory malých a stredných podnikov s cieľom zvýšiť rast a podporu tvorby pracovných miest, ale tiež na financovanie opatrení riešenia otázky nezamestnanosti mladých ľudí a na projekty v oblasti podpory podnikania, inovácií, energetiky a cestovného ruchu.

Aj preto NKÚ SR upozorňuje na možné riziká transparentnosti pri čerpaní týchto prostriedkov z rozpočtu EÚ, monitorovania a preukazovania naplnenia vyššie uvedených cieľov, ktoré budú zapracované do Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast v strednodobom časovom horizonte.

NKÚ SR upozorňuje tiež na riziko rozpočtovaných výdavkov z dopadov neoprávnene čerpaných prostriedkov z rozpočtu EÚ ešte v rámci Sektorového operačného programu Priemysel a služby z minulého programacieho obdobia vo výške 10,5 mil. eur, ktoré sú predmetom konania EÚ a ministerstva.

Štruktúru výdavkov kapitoly podľa prioritných oblastí za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2011 S	2012 R	2013 N	Zmena 2013 - 2012
Výdavky/zdroje kapitoly	tis. eur	284 699,6	214 504,0	301 957,0	87 453,0
z toho:					
• reštrukturalizácia priemyselných odvetví	tis. eur	5 880,4	2 915,0	60 991,3	58 076,3
• podpora podnikania	tis. eur	13 069,8	20 252,4	29 004,7	8 752,3
• investičné stimuly, regionálny rozvoj	tis. eur	60 961,3	34 281,2	12 403,0	- 21 878,2
• inovácie	tis. eur	91 890,8	70 771,2	85 980,1	15 208,9
• energetika	tis. eur	34 554,4	32 037,3	54 416,7	22 379,4

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR na základe predložených podkladov zdôrazňuje, že v rozpočte na rok 2013 rozhodujúci podiel výdavkov na programy v uvedených oblastiach tvoria prostriedky z rozpočtu EÚ vrátane ich spolufinancovania zo ŠR pri súčasnom výraznom poklese rozpočtovaných výdajov zo ŠR, t. j. dotácií a ďalších nenávratných zdrojov financovania.

Podľa NKÚ SR tento trend vývoja v rámci zabezpečenia konsolidácie verejných financií, t. j. zvyšovanie transparentnosti podnikateľského prostredia možno hodnotiť pozitívne. Pri poskytovaní investičných stimulov dochádza k výraznému poklesu oproti predchádzajúcim rokom.

Vývoj výdavkov kapitoly podľa hlavných oblastí za rok 2011 a ich rozpočtovania na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2011 S	2012 R	2013 N	Zmena 2013 - 2012
Výdavky kapitoly podľa oblastí	tis. eur	284 699,6	214 504,0	301 956,9	87 452,9
z toho:					
• reštrukturalizácia priemyselných odvetví	tis. eur	5 880,4	2 915,0	60 991,3	58 076,3
• podpora podnikania	tis. eur	13 069,8	20 252,5	29 004,7	8 752,2
• investičné stimuly, regionálny rozvoj	tis. eur	60 961,3	34 281,2	12 403,0	- 21 878,2
• inovácie	tis. eur	91 890,8	70 771,2	85 980,2	15 209,0
• energetika		34 554,4	32 037,3	54 416,8	22 379,5
• cestovný ruch		43 410,5	19 528,0	21 899,2	2 371,2
• administratíva	tis. eur	34 932,5	34 718,7	37 261,8	2 543,1

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V oblasti podpory podnikania podľa NKÚ SR je potrebné bezodkladne pristúpiť k realizácii účinných opatrení súvisiacich so znižovaním administratívneho bremena (bez nárokov na finančné výdavky) a v priebehu roka 2013 tiež k monitorovaniu konsolidačných opatrení, najmä dopadov legislatívnych úprav v oblasti daní a odvodov na podnikateľské prostredie.

NKÚ SR v tejto súvislosti odporúča nerozširovať nenávratné formy podpory podnikania (dotačné tituly), ale využívať dostupné inovatívne formy financovania návratným spôsobom prostredníctvom bankových a finančných inštitúcií (Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., Eximbanka, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania a pod.) a zahraničných úverových liniek (Európska banka pre obnovu a rozvoj, Európska investičná banka a pod.).

Medzi takéto inovatívne nástroje financovania patrí poskytovanie tzv. mäkkých úverových, záručných a grantových schém, portfóliových záruk (Jeremie, Jessica), mezzaninové financovanie, finančné nástroje rizikového kapitálu a pod., resp. ich vhodná kombinácia.

Uvedené formy financovania projektov, ako napr. MSP, t. j. komplexný balík informácií pre malých a stredných podnikateľov, je vhodné uplatniť pri podpore inovácií, investičných stimulov, úspor energií, obnoviteľných zdrojov energií a pod. Predmetné inovatívne nástroje by bolo vhodné v primeranom rozsahu uplatniť aj na čerpanie EÚ prostriedkov v novom programovacom období.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Výdavky kapitoly na rok 2013 sú rozpočtované v sume 2 288 121 tis. eur, z toho prostriedky zo ŠR vo výške 1 238 208 tis. eur a prostriedky z rozpočtu EÚ vo výške 1 049 913 tis. eur, v čom prostriedky ŠR na ich spolufinancovanie predstavujú sumu 166 006 tis. eur.

NKÚ SR konštatuje, že rast výdavkov kapitoly na rok 2013 oproti roku 2012 bol spôsobený najmä zvýšením výdavkov na platbu za dostupnosť projektov PPP o 29 923 tis. eur, zvýšením výdavkov určených na dofinancovanie projektov Operačného programu Doprava o 93 789 tis. eur a zvýšením výdavkov na podporu cestovného ruchu o 2 857 tis. eur.

NKÚ SR upozorňuje na možné riziká rozpočtovania výdavkov kapitoly na rok 2013 z dôvodu prebiehajúcich súdnych sporov. Z podkladov ministerstva vyplýva, že pohľadávky, ktoré nie sú právoplatne uzavreté za aparát ministerstva predstavujú k 20.08.2012 celkovú sumu 209 280 tis. eur.

Pre oblasť cestnej infraštruktúry sú v kapitole na rok 2013 rozpočtované finančné prostriedky v celkovej výške 1 075 257 tis. eur.

V oblasti výstavby diaľnic a rýchlostných ciest bol vypracovaný v zmysle Uznesenia vlády SR č. 457/2011 Program pokračovania prípravy a výstavby diaľnic a rýchlostných ciest 2011 – 2014, ktorého prioritou bude vybudovať cca 134 km úsekov diaľnice D1, dobudovanie chýbajúcich úsekov diaľnice D3, začatie výstavby obchvatu Bratislavy D4 a rýchlostných ciest smerom na Žitný ostrov R7, ako aj budovanie úsekov diaľnic a rýchlostných ciest v menej rozvinutých regiónoch s vysokou nezamestnanosťou.

Vývoj výstavby diaľnic a rýchlostných ciest za rok 2011 a jej plánovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

						(v km)
Diaľnice / km		2011		2012 (k 30.09.2012)		2013 N
	Plán	Skutočnosť	Plán	Skutočnosť	Plán	Plán
Odobvzdané do užívania	3,2	3,2	0,0	5,2	10	16,5
Začatie výstavby	61,5	36,7	39,4	39,3	27,9	25,1
Rýchlostné cesty / km		2011		2012 (k 30.09.2012)		2013 N
	Plán	Skutočnosť	Plán	Skutočnosť	Plán	Plán
Odobvzdané do užívania	54,3	54,3	5,7	5,7	14,2	6,6
Začatie výstavby	0,0	0,0	18,8	6,6	34,1	12,4

Zdroj: Sekcia cestnej dopravy a pozemných komunikácií Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

V roku 2011 sa plánovalo začatie výstavby úsekov diaľnice D1 s celkovou dĺžkou 61,5 km. V skutočnosti však nebola začatá realizácia v celkovej dĺžke 24,8 km z dôvodu zdĺhavej prípravy a samotného priebehu procesu verejného obstarávania na aktualizáciu projektovej dokumentácie a na zhotoviteľa stavebných prác.

Z pôvodného plánu začatia výstavby 58,9 km diaľnic a rýchlostných ciest, ktorých výstavba mala začať v roku 2012 je podľa NKÚ SR pravdepodobné, že realizáciu 18,8 km úsekov rýchlostnej cesty R2 sa nepodarí splniť. Dôvodom nesplnenia tejto realizácie je proces verejného obstarávania na projektovú dokumentáciu. Predpokladaný termín začatia výstavby úsekov rýchlostnej cesty sa odkladá na rok 2013.

V roku 2012 sa nad rámec plánu podarilo začať výstavbu obchvatu Žiaru nad Hronom v dĺžke 6,6 km a 5,2 km diaľnice, ktorej odovzdanie je plánované v roku 2013.

V súčasnej dobe prebieha na ministerstve prehodnotenie a aktualizácia harmonogramov ukončenia a začatia stavieb z Diaľničného programu pre obdobie rokov 2013 a 2014. V roku 2013 by mala byť ukončená výstavba rýchlostnej cesty R4 v dĺžke 14,2 km a nad rámec pôvodného plánu

by mal byť tiež uvedený úsek diaľnice D1 v dĺžke 9,0 km, spolu s 1,0 km dlhým privádzačom. Obe tieto stavby mali byť podľa pôvodného plánu ukončené až v roku 2014.

Diaľničný program z roku 2011 predpokladá vybudovanie 134 km úsekov diaľnic a rýchlostných ciest, z toho 54,6 km diaľnic a 75,8 km rýchlostných ciest do roku 2014.

Na základe údajov z vyššie uvedenej tabuľky výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, ktorá je aktualizovaná o harmonogramy pre roky 2013 a 2014 je podľa NKÚ SR zrejmé, že sa tieto údaje naplniť nepodariť a výstavba úsekov diaľnic a rýchlostných ciest si bude vyžadovať aktualizáciu údajov aj na ďalšie obdobia.

NKÚ SR v tejto súvislosti odporúča, aby ministerstvo venovalo jednotlivým projektom výstavby diaľnic a rýchlostných ciest dostatočnú pozornosť už v štádiu ich prípravy, tak aby nedochádzalo k zdĺhavým procesom verejného obstarávania.

V návrhu rozpočtu kapitoly na rok 2013 sú rozpočtované bežné výdavky na opravy a údržbu ciest I. triedy a diaľničných privádzačov pre Slovenskú správu ciest v sume 32 529 tis. eur. V roku 2012 bol v uvedenej kategórii schválený rozpočet bežných výdavkov v sume 35 302 tis. eur, čo je o 2 773 tis. eur viac ako sú rozpočtované bežné výdavky na rok 2013.

Technický stav vozoviek ciest I. triedy v správe Slovenskej správy ciest v roku 2010 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Jednotka/Stav	Veľmi dobrý	Dobrá	Vyhovujúci	Nevyhovujúci	Havarijný
Km	1 337,1	36,7	486,5	1 135,9	185,8
% z celkovej dĺžky ciest I. triedy	42,0	1,2	15,3	35,7	5,8

Zdroj: Sekcia cestnej dopravy a pozemných komunikácií Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Technický stav vozoviek ciest I. triedy v správe Slovenskej správy ciest v roku 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Jednotka/Stav	Veľmi dobrý	Dobrá	Vyhovujúci	Nevyhovujúci	Havarijný
Km	1 195,113	36,569	378,271	1 405,757	168,182
% z celkovej dĺžky ciest I. triedy	37,54	1,15	11,88	44,15	5,28

Zdroj: sekcia cestnej dopravy a pozemných komunikácií Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Z vyhodnotenia hlavných prehľadov ciest I. triedy vykonaných Slovenskou správou ciest v roku 2010 a 2011 vyplýva, že 1 135,9 km ciest I. triedy bolo v roku 2010 v nevyhovujúcom stave a v roku 2011 sa tento stav zvýšil na 1 405,75 km, čo predstavuje 44,15 % podiel na celkovej dĺžke ciest I. triedy. Podľa údajov Slovenskej správy ciest boli v roku 2010 opravené cesty I. triedy v dĺžke 29,30 km a v roku 2011 v dĺžke 29,581 km. Na výstavbu, údržbu a opravu ciest a diaľnic sú v rozpočte kapitoly na rok 2013 rozpočtované výdavky na úrovni roka 2012.

Pre oblasť železničnej dopravy sú v rozpočte kapitoly na rok 2013 rozpočtované výdavky v celkovej výške 952 025 tis. eur.

Na financovanie dopravných služieb zo zmlúv vo verejnom záujme (bežné transfery) sú rozpočtované finančné prostriedky v celkovej výške 465 000 tis. eur, z toho na prevádzkovanie

železničnej infraštruktúry (Železnice SR) 260 000 tis. eur a na prevádzkovanie osobnej dopravy na dráhach boli Železničnej spoločnosti Slovensko rozpočtované finančné prostriedky vo výške 205 000 tis. eur.

Uznesením vlády SR č. 188 zo 16. marca 2011 bol schválený program revitalizácie železničných spoločností, ktorého hlavným cieľom bolo stanoviť ozdravný plán a dosiahnuť tak stabilizované vyrovnané hospodárenie železničných spoločností.

Vláda SR zároveň uznesením č. 188/2011 odsúhlasila uznanie záväzkov ministerstva voči železničným spoločnostiam, na základe čoho bolo ministrom uložené vyrovnať nekrytú stratu Železníc SR vzniknutú pri prevádzkovaní dráh v roku 2010, určenú Protokolom o vyhodnotení plnenia Zmluvy o prevádzkovaní dráh za rok 2010 vo výške 75 988 tis. eur do 31.12.2013.

NKÚ SR upozorňuje na skutočnosť, že v RVS na rok 2013 sa táto suma nerozpočtuje, čo môže mať negatívny dopad na vyrovnané hospodárenie Železníc SR, čo je v rozpore s hlavným cieľom programu ich revitalizácie.

V rozpočte kapitoly na rok 2013 sú pre železničnú dopravu rozpočtované výdavky z prostriedkov EÚ v celkovej výške 310 303 tis. eur bez prostriedkov ich spolufinancovania zo ŠR. V marci roku 2012 bolo listom Európskej komisie oznámené ministerstvu začatie preverovania podnetov pri viacerých projektoch financovaných z fondov EÚ.

V tejto súvislosti sa Európska komisia rozhodla, že nebude preplácať priebežné platby obsahujúce výdavky na financovanie projektov Železníc SR, až do času, kým sa dostatočne nevysvetlia podozrenia.

Vývoj čerpania prostriedkov z rozpočtu EÚ pre železničnú dopravu v roku 2012 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v euro)				
VÝDAVKY	Rozpočet 2012	Upravený k 30.9.2012	Čerpanie k 30.9.2012	Podiel
Čerpanie prostriedkov pre železničnú dopravu	325 580 425	267 381 752	63 676 075	23,81%
z toho:				
Prioritná os 1 Železničná infraštruktúra (opatrenie 1.1)	234 910 379	192 625 989	63 071 665	32,74%
Prioritná os 3 Infraštruktúra intermodálnej prepravy (opatrenie 3.1)	25 044 996	20 286 973	344 636	1,70%
Prioritná os 4 Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov (opatrenie 4.1)	65 625 050	54 468 790	259 774	0,48%

Zdroj: Sekcia rozpočtu a financovania Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

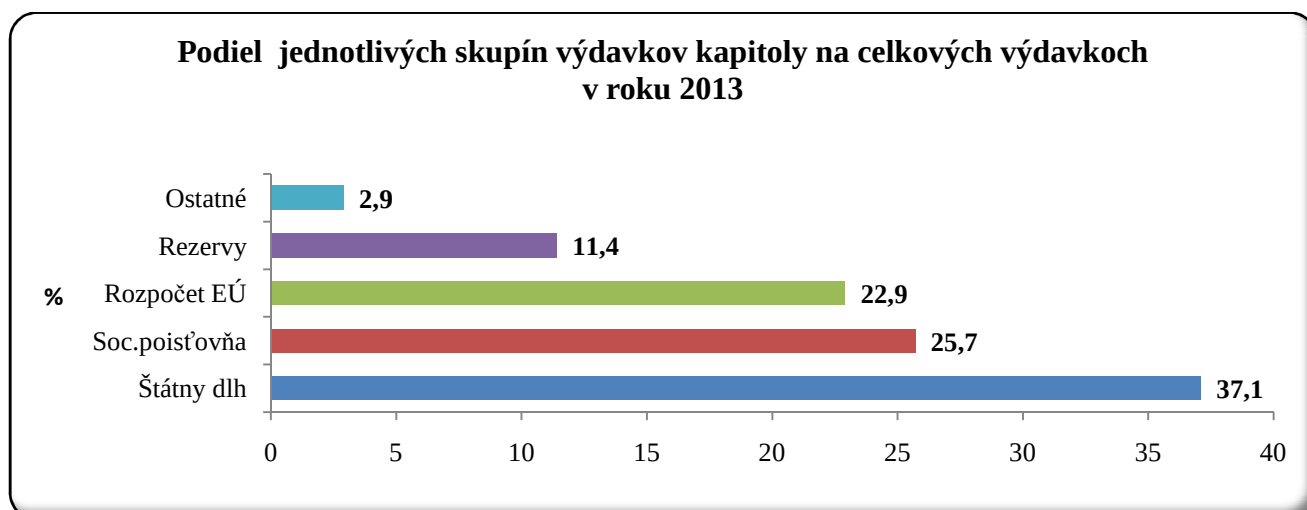
V súčasnosti je financovanie projektov Železníc SR pozastavené Európskou komisiou z dôvodu preverovania rôznych podnetov.

Podľa NKÚ SR v prípade, ak by sa Európska komisia rozhodla dlhodobo nepreplácať výdavky na projekty Železníc SR, bolo by vážne ohrozené čerpanie finančných prostriedkov v rámci Prioritnej osi 1, 3 a 4, čo by malo za následok ich nevyčerpanie, ako aj ďalšie riziká spojené s porušením zmluvného vzťahu so zhotoviteľom, ďalej s rozrobenými a nedokončenými traťovými úsekmi a so znehodnotením, resp. ničením rozostavaných stavieb.

Všeobecná pokladničná správa

Výdavky kapitoly na rok 2013 sú rozpočtované vo výške 3,5 mld. eur. Oproti rozpočtu 2012 vykazujú pokles o 0,6 mld. eur.

Podiel jednotlivých skupín výdavkov na celkových výdavkoch rozpočtu kapitoly na rok 2013 dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 - 2015

Najväčší podiel na výdavkoch kapitoly vykazujú výdavky na obsluhu štátneho dlhu vo výške 1,3 mld. eur. **NKÚ SR vidí možné riziká** negatívneho dopadu na výšku výdavkov najmä vo vývoji schodku ŠR a úrokových sadzieb v priebehu roka 2013.

NKÚ SR pozitívne hodnotí vytvorenie rezervy na možný zhoršený vývoj ekonomiky vo výške 313 mil. eur. Tieto zdroje vytvárajú podmienku pre dosiahnutie základného fiškálneho cieľa, a to dodržanie plánovaného schodku RVS na rok 2013.

Na základe výsledkov kontrol NKÚ SR poukazuje na možné riziká, ktoré by mohli ovplyvniť výšku čerpania výdavkov kapitoly, napr. financovanie bežných a kapitálových výdavkov nezabezpečených v rozpočte iných kapitol ŠR formou realizácie rozpočtových opatrení, nesúlad vo vývoji príjmov a výdavkov ŠR, opatrenia legislatívneho charakteru a pod.

4 Stanovisko k návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013

Návrh RVS na roky 2013 až 2015 je zostavený okrem ŠR aj za rozpočty ostatných subjektov verejnej správy, pričom jeho súhrnné údaje vychádzajú z predložených návrhov rozpočtov jednotlivých subjektov verejnej správy, rozpočtov štátnych fondov, rozpočtov príspevkových organizácií štátu zaradených Štatistickým úradom SR do sektora verejnej správy, rozpočtov verejných vysokých škôl, rozpočtu Fondu národného majetku SR, rozpočtu Slovenského pozemkového fondu, rozpočtu Sociálnej poisťovne a rozpočtu verejného zdravotného poistenia.

Súčasťou súhrnných údajov návrhu RVS na roky 2013 až 2015 sú aj údaje poskytnuté ostatnými subjektmi verejnej správy, ktoré sú Štatistickým úradom SR zaradené do sektora verejnej

správy, ako napr. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Slovenská konsolidačná, a. s., Rozhlas a televízia Slovenska, Tlačová agentúra SR, Úrad pre dohľad nad výkonom auditu a Audiovizuálny fond.

Návrh súhrnného rozpočtu za obce a VÚC a nimi zriadené rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zaradené do sektora verejnej správy vypracoval odbor rozpočtovej regulácie MF SR. Zdravotné poisťovne predložili návrhy svojich rozpočtov Ministerstvu zdravotníctva SR a verejné vysoké školy predložili návrhy svojich rozpočtov Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR.

4.1 Stanovisko k rozpočtovaniu výsledkov hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013

Skutočnosť výsledkov hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy na hotovostnej báze za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012 2013		Zmena 2013 – 2012
Schodok/prebytok hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy	tis. eur	2 174 708	2 244 144	2 743 857	499 713
z toho:					
• obce	tis. eur	150 044	206 782	331 895	125 113
• VÚC	tis. eur	65 216	30 082	75 082	45 000
• Sociálna poisťovňa	tis. eur	556 881	551 946	556 583	4 637
• verejné zdravotné poistenie	tis. eur	183 685	91 851	183 685	91 834
• Národný jadrový fond	tis. eur	825 890	965 375	1 122 591	157 216
• Fond národného majetku SR	tis. eur	67 371	-22 180	35 705	57 885
• Environmentálny fond	tis. eur	85 320	145 965	203 384	57 419
• Štátny fond rozvoja bývania	tis. eur	16 237	7 016	7 486	470
• Úrad pre dohľad nad ZS SR	tis. eur	17 763	15 321	17 941	2 620
• Slovenský pozemkový fond	tis. eur	17 420	6 456	5 725	- 731
• Slovenská konsolidačná, a. s.	tis. eur	73 447	60 376	25 090	- 35 286
• verejné vysoké školy	tis. eur	173 427	168 788	171 664	2 876
• Rozhlas a televízia Slovenska	tis. eur	15 581	6 322	4 388	- 1 934
• Rozhlasová a televízna spoločnosť, s. r. o.	tis. eur	303	206	317	111
• Tlačová agentúra SR	tis. eur	51	56	51	- 5
• Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	tis. eur	481	376	206	- 170
• Audiovizuálny fond	tis. eur	3 095	2 412	3 095	683
• príspevkové organizácie spolu	tis. eur	7 816	6 994	-1 031	- 8 025

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že v rozpočtovom procese v súlade s ustanovením § 14 ods. 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

- Sociálna poisťovňa, Slovenský pozemkový fond a Fond národného majetku SR prerokovali návrhy svojich rozpočtov pred ich prerokovaním vo svojich orgánoch s MF SR,
- Ministerstvo zdravotníctva SR vypracovalo návrh súhrnného rozpočtu za vykonávanie verejného zdravotného poistenia v súlade s jednotnou metodikou platnou pre EÚ a prerokovalo ho s MF SR,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR vypracovalo návrh súhrnného rozpočtu za verejné vysoké školy a prerokovalo ho s MF SR.

NKÚ SR ďalej konštatuje, že subjekty verejnej správy zapracovali do návrhov svojich rozpočtov finančné toky zo ŠR v súlade s návrhom ŠR schváleným vládou SR a tie subjekty verejnej správy, ktoré poskytli alebo prijali úvery a emitovali cenné papiere, uviedli v prílohe návrhu svojho rozpočtu údaje týkajúce sa časového rozlíšenia platených a prijatých úrokov, t. j. predpokladanú hodnotu úhrad úrokov a hodnotu časovo rozlíšených úrokov na jednotlivé rozpočtové roky.

Bilančné zostatky ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013 na aktuálnej báze v metodike ESA 95 podľa ich súhrnného rozpočtu majú dosiahnuť sumu 564,1 mil. eur, čo bude v porovnaní s rokom 2012 viac o 540,1 mil. eur. Na tomto očakávanom prebytkovom hospodárení má mať najväčší podiel prebytok hospodárenia Národného jadrového fondu vo výške 155,7 mil. eur, obcí vo výške 137,9 mil. eur a Environmentálneho fondu vo výške 120,5 mil. eur.

Na druhej strane schodkové hospodárenie na aktuálnej báze v metodike ESA 95 sa očakáva u Fondu národného majetku SR vo výške mínus 17,2 mil. eur a u súhrnného rozpočtu príspevkových organizácií štátu, obcí a VÚC vo výške mínus 3,4 mil. eur.

Skutočnosť príjmov ostatných subjektov verejnej správy na hotovostnej báze za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Príjmy ostatných subjektov verejnej správy	tis. eur	19 541 538	19 438 794	20 387 071	948 277
z toho:					
• Obce	tis. eur	3 998 577	3 810 070	3 973 148	163 078
• VÚC	tis. eur	1 315 251	1 134 346	1 142 221	7 875
• Sociálna poisťovňa	tis. eur	6 689 514	7 061 171	7 261 826	200 655
• verejné zdravotné poistenie	tis. eur	3 692 870	3 881 154	4 133 774	252 620
• Národný jadrový fond	tis. eur	873 546	991 427	1 154 719	163 292
• Fond národného majetku SR	tis. eur	733 663	513 089	494 858	- 18 231
• Environmentálny fond	tis. eur	125 001	172 809	230 228	57 419
• Štátny fond rozvoja bývania	tis. eur	160 896	157 166	176 702	19 536
• Úrad pre dohľad nad ZS SR	tis. eur	32 296	32 306	35 711	3 405
• Slovenský pozemkový fond	tis. eur	30 625	19 255	18 420	- 835
• Slovenská konsolidačná, a. s.	tis. eur	99 369	79 360	35 143	- 44 217
• verejné vysoké školy	tis. eur	872 222	759 484	906 342	146 858
• Rozhlas a televízia Slovenska	tis. eur	123 292	104 174	110 236	6 062
• Rozhlasová a televízna spoločnosť, s. r. o.	tis. eur	4 189	4 237	699	- 3 538
• Tlačová agentúra SR	tis. eur	3 512	2 907	3 272	365
• Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	tis. eur	1 352	1 179	1 058	- 121
• Audiovizuálny fond	tis. eur	9 049	9 412	9 645	233
• príspevkové organizácie spolu	tis. eur	776 314	705 248	699 969	- 5 279

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

Z príjmov jednotlivých subjektov verejnej správy na rok 2013 najväčší podiel predstavujú príjmy Sociálnej poisťovne, v medziročnom náraste ktorých sa najvýraznejšie premietnu príjmy z poistného na sociálne poistenie od ekonomicky aktívnych osôb s rastom na úrovni 20,5 %.

Podľa NKÚ SR najvýznamnejší vplyv na tento vývoj má novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, a to približne na úrovni 1 017 mil. eur. S touto novelou zákona súvisí aj legislatívna zmena zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov s pozitívnym dopadom na vývoj príjmov verejného zdravotného poistenia v roku 2013.

NKÚ SR nemá zásadné pripomienky k príjmovej stránke súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2012, nakoľko rozpočtovanie príjmov zohľadňuje makroekonomické východiská zostavenia návrhu RVS na rok 2013, legislatívne zmeny v rámci konsolidácie verejných financií a reálnu situáciu v hospodárení jednotlivých subjektov.

Skutočnosť výdavkov ostatných subjektov verejnej správy na hotovostnej báze za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		Skutočnosť 2011	Rozpočet		Zmena 2013 – 2012
		2012	2013		
Výdavky ostatných subjektov verejnej správy	tis. eur	17 281 511	17 194 650	17 644 113	449 463
z toho:					
• obce	tis. eur	3 848 533	3 603 288	3 641 253	37 965
• VÚC	tis. eur	1 250 035	1 104 264	1 067 139	- 37 125
• Sociálna poisťovňa	tis. eur	6 132 633	6 509 225	6 705 243	196 018
• verejné zdravotné poistenie	tis. eur	3 509 185	3 789 303	3 950 089	160 786
• Národný jadrový fond	tis. eur	47 656	26 052	32 128	6 076
• Fond národného majetku SR	tis. eur	666 292	535 269	459 153	- 76 116
• Environmentálny fond	tis. eur	39 681	26 844	26 844	0
• Štátny fond rozvoja bývania	tis. eur	144 659	150 150	169 216	19 066
• Úrad pre dohľad nad ZS SR	tis. eur	14 533	16 985	17 769	784
• Slovenský pozemkový fond	tis. eur	13 205	12 799	12 695	- 104
• Slovenská konsolidačná, a. s.	tis. eur	25 922	18 984	10 053	- 8 931
• verejné vysoké školy	tis. eur	698 795	590 696	734 678	143 982
• Rozhlas a televízia Slovenska	tis. eur	107 711	97 852	105 848	7 996
• Rozhlasová a televízna spoločnosť, s. r. o.	tis. eur	3 886	4 031	382	- 3 649
• Tlačová agentúra SR	tis. eur	3 461	2 851	3 221	370
• Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	tis. eur	872	803	852	49
• Audiovizuálny fond	tis. eur	5 954	7 000	6 550	- 450
• príspevkové organizácie spolu	tis. eur	768 498	698 254	701 000	2 746

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR v súvislosti s výdavkovou stránkou návrhu súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013 **pozitívne hodnotí** široký konsenzus týchto subjektov vo vzťahu k plneniu záväzkov vyplývajúcich z Paktu stability a rastu. Tento konsenzus je osobitne dôležitý pri hospodárení obcí a VÚC, ktoré bolo v minulosti do značnej miery rizikové.

Prijatie spoločného Memoranda o spolupráci medzi vládou SR so Združením miest a obcí Slovenska a Združením samosprávnych krajov vytvára predpoklady pre naplnenie rozpočtových cieľov, k čomu by malo prispieť aj dôsledné dodržiavanie zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Podľa tohto zákona je deklarovaná nulová participácia štátu pri zabezpečení platobnej schopnosti obcí alebo VÚC, čo zvyšuje nároky na ich rozpočtovú zodpovednosť a zabezpečenie rozpočtovej disciplíny. **Podľa NKÚ SR** práve to vytvára podmienky pre zvýšenie finančnej stability územnej samosprávy a pre zamedzenie prijímania nových finančne nekrytých úloh, čo v minulosti spôsobovalo značné problémy v hospodárení obcí a VÚC.

NKÚ SR nemá zásadné pripomienky k výdavkovej stránke súhrnného rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na rok 2012, nakoľko rozpočtovanie výdavkov by malo stačiť na pokrytie plnenia úloh jednotlivých subjektov verejnej správy.

4.2 Stanovisko k návrhom rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na rok 2013**Stanovisko k návrhu rozpočtu obcí a VÚC na rok 2013**

NKÚ SR konštatuje, že v rozpočtoch verejnej správy je zohľadnená spoločná vôľa obcí a vlády SR podieľať sa na realizácii zámerov stabilizácie a konsolidácie verejných financií zdokumentovaná v „Memorande o spolupráci pri uplatňovaní rozpočtovej politiky orientovanej na zabezpečenie finančnej stability verejného sektora na rok 2013“.

Na snahe vlády SR o konsolidáciu verejných financií sa podieľajú aj VÚC, ktoré pristúpili k „Memorandu o spolupráci pri uplatňovaní rozpočtovej politiky orientovanej na zabezpečenie finančnej stability verejného sektora na rok 2013 medzi vládou SR a Združením samosprávnych krajov v SR“. Obce a mestá majú na výdavkoch ušetriť cez rezervy 166 mil. eur a VÚC majú pridať ďalších 39 mil. eur. Šetrenie zodpovedá 10 % škrtom na tovaroch a službách a o 5 % by mali sa mali znížiť aj platy v územnej samospráve. Podľa NKÚ SR presná štruktúra výdavkových škrtov je na rozhodnutí každej samosprávy.

Konsolidácia verejných financií v podmienkach miest a obcí bola so Združením miest a obcí Slovenska dohodnutá v čase prijímania ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, ktorý osobitne upravuje povinnosti subjektov územnej samosprávy vo vzťahu k rozpočtovej zodpovednosti.

Podmienkou zo strany samosprávy bolo vypracovanie auditu kompetencií s následným zosúladením financovania miest a obcí. Nakoľko naplnenie uznesenia NR SR o vykonaní auditu sa očakáva najskôr v polovici roku 2013, nie sú v návrhu RVS na rok 2013 vyčíslené dopady zvyšovania počtu pôsobností.

Skutočnosť príjmov územnej samosprávy, t. j. obcí a VÚC na hotovostnej báze za rok 2011, očakávanú skutočnosť na rok 2012 a ich rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Príjmy územnej samosprávy	mil. eur	5 313,9	5 076,1	5 115,3	39,2
z toho:					
• obce	mil. eur	3 998,6	3 887,9	3 973,1	85,2
• VÚC	mil. eur	1 315,3	1 188,2	1 142,2	- 46,0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

V príjmoch územnej samosprávy rozpočtovaných na rok 2013 okrem výnosov daní z nehnuteľností, za špecifické služby, za dobývací priestor a z motorových vozidiel sú zahrnuté aj dotácie z príslušných kapitol ŠR v rámci finančných vzťahov štátu k rozpočtom obcí a VÚC. Tieto dotácie sú určené nielen na financovanie preneseného výkonu štátnej správy a niektorých projektov v rámci štrukturálnych fondov EÚ, ale aj na niektoré špecifické potreby obcí, ktoré neboli súčasťou fiškálnej decentralizácie.

Podľa NKÚ SR riziká naplnenia príjmov územnej samosprávy súvisia aj s efektívnym fungovaním odsúhlasených noviel zákonov, napr. o dani z príjmov, ktoré predpokladajú okrem iného zavedenie progresívneho zdaňovania príjmov fyzických osôb s dvomi sadzbami dane, pričom vyššia z týchto sadzieb bude uplatňovaná pre fyzické osoby s nadštandardnými príjmami, obmedzenie

možnosti uplatnenia 40 %-ných paušálnych výdavkov v maximálnej výške 5 040 eur ročne, obmedzenie možnosti uplatnenia daňového bonusu len do 19 rokov veku dieťaťa.

Na rozpočty obcí je kvantifikovaný dopad novely zákona o dani z príjmov pre rok 2013 vo výške 34 849 tis. eur.

Skutočnosť výdavkov územnej samosprávy, t. j. obcí a VÚC na hotovostnej báze za rok 2011, očakávanú skutočnosť na rok 2012 a ich rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Výdavky územnej samosprávy	mil. eur	5 098,6	4 913,5	4 708,4	- 205,1
z toho:					
• Obce	mil. eur	3 848,6	3 736,2	3 641,3	- 94,9
• VÚC	mil. eur	1 250,0	1 177,3	1 067,1	- 110,2

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že za predpokladu naplnenia rozpočtových príjmov územnej samosprávy na rok 2013, by mali tieto pokryť rozpočtované výdavky spojené s financovaním preneseného výkonu štátnej správy, realizácie projektov štrukturálnych fondov EÚ a špecifických potrieb.

Podľa názoru NKÚ SR rizikom návrhu súhrnného rozpočtu územnej samosprávy na rok 2013 pri realizácii ďalších úspor v oblasti výdavkov je, že môže byť ohrozené aj plnenie základných povinností subjektov územnej samosprávy vyplývajúcich z platnej legislatívy.

NKÚ SR zaregistrovalo iniciatívu obcí a VÚC smerujúcu k novele zákona o dani z príjmov tým, že by sa rozšírilo oslobodenie príjmov obcí, VÚC a ich rozpočtových organizácií od dane z príjmov z predaja ich majetku so zámerom úspory výdavkov.

Podľa NKÚ SR priestor na znižovanie výdavkov samospráv je v oblasti výdavkov, ktoré nie sú spojené so základnými verejnými službami. Napríklad na šport, kultúru, marketingové služby. V tejto oblasti činnosti samospráv sú NKÚ SR zisťované časté nedostatky, ako napr. pri poskytovaní dotácií žiadateľom, ktorí nemajú postavenie prijímateľa dotácií podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, resp. použijú dotáciu na iný účel, než na aký boli zmluvne viazaní.

Skutočnosť schodkov a prebytkov územnej samosprávy, t. j. obcí a VÚC na aktuálnej báze v metodike ESA 95 za rok 2011, očakávanú skutočnosť na rok 2012 a ich rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Schodok/prebytok územnej samosprávy v ESA 95	mil. eur	23,7	-108,9	151,4	260,3
z toho:					
• Obce	mil. eur	29,5	-50,4	137,9	188,3
• VÚC	mil. eur	-5,8	-58,5	13,5	72,0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že vývoj schodku rozpočtového hospodárenia obcí za rok 2013 bude mať oproti roku 2012 pozitívny trend aj v dôsledku vplyvu konsolidačných opatrení. Podobne pozitívny vývoj sa očakáva v rovnakom ukazovateli aj za VÚC.

Stanovisko k návrhu rozpočtu obcí na rok 2013

Návrh súhrnného rozpočtu obcí je zostavený indikatívnym odhadom MF SR, a to z dôvodu samostatnosti finančného hospodárenia obcí a súvisiacich rozhodnutí pri financovaní ich samosprávnych pôsobností.

Skutočnosť príjmov, výdavkov a prebytku/schodku obcí za rok 2011, očakávanú skutočnosť na rok 2012 a ich rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Príjmy obcí	mil. eur	3 998,6	3 887,9	3 973,1	85,2
z toho:					
• daňové príjmy	mil. eur	1 619,0	1 662,7	1 735,6	72,9
• nedaňové príjmy	mil. eur	411,9	440,2	471,3	31,1
• granty a transfery	mil. eur	1 453,2	1 400,0	1 307,3	- 92,7
Výdavky obcí	mil. eur	3 848,5	3 736,2	3 641,3	- 94,9
z toho:					
• bežné výdavky	mil. eur	2 603,3	2 623,2	2 481,4	- 141,8
• kapitálové výdavky	mil. eur	861,6	920,0	884,9	- 35,1
• úvery a účasť na majetku	mil. eur	12,1	13,0	15,0	2,0
• splácanie istiny	mil. eur	371,5	180,0	260,0	80,0
Prebytok na hotovostnej báze	mil. eur	150,0	151,7	331,9	180,2
Schodok/prebytok na akruálnej báze v ESA 95	mil. eur	29,5	-50,4	137,9	188,3

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že obce podľa ich návrhu súhrnného rozpočtu na rok 2013 dosiahnu celkové príjmy vo výške 3 973,1 mil. eur a celkové výdavky v sume 3 641,3 mil. eur. Rozpočet obcí v metodike ESA 95 na rok 2013 je konštruovaný na hotovostnej báze ako prebytkový v sume 331,9 mil. eur a prebytok na akruálnej báze v metodike ESA 95 je v sume 137,9 mil. eur.

V rámci úverového zaťaženia obcí sa očakáva objem prijatých úverov v roku 2012 v sume 216 000 tis. eur, ktorá je predpokladom aj pre rok 2013. Zároveň, ale očakávaná skutočnosť zo splácania istiny úverov na rok 2012 v sume 180 000 tis. eur je v návrhu rozpočtu na rok 2013 v sume 260 000 tis. eur, čo predstavuje zvýšenie o 44,44 %. Zvýšené splácanie istiny úverov má kompenzovať, v rámci finančných operácií, nárast príjmov z prostriedkov predchádzajúcich rokov a z peňažných fondov v roku 2013 o 74 000 tis. eur oproti očakávanej skutočnosti za rok 2012, čo predstavuje nárast o 46,54 %.

Nárast príjmov z prostriedkov predchádzajúcich rokov a z peňažných fondov v roku 2013 o 74 000 tis. eur, **je podľa názoru NKÚ SR nepravdepodobný**, pretože značná časť obcí vykazovala schodkový výsledok rozpočtového hospodárenia podľa metodiky ESA 95. Tým nadväzne nebol tvorený rezervný fond, väčšinou ani ďalšie peňažné fondy (zo zostatku na bežnom účte obce) a zároveň bolo potrebné nejako vykryť schodok rozpočtového hospodárenia, buď z rezervného fondu, z ďalších peňažných fondov alebo z návratných zdrojov financovania.

Mimorozpočtové zdroje peňažných fondov podľa NKÚ SR sú už značne vyčerpané a nárast v predpokladanej výške obce nemusia zvládnuť.

Podľa NKÚ SR jedným z rizík špecifických pre hospodárenie obcí, sú obchodné spoločnosti založené obcami, ktoré v prevažnej miere nedosahujú zisk a tým neprinášajú príjmy pre obec, ale len jej odčerpávajú verejné prostriedky, ktoré potom chýbajú niekde inde. Z uvedeného dôvodu by bolo potrebné riešiť obchodné spoločnosti založené obcami samostatne v Obchodnom zákonníku.

Jedným z nástrojov na získanie zvýšených daňových príjmov má byť zvýšenie daní z nehnuteľností o 5 % oproti RVS na rok 2012. NKÚ SR poukazuje na potrebu pristúpiť k posilneniu zdaňovania majetku, kde je možnosť minimálnych daňových únikov a výnos tejto dane v celom objeme zostáva na území SR.

NKÚ SR zastáva názor, že očakávané zvýšenie daní z nehnuteľností v rozpočte roku 2013 je na hranici reálnosti, nakoľko očakávaná skutočnosť za rok 2012 oproti rozpočtu tejto dane na rok 2012 zaznamenaná prepad na úrovni 2,32 %.

V rozpočtovaní nedaňových príjmov na rok 2013 sa predpokladá nárast oproti rozpočtu na rok 2012 o 31,0 mil. eur, tzn. o 7,04 %. Výška týchto príjmov závisí v plnej miere od rozhodnutí samosprávnych orgánov.

NKÚ SR pri napíňaní týchto príjmov zistil rezervy najmä v transparentnosti nakladania s obecným majetkom, efektívnosti prenajímania obecného majetku za symbolickú cenu a subjektívnosti postupov orgánov miestnej samosprávy vo vlastnej rozhodovacej činnosti.

NKÚ SR vidí riziko príjmovej stránky rozpočtu vo zvyšovaní sadzby daní, kde rozpočet veľmi nepočíta s tým, že by tieto projekcie nemuseli vyjsť. Riziko je totiž v tom, že i keď nejde o výrazné zvýšenie daní, môže vyvolať motiváciu optimalizovať daňový základ a tak sa môže stať, že výpadok príjmov bude nakoniec vyšší, ako rezerva, ktorú si vláda SR vytvorila. Pokiaľ ide o samotnú daňovú sadzbu, je dôležité ju nastaviť nielen vo vzťahu k príjmom rozpočtu, ale aj vo vzťahu k hospodárskemu rastu a to tak, aby ho nebrzdila.

Ako faktor, ktorý prispieva k znižovaniu hospodárskeho rastu, hodnotí NKÚ SR aj novelu Zákonníka práce, ktorá obmedzuje nezamestnaným možnosť zarábať si formou práce na dohodu. Jeho negatívum je totiž v tom, že bude vytláčať tých, čo sa nebudú chcieť vzdať možnosti privyrobiť si, do čiernej ekonomiky.

Ďalšími rizikovými oblastami s negatívnymi dopadmi na príjmy ŠR a rozpočty obcí sú, napr. porušovanie finančnej disciplíny pri nakladaní s vlastnými príjmami obcí, legislatívne nedoriešenie úpravy kompetencií na ukladanie sankcií za jej porušenie, ako aj fakultatívna možnosť ukladania pokuty za neplnenie povinností vyplývajúcich zo zákonov o rozpočtových pravidlách verejnej správy a územnej samosprávy.

Príjmy obcí z podielových daní v roku 2013 sa rozpočtujú v sume 1 257 724 tis. eur, tzn. nárast oproti očakávanej skutočnosti za rok 2012 o 53 421 tis. eur (o 4,44 %).

Z vyššie uvedených údajov ďalej vyplýva, že rozpočtované príjmy obcí z podielových daní na rok 2012 sú v sume 1 262 766 tis. eur, pričom očakávaná skutočnosť za rok 2012 je nižšia o 58 463 tis. eur, t. j. o 4,85 %. Keď sa vyjadrí očakávaná skutočnosť príjmov obcí z podielových daní za rok 2012 oproti skutočnosti za rok 2011, tak je nárast len o 25 207 tis. eur (2,14 %). Podľa NKÚ SR je predpokladaný nárast daňových príjmov obcí z podielových daní na rok 2013 optimistický, čo súvisí s neistotou z legislatívnych zmien a očakávaného poklesu výkonnosti ekonomiky SR.

Porovnanie rozpočtovania štruktúry transferov zo ŠR do rozpočtov obcí na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	Rozpočet		Zmena 2013 - 2012
		2012	2013	
Transfery zo ŠR do rozpočtov obcí	mil. eur	1 190,0	1 254,3	64,3
z toho:				
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	mil. eur	631,2	650,3	19,1
Ministerstvo vnútra SR	mil. eur	12,7	12,4	- 0,3
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	mil. eur	13,7	20,2	6,5
Ministerstvo životného prostredia SR	mil. eur	61,3	69,3	8,0
Ministerstvo hospodárstva SR	mil. eur	31,1	49,3	18,2
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	mil. eur	14,4	15,1	0,7
Ministerstvo kultúry SR	mil. eur	1,0	1,0	0,0
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	mil. eur	391,6	410,0	18,4
Úrad vlády SR	mil. eur	0,8	-	-
Všeobecná pokladničná správa	mil. eur	32,2	26,5	- 5,7

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že na celkovej sume transferov ŠR do rozpočtov obcí na financovanie preneseného výkonu štátnej správy rozpočtovanej na rok 2013 má najväčší podiel transfer z kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na financovanie činnosti základných škôl a činnosti spoločných úradovní obcí pre úsek školstva (650,3 mil. eur).

NKÚ SR upozorňuje na problém s financovaním neštátnych školských zariadení, pretože rozpočtom nie sú kryté ani všetky požadované výdavky, predovšetkým na údržbu a opravy školských zariadení. Taktiež je problematické dofinancovanie prevádzkových výdavkov škôl, keďže vplyvom poklesu počtu žiakov a normatívneho financovania na žiaka, klesajú transfery prostriedkov zo ŠR na prenesený výkon štátnej správy.

Druhou najvýznamnejšou položkou je transfer z kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (410,0 mil. eur).

Na financovanie sociálnych služieb sa v kapitole Všeobecná pokladničná správa rozpočtujú na rok 2013 prostriedky v celkovom objeme 52 000 tis. eur, z toho na dotácie pre zariadenia sociálnych služieb v sume 26 506 tis. eur a na rezervu na sociálne služby suma 25 494 tis. eur.

Do rozpočtovania štruktúry transferov zo ŠR do rozpočtov obcí na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na roky 2012 a 2013 podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015 nebol zahrnutý Úrad vlády SR.

V kapitole Ministerstva kultúry SR je nárast transferu zo ŠR do rozpočtu obcí na rok 2013 v porovnaní s rokom 2012 nulový.

U všetkých ostatných kapitol ŠR možno konštatovať nárast transferov zo ŠR do rozpočtu obcí na rok 2013 v porovnaní s rokom 2012.

NKÚ SR zastáva názor, že najdôležitejšou legislatívnou normou vo vzťahu k transferom do rozpočtov obcí zostáva zákon o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy. V tejto oblasti bola zaregistrovaná legislatívna iniciatíva zo strany Združenia miest a obcí Slovenska, ktorá navrhuje prerozdeliť výnos dane z príjmov fyzických osôb v prospech obcí zvýšením ich podielu na výnose tejto dane zo súčasných 65,4 % na 70,3 %, ako aj iniciatíva týkajúca sa novely

zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorá by prechodne umožnila použitie finančných prostriedkov rezervného fondu aj na financovanie bežných výdavkov obcí. Akceptácia návrhov novelizácie týchto zákonov by mohla priniesť väčšiu stabilitu príjmov územnej samosprávy, avšak na úkor disponibilných zdrojov ŠR SR.

NKÚ SR k indikatívnemu návrhu rozpočtu obcí na rok 2013 odporúča:

- legislatívne riešiť obchodné spoločnosti založené obcami samostatne v Obchodnom zákonníku, nakoľko v mnohých prípadoch musia vykonávať činnosti, ktoré nemôžu byť ziskové,
- legislatívne riešiť prípady, keď si obce neplnia zákonné, resp. samosprávne povinnosti (napr. nevykonávajú inventarizácie majetku a záväzkov, nie je obsadená funkcia hlavného kontrolóra, nekonajú sa zasadnutia obecného zastupiteľstva) v kontexte hospodárenia s verejnými prostriedkami,
- zvážiť reformu samosprávy zavedením tzv. strediskových obcí, ktoré by združovali menšie obce za účelom úspory verejných zdrojov, ako aj skvalitnenia výkonu samosprávnych funkcií obcí.

Stanovisko k návrhu rozpočtov vyšších územných celkov na rok 2013

Návrh súhrnného rozpočtu VÚC je zostavený rovnako ako v prípade obcí indikatívnym odhadom MF SR. Odôvodnením je samostatnosť finančného hospodárenia VÚC, vrátane financovania ich samosprávnych pôsobností.

Skutočnosť príjmov, výdavkov a prebytku/schodku VÚC za rok 2011, očakávanú skutočnosť na rok 2012 a ich rozpočtovanie na rok 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2011	Oč. skut. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 – 2012
Príjmy VÚC	mil. eur	1 315,3	1 188,2	1 142,2	- 46,0
z toho:					
• daňové príjmy	mil. eur	524,0	534,2	554,9	20,7
Výdavky VÚC	mil. eur	1 250,0	1 177,3	1 067,1	- 110,2
z toho:					
• kapitálové výdavky	mil. eur	122,4	165,8	105,3	- 60,5
• úvery a účasť na majetku	mil. eur	1,4	1,0	1,0	0,0
• splácanie istiny	mil. eur	157,5	22,0	33,9	11,9
Prebytok na hotovostnej báze	mil. eur	65,2	10,9	75,1	64,2
Schodok/prebytok vESA 95	mil. eur	-5,8	-58,5	13,5	72,0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013 až 2015

NKÚ SR konštatuje, že v návrhu RVS na roky 2013 až 2015 sa pre VÚC na rok 2013 rozpočtujú celkové príjmy vo výške 1 142,2 mil. eur a celkové výdavky v sume 1 067,1 mil. eur. Rozpočet VÚC na rok 2013 je na hotovostnej báze zostavený ako prebytkový v sume 66,1 mil. eur a s prebytkom na aktuálnej báze v metodike ESA 95 v sume 4,5 mil. eur.

Daňové príjmy VÚC v roku 2013 majú medziročne vzrásť o 3,9 %. V štruktúre daňových príjmov pre rok 2013 z celkovej sumy 554,8 tis. eur tvorí prevod dane z príjmu fyzických osôb 421,1 mil. eur a zvyšných 133,7 predstavujú príjmy z dane z motorových vozidiel.

V niektorých VÚC výdavková časť bežného rozpočtu je len na hranici úrovne financovania zákonmi stanovených potrieb v oblasti sociálnej pomoci nevyhnutného krytia záväzkov vyplývajúcich pri financovaní výkonov vo verejnom záujme. Z uvedeného dôvodu nie je možné vykryť niektoré požiadavky na odstránenie havarijných stavov, údržbu majetku a na potreby výdavkov na čerpanie prostriedkov z fondov EÚ.

Očakávaná miera inflácie bude mať vplyv hlavne na bežné výdavky, v dôsledku čoho existuje predpoklad vytvárania záväzkov. Z navrhnutého rozpočtu na rok 2013 nebude možné zabezpečiť plynulú prevádzku v zariadeniach sociálnej starostlivosti, čo sa prejaví nárastom záväzkov najmä voči dodávateľom energií.

Rozpočet kapitálových výdavkov rieši iba nevyhnutné investičné výdavky na splátky dodávateľských úverov, ktoré budú v zmysle splátkových kalendárov hradené v priebehu roka 2013. V rozpočtoch výdavkov VÚC sú zahrnuté kapitálové výdavky na spolufinancovanie investičných projektov financovaných z rozpočtu EÚ. Časový nesúlad výdavkov vynaložených na financovanie týchto projektov a výrazný časový sklz zo strany štátu pri refundácii týchto výdavkov, zasahuje až do obdobia dvoch rozpočtových rokov, čo negatívne vplyva na rozpočet VÚC.

V návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov sú rozpočtované výdavky na zazmluvnené akcie a na rozostavané investície zo štrukturálnych fondov a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy. Jedná sa najmä o dofinancovanie investičných projektov financovaných z prostriedkov EÚ, investičné akcie realizované prostredníctvom linky EBOR. Podľa názoru NKÚ SR táto skutočnosť môže spôsobiť výrazný tlak na výdavkovú časť rozpočtu VÚC.

Stanovisko k rozpočtu Sociálnej poisťovne na rok 2013

Bilančné hospodárenie Sociálnej poisťovne za rok 2013 má, podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015, skončiť prebytkom na úrovni 556 583 tis. eur, pričom príjmy vrátane prevodu z predchádzajúcich rokov majú dosiahnuť 7 302 834 tis. eur a čerpanie výdavkov 6 746 251 tis. eur.

Vo vývoji hospodárenia Sociálnej poisťovne sa v roku 2013 významne prejaví novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, a to predovšetkým:

- zvýšenie v odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb, ako napr. úprava vymeriavacieho základu, t. j. zmena konštanty a zvýšenie ich minimálneho vymeriavacieho základu zo súčasnej úrovne 44,23 % priemernej mzdy spred dvoch rokov na 50 % s pozitívnym vplyvom na príjmy vo výške 33 049 tis. eur,
- zjednotenie a zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov na platenie poistného, t. j. zvýšenie z 1,5-násobku na 5-násobok v nemocenskom poistení a generačnom poistení a z 4-násobku na 5-násobok priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov v starobnom poistení, invalidnom poistení, poistení v nezamestnanosti a rezervnom fonde solidarity s pozitívnym vplyvom na príjmy vo výške 100 493 tis. eur,
- zníženie príspevkovej sadzby do II. piliera z 9 % na 4 % a dočasné otvorenie II. piliera dôchodkového systému pre vstup a výstup pre všetkých sporiteľov tohto piliera s pozitívnym vplyvom na príjmy vo výške 702 174 tis. eur,
- zavedenie odvodovej povinnosti, t. j. platiť poistné na sociálne poistenie z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru s pozitívnym vplyvom na príjmy vo výške 122 653 tis. eur.

Negatívne sa v príjmoch Sociálnej poisťovne premietne novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov vo výške mínus 55 tis. eur, a to v súvislosti s oslobodením deputátov, zákonom stanovených nepeňažných plnení a príjmov členov volebných komisií.

Z novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov by malo mať pozitívny vplyv aj zníženie maximálneho denného vymeriavacieho základu pre účely stanovenia výšky dávky v nezamestnanosti, t. j. zníženie všeobecného vymeriavacieho základu z 3-násobku na 2-násobok.

Zmena spôsobu zvyšovania dôchodkových dávok o pevnú sumu v závislosti od medziročného rastu inflácie a medziročného rastu priemernej mzdy a priemernej mesačnej sumy jednotlivých druhov dôchodkových dávok by sa v roku 2013 nemala premietnuť vo výdavkoch, nakoľko váha inflácie a váha nominálnych miezd sa očakáva na rovnakej úrovni 50 %.

Podľa NKÚ SR rozpočet Sociálnej poisťovne na rok 2013 vychádza z vývoja hospodárenia v roku 2012 a zohľadňuje všetky relevantné vplyvy na výšku príjmov a výdavkov, t. j. predovšetkým aktuálnu prognózu makroekonomického vývoja a odhad daňových a odvodových príjmov. Tým vytvára podmienky pre plnenie úloh, ktoré pre Sociálnu poisťovňu vyplývajú z príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Pre prípadné nenaplnenie rozpočtovaných predpokladov predovšetkým v súvislosti s otvorením II. piliera dôchodkového systému je v SR vytvorená dostatočná rezerva na preklopenie horšieho ako očakávaného vývoja hospodárenia.

Stanovisko k návrhu rozpočtu verejného zdravotného poistenia na rok 2013

Bilančné hospodárenie verejného zdravotného poistenia za rok 2013 má, podľa návrhu RVS na roky 2013 až 2015, skončiť prebytkom na úrovni 183 685 tis. eur, pričom príjmy vrátane prevodu z predchádzajúcich rokov majú dosiahnuť 4 133 774 tis. eur a čerpanie výdavkov 3 950 089 tis. eur.

Vo vývoji hospodárenia verejného zdravotného poistenia sa v roku 2013 významne prejaví novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorou sa súčasne novelizuje aj zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s touto novelou ide predovšetkým o:

- zjednotenie a zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov na platenie poistného, t. j. zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov na úrovni 5-násobku priemernej mesačnej mzdy s pozitívnym vplyvom na príjmy vo výške 61 529 tis. eur,
- zvýšenie v odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb, ako napr. úprava vymeriavacieho základu, t. j. zvýšenie ich minimálneho vymeriavacieho základu pre platenie odvodov poistného s pozitívnym vplyvom na príjmy vo výške 26 676 tis. eur,
- zavedenie odvodovej povinnosti, t. j. platiť poistné na sociálne poistenie z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru s pozitívnym vplyvom na príjmy vo výške 40 839 tis. eur.

Pozitívny vplyv na príjmy verejného zdravotného poistenia v roku 2013 bude mať aj novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov v súvislosti s obmedzením paušálnych výdavkov samostatne zárobkovo činným osobám a zrušenie ich uplatňovania

pri príjmoch z prenájmu, a to vo výške 19 543 tis. eur. V súvislosti s touto novelou sa môže negatívne prejavíť oslobodenie deputátov, zákonom stanovených nepenažných plnení a príjmov členov volebných komisií, a to vo výške mínus 43 tis. eur.

Podľa NKÚ SR rozpočet verejného zdravotného poistenia na rok 2013 zohľadňuje vývoj hospodárenia v roku 2012 a pri rozpočtovaní príjmov a výdavkov vychádza z aktuálnej prognózy makroekonomického vývoja a odhadu daňových a odvodových príjmov.

Príjmy sú na rok 2013 rozpočtované reálne, zohľadňujú legislatívne zmeny v rámci konsolidácie verejných financií, čomu zodpovedá aj úroveň rozpočtovania preddavkov za poistné platené štátom za zákonom vymedzené kategórie osôb, ktoré sa poskytujú transferom z rozpočtu kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR.

V rozpočtovaných výdavkoch sú primerane rozpočtované výdavky nielen na činnosť v rámci verejného zdravotného poistenia, ale aj príspevky na činnosť Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a činnosť operačných stredísk tiesňového volania záchrannej zdravotnej služby.

Podľa NKÚ SR rozpočet verejného zdravotného poistenia na rok 2013 v kontexte pripravovaných zmien predovšetkým v poskytovaní zdravotnej starostlivosti a liekovej politiky vytvára podmienky pre plnenie úloh, ktoré pre verejné zdravotné poistenie vyplývajú z príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Stanovisko k návrhu rozpočtu Štátneho fondu rozvoja bývania na rok 2013

V rozpočte fondu na rok 2013 sa príjmy rozpočtujú vo výške 176 702 tis. eur, z toho z:

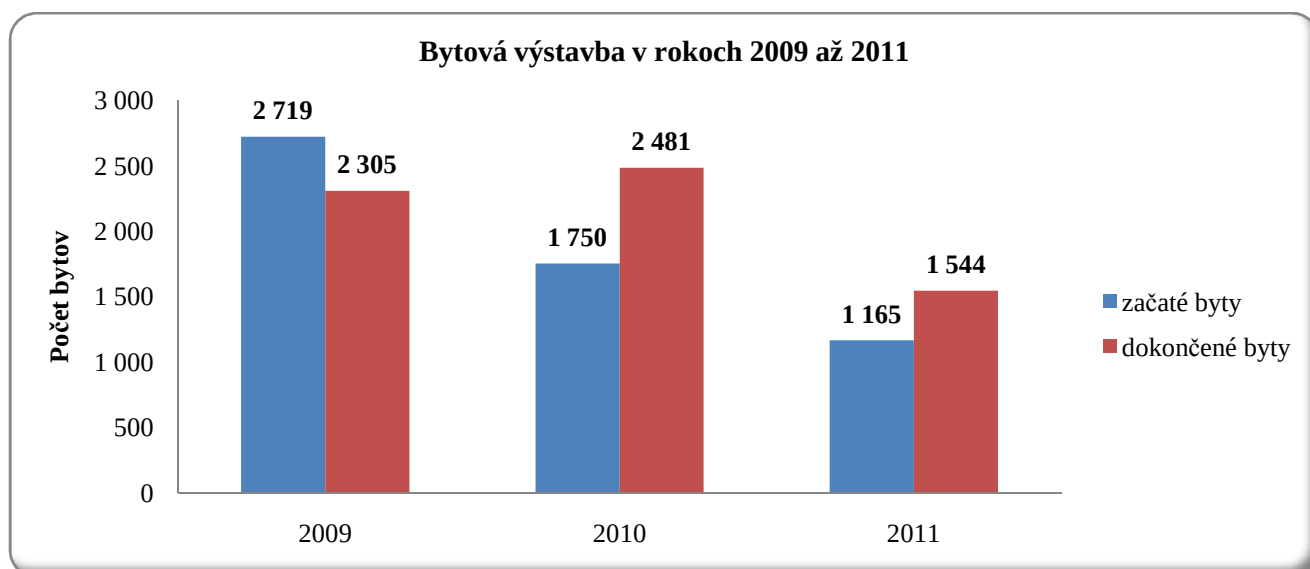
- Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR vo výške 54 904 tis. eur,
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vo výške 11 529 tis. eur,
- mimorozpočtových prostriedkov v sume 110 269 tis. eur, ktoré tvoria úroky z tuzemských úverov, iné nedaňové príjmy, príjmy zo splátok istín tuzemských úverov a príjmy z ostatných finančných operácií.

Dňa 08.10.2012 bol do návrhu rozpočtu zapracovaný transfer z kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v sume 11 529 tis. eur zo zdrojov EÚ na realizáciu pilotného prístupu podpory infraštruktúry bývania zo štrukturálnych fondov. Z vyjadrenia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR je predpoklad, že všetky vyššie uvedené príjmové kategórie budú splnené a i mierne prekročené.

V rozpočte fondu na rok 2013 sa výdavky rozpočtujú vo výške 169 216 tis. eur, z toho:

- výdavky na podpory (nenávratné príspevky, úvery) v sume 164 961 tis. eur,
- výdavky na správu fondu v sume 2 456 tis. eur, z toho bežné výdavky v sume 2 056 tis. eur a kapitálové výdavky v sume 400 tis. eur,
- výdavky na bankové služby v sume 1 800 tis. eur.

Prehľad začatých a dokončených bytov na Slovensku v obecnom vlastníctve za roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Štatistický úrad SR (výkaz Inv 3-04)

Prehľad o poskytnutej podpore v rámci programu rozvoja bývania za roky 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v mil. eur)

Druh vlastníctva	Počet zmlúv			Počet podporených bytov		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Dotácie na obstaranie nájomných bytov	145	147	126	2 653	2 344	1 589
Dotácie na obstaranie technickej vybavenosti	75	87	56	1 843	1 619	797
Odstraňovanie systémových porúch	343	151	285	19 949	8 305	16 636

Zdroj: sekcia výstavby a bytovej politiky ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Na podprogram 01701 – Výstavba a obnova bytového fondu sa rozpočtujú finančné prostriedky v sume 25 mil. eur. Z údajov v tabuľke je zrejmé, že obstaranie nájomných bytov a technickej vybavenosti z roka na rok klesá. V rokoch 2006 až 2010 boli na tento účel rozpočtované prostriedky od 47 mil. eur až do 68 mil. eur. V roku 2011 poklesol objem rozpočtovaných finančných prostriedkov na sumu 32 mil. eur a v roku 2012 bol schválený rozpočet v sume 25 mil. eur. Rovnaká suma sa rozpočtuje aj pre rok 2013.

V programovej štruktúre výdavkov kapitoly Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR je v programe 017 – Podpora rozvoja bývania, podprogram 01701 – Výstavba a obnova bytového fondu stanovený cieľ poskytnúť v roku 2013 podporu na obstaranie nájomných bytov vo verejnom nájomnom sektore pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva v počte 230 vyhovujúcich žiadostí. V roku 2012 je v súčasnej dobe uzavretých 107 zmlúv na obstaranie nájomných bytov.

NKÚ SR predpokladá, že v roku 2013 sa cieľ 230 vyhovujúcich žiadostí na obstaranie nájomných bytov (uzavretých zmlúv) splniť nepodarí, nakoľko na rok 2013 sú rozpočtované výdavky v rovnakom objeme ako v roku 2012, t. j. v sume 25 mil. eur.

Stanovisko k návrhu rozpočtu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na rok 2013

V návrhu rozpočtu úradu na rok 2013 sú rozpočtované:

- príjmy v sume 35 711 tis. eur, čo predstavuje medziročný rast o 10,54 % oproti schválenému rozpočtu na rok 2012,

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- výdavky v sume 17 769 tis. eur, čo predstavuje medziročný rast o 4,61 % oproti schválenému rozpočtu na rok 2012,
- celkový prebytok v sume 17 941 tis. eur,
- prebytok v metodike ESA 95 v sume 112 tis. eur.

Rozhodujúcim príjmom úradu je transfer zo zdravotných poisťovní na jeho činnosť, ktorý je pre rok 2013 rozpočtovaný v sume 16 121 tis. eur, čo predstavuje medziročný rast 5,29 %, a transfer zo ŠR v sume 996 tis. eur.

Bežné výdavky sú rozpočtované v sume 16 649 tis. eur, z toho:

- transfer zo ŠR v sume 996 tis. eur určený na spolufinancovanie projektu DRG hradeného z prostriedkov EÚ prostredníctvom Operačného programu Vzdelávanie,
- mzdy, platy a služobné príjmy a odvody poisťného v sume 7 266 tis. eur, čo predstavuje 43,4 % z bežných výdavkov,
- tovary a služby v sume 6 734 tis. eur, čo predstavuje 40,4 % z bežných výdavkov, v nich sú obsiahnuté náklady na nájom a služby.

Kapitálové výdavky sú rozpočtované v sume 1 120 tis. eur.

Kontrolou NKÚ SR vykonanou v úrade v roku 2012 bolo zistené porušenie finančnej disciplíny v zmysle § 31 ods. 1 písm. j) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy pri nakladaní s verejnými prostriedkami v sume 863 tis. eur, čím úradu vznikla škoda veľkého rozsahu v zmysle § 125 ods. 1 Trestného zákona. Zmenou nájomného vzťahu úradu v roku 2011 dvojnásobne vzrástli výdavky na nájomné.

Porušenie finančnej disciplíny bolo zistené aj v prípade, keď úrad bez uplatnenia postupov obstarávania podľa zákona o verejnom obstarávaní uzatvoril s prenajímateľom dohodu o službách na dobu do 14.06.2025.

V priebehu roka 2013 je podľa NKÚ SR potrebné zabezpečiť monitorovanie plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou NKÚ SR, a to predovšetkým či úrad efektívne a hospodárne využíva rozpočtované finančné prostriedky.

Podľa NKÚ SR rozpočet úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na rok 2013 je z hľadiska plnenia jeho úloh dostatočný.

Stanovisko k návrhu rozpočtu Slovenskej konsolidačnej, a. s. na rok 2013

Stav pohľadávok, ktoré Slovenská konsolidačná, a. s. prevzala do svojho portfólia v rokoch 2010, 2011 a v I. polroku 2012 dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	M.j.	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 30.06.2012
Nominálna hodnota	mil. eur	2 247,5	2 184,9	2 260,9
Súvahová hodnota	mil. eur	193,0	165,1	160,6
Pohľadávky	počet	72 741	101 767	296 702
Dlžníci	počet	44 660	58 685	146 717

Zdroj: Slovenská konsolidačná, a.s.

Z portfólia k najvýznamnejším skupinám pohľadávok patria z hľadiska:

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- nominálnej hodnoty daňové pohľadávky (45 %), pohľadávky zo Sociálnej poisťovne (22 %) a pohľadávky nadobudnuté z reštrukturalizovaných bánk (17 %),
- počtu dlžníkov pohľadávky nadobudnuté zo zdravotných poisťovní a zo spoločnosti Veriteľ, a.s. (82,5 %).

K hlavným faktorom, ktoré majú vplyv na stav portfólia pohľadávok patria predovšetkým nadobudnutie nových pohľadávok, úroky, splátky a upustenie od vymáhania.

Celkové príjmy, výdavky a prebytok/schodok za rok 2011 a ich rozpočtovanie na roky 2012 a 2013 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Očak.skutoč. 2012	Rozpočet 2013	Zmena 2013 - 2012
Príjmy spolu	99 369	79 360	94 627	35 143	- 44 217
Výdavky spolu	25 922	18 984	61 901	10 053	- 8 931
Prebytok na hotovostnej báze	73 447	60 376	32 726	25 090	- 35 286
Prebytok/schodok v ESA 95	- 5 844	- 11 264	- 49 070	582	- 11 846

Zdroj: Návrh RVS na roky 2013-2015

Pozitívny dopad na rozpočet celkových príjmov na rok 2013 majú najmä príjmy z realizácie postúpených pohľadávok, ktorých výška sa predpokladá v sume 10 600 tis. eur. Príjmy z realizácie pohľadávok tvoria takmer 98 % nedaňových príjmov Slovenskej konsolidačnej, a. s. a na ich výšku môže mať vplyv najmä vývoj stavu a bonita spravovaných pohľadávok.

Negatívny dopad na rozpočet má pokles zostatku finančných prostriedkov naakumulovaných v predchádzajúcich rokoch, nakoľko v roku 2012 Slovenská konsolidačná, a. s. realizovala výplatu dividend akcionárovi vo výške 14 842 tis. eur a očakáva výrazný odplatný nárast pohľadávok najmä zo zdravotných poisťovní.

Výšku príjmov, ktoré Slovenská konsolidačná, a. s. dosiahla z realizácie pohľadávok podľa jednotlivých skupín pohľadávok dokumentuje nasledovná tabuľka:

(v tis. eur)

Názov ukazovateľa	k 31. 12. 2010	k 31. 12. 2011	k 30. 06. 2012
Postúpené pohľadávky	439	502	611
Daňové pohľadávky	5 684	8 892	2 794
Colné pohľadávky	36	141	33
Pohľadávky od Veriteľa	1 377	2 181	610
Pohľadávky zo SP	2 468	6 899	1 969
Pohľadávky z reštrukturalizácie bánk	0	0	3 227
Pohľadávky z MO SR a Tipos, a. s.	0	0	4
Pohľadávky z KR PZ	46	346	303
Pohľadávky zo ZP	0	0	442
Ostatné pohľadávky	1 689	1 292	0
Príjmy spolu	11 739	20 253	9 993

Zdroj: Slovenská konsolidačná, a.s.

V rozpočte výdavkov na rok 2013, v nadväznosti na predpokladaný vývoj hospodárenia, sa rozpočtuje výrazne nižšia výplata dividend akcionárovi, a to v sume 2 632 tis. eur (cca 18,0 % dividend vyplatených v roku 2012 za rok 2011). Prevádzkové výdavky sú rozpočtované na úrovni roku 2012.

NKÚ SR konštatuje, že Slovenská konsolidačná, a. s. zabezpečením efektívneho spravovania a vymáhania postúpených pohľadávok by mala v roku 2013 dosiahnuť kladný výsledok

hospodárenia vyčíslený na hotovostnej báze a po vylúčení finančných operácií aj podľa metodiky ESA 95, čo by mohlo pozitívne ovplyvniť výšku deficitu verejnej správy.

Stanovisko k rozpočtu verejných vysokých škôl na rok 2013

Výdavky ŠR na rok 2013 na verejné vysoké školy sú rozpočtované v sume 474 045 tis. eur. Ide o výdavky pre verejné vysoké školy cez kapitolu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a tiež rezortné vysokoškolské vzdelávanie, ktoré je zabezpečované cez Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo zdravotníctva SR.

Na financovanie svojej hlavnej činnosti budú verejné vysoké školy v roku 2013 používať okrem prostriedkov poskytnutých Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR aj vlastné zdroje v sume 134,6 mil. eur, čo predstavuje pokles oproti schválenému rozpočtu roku 2012 o 479 tis. eur, t. j. 0,35 %.

Okrem prostriedkov ŠR a vlastných zdrojov verejné vysoké školy budú mať k dispozícii na rok 2013 aj zdroje zo štrukturálnych fondov vrátane ich spolufinancovania zo ŠR v objeme 150,3 mil. eur z operačných programov Vzdelávanie a Výskum a vývoj.

Ďalší disponibilný zdroj na financovanie projektov vedy a výskumu je transfer v sume 4,17 mil. eur, ktorý môžu verejné vysoké školy v priebehu roku 2013 získať z Agentúry na podporu vedy a výskumu.

V súvislosti s financovaním projektov v tejto oblasti **plánuje NKÚ SR vykonať v roku 2013 kontrolu** financovania vedecko-výskumnej činnosti, vrátane kontroly finančných zdrojov poskytnutých zo zahraničia na vybraných vysokých školách a univerzitách.